

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SAMFUNDET
FOR DANSK
GENEALOGI OG
PERSONALHISTORIE
STIFTET 1878

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

49DE AARGANG

(9. RÆKKE 1. BIND 3. HÆFTE)

1928

UDGIVET AF
SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG
PERSONALHISTORIE

INDHOLD

	Side
Den norske Adels Stilling i Forhold til dansk Adel. Af Kammerjunker, Ekspeditionssekretær <i>O. v. Munthe af Morgenstjerne</i>	161
Uddrag af Danske Kancellis Registranter, Kgl. konfirmerede Testamenter o. l. Spt. 1699—1706. Af Underarkivar, cand. jur. <i>H. C. Roede</i> (fortsættes)	186
Et Brudstykke af et Calendarium fra Nysted Franciskanerkloster. Af Underbibliotekar, Dr. phil. <i>Ellen Jørgensen</i>	213
Professor <i>V. Fausbølls</i> mødrene Slægt. Af Direktør <i>Th. Fausbøll</i>	216
Klagebreve 1719—1720 fra Styrmand <i>Friderich Helt</i> i Fangenskab hos algeriske Sørovere. Ved pastor. emer. <i>Erh. Qvistgaard</i>	224
Smaa Meddelelser:	
Erik Sjællandsfar endnu en Gang. Af Ingeniør <i>Ernst Uldalt</i> og Direktør <i>Th. Hauch-Fausbøll</i>	229
Raadmand <i>Jan Wessels 6te Datter</i> . Af Marinekaptajn <i>Olav Bergersen</i>	233
Fra <i>Sors Akademis Bibliotek</i> . Af kgl. Ordenshistoriograf, Dr. phil. <i>Louis Bobé</i>	234
Familierne <i>Pelt</i> og <i>Abo</i> . Af kgl. Ordenshistoriograf, Dr. phil. <i>Louis Bobé</i>	234
Til Maleren <i>Jens Juels Biografi</i> . Af kgl. Ordenshistoriograf, Dr. phil. <i>Louis Bobé</i>	236
Et Supplement. Af Direktør <i>S. Otto Brenner</i>	237
Københavns Skattemandtal 1762	238
Spørgsmaal og Svar:	
Hald—Arentzen—Hemsen—Røse (Roos)	239

I KOMMISSION: J. H. SCHULTZ ¹/₈ KØBENHAVN
NOVEMBER 1928

Spørgsmaal af genealogisk og personalhistorisk Natur kunne Samfundets Medlemmer erholde optaget i Tidsskriftet. Disse sendes til Samfundets Sekretær: Arkivar og Bibliotekar i Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet *H. Hjorth-Nielsen*, Malmøgade 5, St. København Ø.

Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie.

Medlemsbidraget er 12 Kr. aarlig.

Samfundet har siden dets Stiftelse i 1879 udgivet:

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

1. Række, Bind I—III (1880—82) ved *F. Krarup*.
1. — , — IV—VI (1883—85) ved *G. L. Wad*.
2. — , — I—IV (1886—89) ved *G. L. Wad*.
2. — , — V—VI (1890—91) ved *H. W. Harbou*.
3. — , — I—III (1892—94) ved *H. W. Harbou*.
3. — , — IV—VI (1895—97) ved *G. L. Grove*.
4. — , — I—II (1898—99) ved *C. E. A. Schøller*.
4. — , — III—VI (1900—03) ved *G. L. Grove*.
5. — , — I—VI (1904—09) ved *G. L. Grove*.
6. — , — I (1910) ved *G. L. Grove og Paul Hennings*.
6. — , — II—VI (1911—15) ved *Paul Hennings*.
7. — , — I—VI (1916—21) ved *Paul Hennings*.
8. — , — I—VI (1922—27) ved *Paul Hennings*.

Foruden det aarlige Navneregister i Tidsskriftet findes i Aargangen 1892 Indholdsfortegnelse for 1.—2. Række (1880—91), i Aargangen 1904 Indholdsfortegnelse for 3.—4. Række (1892—1903) og i Aargangen 1916 Indholdsfortegnelse for 5.—6. Række (1904—1915).

Aargangene 1880—1882 og 1898 er udsolgt. Prisen for Aargangene 1883—1885 er 6 Kr. og for Aargangene 1886—1903 3 Kr. pr. Bind. Aargangen 1892 sælges ikke særskilt. — Prisen for Aargangene 1904—1915 er 5 Kr. pr. Bind. De efter 1915 udkomne Aargange koster 15 Kr. pr. Aargang. — Enkelte Hæfter sælges ikke.

Personalhistorisk Tidsskrift kan kun erholdes, naar Medlemsrettigheder i Samfundet erhverves. Henvendelse herom sker direkte til Bestyrelsens Sekretær, Arkivar og Bibliotekar i Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet *H. Hjorth-Nielsen*, Malmøgade 5, København Ø. Foreninger og Biblioteker har Adgang til at blive Medlemmer af Samfundet.

Den norske Adels Stilling i Forhold til dansk Adel.

Af O. v. Munthe af Morgenstjerne.

Nærværende Undersøgelse er foranlediget ved, at den kendte norske Personalhistoriker, Bureauchef C. M. Munthe, i en Serie paa 5 udførlige Artikler i det norske »Morgenbladet« for $30/12$ 1927, $2/1$, $5/1$, $7/1$ og $9/1$ 1928 har rettet et meget kraftigt Angreb paa Danmarks Adels Aarbog, et Angreb, som bestaar i en Kritik dels af Paalideligheden af de gamle norske Slægters Stamtavler, dels af det Faktum, at disse Slægter overhovedet er optaget i Aarbogen.

Den første Side af Sagen, som allerede er besvaret af flv. Statsarkivar Thomle (»Morgenbladet« for den 10. og 11. Februar) skal jeg ikke beskæftige mig med her udover nogle faa Linier. Adelsaarbogen redigeredes jo tidligere for Slægtstavlernes Vedkommende af Arkivar Thiset, lige indtil han døde i 1917, og da Hr. Munthe selv opgiver Antallet af Stamtavler i Aarbogen til 514, hvoraf langt den største Del er fra hans Haand, er det jo ikke noget helt ringe Arbejde, han har udført. Det vilde være for meget at forlange af ham, at han skulde være fulgt saa fuldkommen med i den Strøm af personalhistoriske Oplysninger, der fremkommer Aaret rundt lige saa fuldt i Udlandet som i Danmark, at han ikke skulde overset et og andet — selv saadant, som kan stamme fra hans egen Haand — der maatte medføre Rettelser i hans tidligere Arbejder. Bureauchefen behøvede ikke i saa kraftige Udtryk at fordømme denne Forseelse, — han har selv, ikke 14 Dage efter Fremkomsten af disse hans Artikler, maattet offentliggøre i »Morgenbladet« nogle Rettelser til sin Artikkelseerie. Den ene af dem, der lyder saaledes: »I 2den Spalte staar, at Niels Ravaltssøn (Frieland) skrev sig til og eiet Gaarden Evje i Smaalenene. Der skal staa Gaarden Jorde i Bohus«, ser temlig stærkt ud til at være Resultatet af et Fund, som Bureauchefen i sidste Øjeblik har gjort, og som maa ændre det, han tidligere har skrevet. Nye Oplysninger kan altsaa til enhver Tid fremkomme. Endvidere har Bureauchefen formentlig ingen Beføjelse til at udtale om Redaktionen af Aarbogen, at den er »forbausende daarlig orienteret i norsk Slægts-historie«, thi for de Slægters Vedkommende, hvis Hjemstavn ligger andet Steds end i Danmark, har Thiset i de vedkommende Lande

baade søgt og beredvilligt faaet den mest vidtgaaende Støtte til Hjælp i sine Undersøgelser, jfr. Fortalen i Aarbogens første Aargang »... ligesom vore Kolleger her og i Udlandet paa den mest velvillige Maade har stillet deres Materiale til vor Raadighed. Navnlig gælder dette d'Hrr. cand. jur. Thomle, Fuldmægtig Huitfeldt-Kaas og Bureauchef Lassen i Christiania«, og en lignende Tak rettes der fremdeles i saa at sige hver eneste Aargang for trofast Medarbejderskab ikke alene til disse, men ogsaa til Arkiv-amanuensis Rasch, ja selv til det norske Rigsarkiv, — ja han oplyser endda, at Stamtavlerne til adskillige af de norske Slægter, imod hvis Paalidelighed Hr. Munthe retter en særlig Kritik, f. Ex. Friis fra Landvig, Kane og Losna-Ætten, saa godt som udelukkende skyldes disse ansete norske Autoriteter (se f. Eks. Fortalerne til Aargangene 1884, 86, 99, 1902 — ogsaa 1895, 1903, 1906). Kritikken kan Hr. Munthe derfor lige saa fuldt rette til sine egne Landsmænd! Iøvrigt siger det sig selv, at det vilde være en ganske haabløs Gerning fra dansk Side at forsøge paa at udarbejde blot tilnærmelsesvis korrekte Stamtavler over Slægter i andre Lande! —

Vi skal derefter gaa over til det andet Angrebepunkt, Op-tagelsen af norske Slægter i Adels Aarbogen. Hr. Munthe siger, at der i den findes »en hel Del, som udelukkende angaar Norge, og endnu flere, som i større eller mindre Grad berører vort Land. Som Eksempler paa saadanne opregner han 56 Slægter --- desværre uden i denne Opregning at sondre imellem hvilke han mener udelukkende angaar Norge, og hvilke kun i større eller mindre Grad berører dette Land. »Aarbogen har«, siger han fremdeles, »givet Plads for en Række af Slægter, som, hvor langt man end strækker Begrebet »Dansk Adel«, utvivlsomt ligger uden for denne Grænse«, og »den har indtaget Stamtavler over Slægter, som . . . . . absolut intet har med dansk Adel at gøre. De er norske Uradels-Slægter, som udelukkende høre vort Land til, og som allerede var uddøde før 1537 (skal rettelig være 1536!), altsaa før den Tid Norge, selv efter danske Historikers Mening, havde ophørt at være et selvstændigt Rige«. Bureauchef Munthe rejser her et Spørgsmaal om et Forhold, som ingen Personalhistoriker — dansk eller norsk — hidtil har opkastet mindste Tvivl om. Ikke alene har de ovenfor nævnte fremragende norske Personalhistorikere ydet deres Medvirkning ved Udarbejdelsen af de norske Slægters Stamtavler i Aarbogen, hvori dog vel maa ligge, at de har anset disse Slægters Plads i en dansk Adels Aarvog for at være berettiget, — men ogsaa andre kendte norske Personalhistorikere har anset norsk Adels Tilhørighed til dansk Adel for saa givet, at der overhovedet ikke var noget Spørgsmaal at rejse herom. Saaledes skriver allerede i

1840 Bernt Moe i Omtalen af det Adelspatent, som i 1717 tildeltes Brødrene Jens og Christian Wernersen (adlet Weren-skiold): »Udtrykket, at de og deres ægte Børn og Afkom »for rette indfødte Norske Adelsfolk af alle og enhver skal agtes og holdes« staa ellers her aldeles betydningsløst og tjener paa ingen Maade til at betegne Tilværelsen af nogen egen, fra den danske forskellig eller med særegne Privilegier begavet norsk Adel, thi en saadan har aldrig her i Landet existeret, ligesaa lidt indeholdes i det brugte Udtryk nogen Indskrænkning for de i Patentet adlede til blot i Norge at nyde adelig Rettighed eller til blot dér at »agtes og holdes af alle og enhver for Adelsfolk« og ikke tillige i Danmark . . . . .»¹⁾ — Og Huitfeldt-Kaas skriver: »Den Reklamation af Adelskab, som efter Opfordring fandt Sted for en Del Familiers Vedkommende paa Stortinget i 1824, var derfor en fuldkommen betydningsløs Formalitet, der har været uden alle Følger, og som derfor heller ikke er tillagt nogen Betydning lige over for vedkommende Slægters Optagelse i den danske Adels Aarbog«²⁾. — Lad os da nu se lidt nøjere paa hele det af Hr. Munthe opkastede Spørgsmaal.

Det vil da være det rigtigste at sondre mellem 3 forskellige Tidsafsnit af Norges Historie: Tiden før 1386, Norges Forening med Danmark, Tiden fra 1386 til 1536, Ændringen i Norges statsretlige Forhold til Danmark, og Tiden fra 1536 til 1814, Norges Adskillelse fra Danmark. Hvad den første Tidsperiode angaar, er der selvfølgelig ingen Tvivl om, at de Slægter, der alt var uddøde ved 1386, er udelukkende norske og intet som helst har med dansk Adel at gøre. — Den norske Adel gaar langt tilbage i Tiden, vist længere tilbage end den danske. Den indtog en saa mægtig Stilling i Landet, saa allerede Kong Sverre fandt sig foranlediget til at svække dens Magt. Efter en Opgangsperiode under Magnus Haakonssøn, i hvilken vi træffer Adelen som Baroner, Riddere og Herrer, gik den atter tilbage i Indflydelse og Antal under Haakon V og fortsatte nu, endskønt der jævnlig blev optaget nye Slægter i Adelen Rækker, gennem det 14. og 15. Aarhundrede sin gradvise Tilbagegang, indtil den henimod Reformationstiden paa Grund af sin Faatallighed næsten helt havde udspillet sin Rolle. Endnu ved Midten af det 13de Aarhundrede var der af de gamle norske Højadelslægter, til hvilke Lendermænds- eller Baronværdigheden var knyttet, vel en 15 à 20 Ætter tilbage, f. Ex. Giske-, Mels-, Stovreims-, Bjarkø-, Husstad-, Naustdals-, Torge-, Hestbø-, Tolga-, Hvaals-, Thornberg-, Krøkedans-, Sudrheim- og Sundbo-ætterne, men alle disse døde ud i det 13. og 14. Aarhundrede. Næst i Rangen efter Baronerne kom Ridder- og Væbnerslægterne, Ætterne f. Eks. paa Huseby, Austraat, Lyng, Ædø, Eid, Losna, Slinde, Grøte, Hvam, Kaupanger, Kroken, Finnen, Spaanheim, Jaastad, Oma,

Aga, Eidsa, Byre, Eikeland, Følberg og Leirhol, repræsenterende det gamle »Høldsaristokrati«. Ved Slutningen af det 13. Aarhundrede var der vist endnu omkring 100 Slægter tilbage af Høldsaristokratiet. (Det Antal af Riddere og Væbnere, som Haakon V ved Fredstraktaten med Danmark ¹⁷/₇ 1309 lovede skulde gaa i Borgen for ham, nemlig 270, er selvfølgelig ikke identisk med Antallet af Familier indenfor den norske Adel, lige saa lidt som det Antal: 60 Riddere og Væbnere, som i 1371 gik i Borgen for den stipulerede Løsesum for Kong Magnus, er det). Men saa meget er vist, at det norske Aristokrati ved dette Aar, 1371, var langt svagere end ved Aarhundredets Begyndelse³). Gennemser man nu Adels-Aarbogens Aargange siden dens 1ste Bind i 1884, vil det ses, at den af alle disse Ætter kun har optaget 3, af hvilke dog den ene, *S m ø r*, atter er udeladt i Thiset og Wittrups nye Adelslexikon med udtrykkelig Angivelse af, at den er norsk. Af de 2 andre, *S u d r h e i m*- og *L o s n a*-*Æ t t e r n e* har den første maattet medoptages i Aarbogen (Aargang 1921), efterdi en Gren af den som bosiddende i Skaane var dansk, og *L o s n a*-*Æ t t e n*, til hvis Stamtavle iøvrigt det norske Rigsarkiv har ydet »værdifulde Oplysninger« (se Fortalen til Aargang 1902), fordi den har fortsat sin Tilværelse helt op til henimod Slutningen af det 16. Aarhundrede, da den sank ned i Bondestanden og dermed udgik af Adelsens Rækker. *De gamle* norske Slægter, som Aarbogen iøvrigt har optaget, er alle yngre Slægter, som først er kommet op i det 14. Aarhundrede, og som alle levede efter at Norge var bleven forbundet med Danmark, f. Ex. Slægterne *D a r r e* (Aargang 1891), *G a l d e* (1893), *G a l t u n g* (1916), *K a n e* (1899), *K r u c k o w* (1900), *G y l d e n l ø v e* (1895), *R ø m e r* (1913) og *S k a k t a v l* (1915), eller er af endnu yngre Oprindelse, fra det 15. Aarhundrede og senere, — altsaa under Foreningen med Danmark —, f. Ex. *B a g g e* (1885), *B e n k e s t o k* (1887), *D a l* (1891), *F r i i s f r a L a n d v i g* (1886), *G r e e n* (1894), *G y l d e n h o r n* (1895), *H a n d i n g m a n d* (*R o s e n s v æ r d*) (1896), *L y s t r u p* (*T o r d e n s t i e r n e*) og *M a a n e s k i o l d* (1903), *M o v a d t* (1904), *N o r b a g g e* og *N o r m a n d e l a N a v i t é* (1906), *O r m* (1907), *R o s e n g i e d d e*, *R o s t v i g* og *R y t t e r* (1912), *S c h ø n n e b ø l l e* (1914), hvilken dog ikke synes at være af norsk, men af dansk Oprindelse, *S k a k* (1915) og *S t a u r* (1918). Alle de her nævnte Slægter har som sagt levet ud over den Tid, hvor der ikke er nogen Tvivl om, at de maa henregnes til den danske Adel (jfr. det følgende). Tvivl kan kun opstaa m. H. t. Slægterne *D a r r e*, *K a n e* og *R ø m e r* I, der synes ud-døde i det 15. Aarhundrede, og maaske m. H. t. Slægterne *G y l d e n h o r n*, *G y l d e n l ø v e* og *R ø m e r* II, der først

er uddøde op imod 1536, og vi skal i det følgende undersøge, om denne Tvivl er berettiget. Men før vi gaa over hertil, maa vi ogsaa gøre en Indsigelse imod Bureauchefens Anke over det, han i særlig Grad har følt sig brøsthøden over, nemlig at Aarbogen for 1884 i sin Fortale opfører den, som han udtrykker sig »helt igennem norske Uradelsslægt G a l t u n g« blandt »de 34 gammeladelige danske Slægter, som endnu er til.« Man maa undre sig over, at han ganske uden Undersøgelse vælger netop dette Exempel til særlig Fremhævelse, thi denne Slægt er visselig af dansk Adel og tilmed af gammel, dansk Adel, thi de 2 Brødre L a u r i d s, fra hvem hele den nuværende Slægt nedstammer, og J o h a n G a l t u n g fik i henholdsvis 1648 og 1650 af Frederik III et udtrykkeligt Stadfæstelsesbrev paa at være af Adel, fordi Laurids's »Fader ikke saa formuendes at være, at han hans Adelskab havde kunnet vedligeholde«, og det siges tilmed i det til ham udstedte Aabne Brev, at han maa »herefter nyde og beholde saadanne adelige Friheder og Privilegier, som andre Riddere og Svende have *udi vort Rige Danmark og Norge*«, og i Stadfæstelsesbrevet for Broderen Johan af $\frac{8}{7}$ 1650 benyttes nøjagtig de samme Udtryk, blot at Ordene »og Norge« ganske er udeladt! Skønt det første er udstedt under Kongens Ophold paa Akershus, er det dog bleven indført — ikke i *Norske Aabne Breve* — men i *Sjællandske Aabne Breve*, — ligesom Johans. Og hvis Bureauchefen endda ikke er tilfredsstillet hermed og med hvad der iøvrigt er anført i Indledningen til Slægtens Stamtavle i Aarbogens Aargang 1916, skal der gøres opmærksom paa, at Laurids var dansk Embedsmand, Admiral og Lensmand i Skaane, og havde taget begge sine Hustruer af rent danske Adelslægter (Gere og Grabow), ligesom ogsaa hans Moder var af dansk Adel (Orning), og Johan er opført under Mandtallet over Adelen i 1655 som boende i Jylland, — alene som Følge heraf maa han tages med blandt den danske Adel! —

Ved Undersøgelsen af det foreliggende Spørgsmaal maa man nu først gøre sig klart, om den norske Adel overhovedet under Foreningen med Danmark i Tidsrummet 1386 til 1814 nogensinde har staaet i en Kontakt til den danske Adel af en saadan Beskaffenhed, at den maa siges at have haft sin Plads ogsaa indenfor dennes Rækker, med andre Ord, om der overhovedet har været en Adel, og kun een Adel, fælles for begge Riger, og her maa Svaret blive et ubetinget: Ja! Efter Norges Adskillelse fra Danmark i 1814 bestemte det norske Storting ved en Lov af 1. August 1821, at »alt arveligt Adelskab skulde ophøre i Riget« efter de Personers Død, som dengang var i Besiddelse deraf, og at enhver af disse, som ikke for det næstfølgende Storting ved lovlige Dokumenter beviste sit

Adelskab, skulde have tabt sin Ret til for Fremtiden at gøre Paa-stand derpaa, saavel for sig som for sine Børn. Der fremkom da i 1824 for Stortinget Reklamationer fra Medlemmer af følgende 15 Slægter: Anker, Falsen, Grüner, Gyldenpalm, Hauch, Hoff-Rosencrone, Kløcker, Knagenhielm, Løvenskiold, v. Munthe af Morgenstierne, Roepstorff, Schouboe, Tordenskiold, Trampe og Wedel-Jarlsberg, hvilke Stortinget tog tilfølgende, 2 henlagdes som ubeviste, nemlig Brømhøsen og Cold, og 1, Bergh, blev taget tilbage af Anmelderen selv. Gennemlæser man nu de, ovennævnte 15 Slægter tildelte Adelsbreve, viser det sig, at i de 12 af dem bruges Udtryk som, at de skulle agtes og holdes for rette indfødte Adelsfolk, eller at de skulle nyde de Friheder, Privilegier, Ære og Værdigheder »ligesom andre af Adelen *udi vore Riger og Lande*« eller »*nostrorum regnorum et ducatum*« —, 2, nemlig Grüner og Anker, ophøjes efter Ordene kun »i den *danske Adel*«, og 1, Knagenhielm, skal vel »anses for rette indfødte *Norske adelige Folk*«, men da der iøvrigt tildeles Slægten de samme Privilegier etc. »som alle andre af Adelen i *vore Riger og Lande* nu nyde«, ligesom der tildeles den Vaaben, Skjold og Tilnavn »lige som andre *vore Arve Rigers og Landes Adel*«, har dette Adelsbrev ikke nogen fra de andre Adelsbreve afvigende Mening. Da nu altsaa ingen af disse Slægter er blevet optaget i en speciel *norsk Adel*, da Stortinget har anerkendt dem som værende af Adel, og da den ved sin Ophævelse af Adelen selvfølgelig hverken har tilsigtet eller haft Myndighed til at udslette dem af en fremmed Stats (Danmarks) Adel, bliver der kun tilbage, at det har anerkendt dem som hørende til en fælles dansk-norsk, eller om man vil norsk-dansk Adel, og at der altsaa dengang har bestaaet en saadan.

Hvor langt gaar da denne fælles dansk-norske Adel tilbage i Tiden? Ja, den gaar i hvert Fald tilbage til mindst 1536, det Aar, da Norges statsretlige Forhold fastlagdes ved Christian III's Haandfæstning af $30/10$ s. A. I denne Haandfæstning hedder det, at »..... efterdi at Norges Rige nu saa forringet er baade af Magt og Formue, og Norges Riges Indbyggere ikke allene formaa at underholde dennem en Herre og Koning, og samme Rige dog er forbundet at blive hos Danmarks Krone til evig Tid, og fleste Parten af Norges Riges Raad, besynderlig Ærkebiskop Oluf, som er det største Hoffet der udi Riget, nu udi en kort Tid er tvende Gange med meste Parten af Norges Riges Raad falden fra Danmarks Rige imod deres egen Forpligtelse, da have vi derfor lovet og tilsagt Danmarks Riges Raad og Adel, at dersom Gud almægtigst det saa Forsæt haver, at vi samme Norges Rige eller nogen

det Ledemode, Slotte, Lande eller Syssel, som dertil hører, kunne bekræfte eller bekomme under vort Herredømme, saa skal det herefter være og blive under Danmarks Krone lige som et af de andre Lande Jylland, Fyen, Sjælland eller Skaane ere, og herefter ikke være eller hedde intet Kongerige for sig, men et Ledemod af Danmarks Rige og under Danmarks Krone til evig Tid . . . . .⁴⁾» Om end den danske Regering nu ikke m. H. t. Norges Styrelse vilde drage de fulde Konsekvenser af denne Statsakt men tog alt muligt Hensyn til, at Norge vedblivende kunde leve under de fra Fædrene nedarvede Sædvaner og Institutioner, ja vedblivende lod det hedde »Kongeriget Norge«, er det dog m. H. t. det foreliggende Spørgsmaal klart, at de norske Adelslægter, som endnu paa dette Tidspunkt (1536) levede, og de, som senere optoges i Adelstanden, derved som den danske Konges *direkte* Undersaatter ogsaa skulde »agtes og holdes for« Adel saavel i det ene som i det andet af Landene, og at der nu hverken blev nogen særlig dansk eller særlig norsk Adel, men kun een fælles dansk-norsk, eller om man vil, norsk-dansk-Adel. At denne Opfattelse er den rigtige, fremgaar paa mangfoldig Vis.

Først bevises det ved Ordlyden af en Række af de Adelsbreve, som i hvert Fald fra noget ind i det 17. Aarhundrede findes udstedt. I den første Aarrække efter 1536 bibeholdes nemlig endnu en gammel Sondring i Udtrykkene, eftersom Adelsbrevene gives til dem, der *bø* i Norge eller i Danmark. (Se nærmere herom nedenfor). Men senere gaa de mere og mere bort fra denne Skrivemaade og glide over til at tildele saadanne Privilegier og Rettigheder »som andre af Adel i vort Rige Danmark og Norge nyde«, »som andre vore tro Undersaatter af Adelen her udi Riget nyder«, »som andre Rigens egne Indfødte af Adel nyde«, eller at de skulde »lige med andre vore Adelsmænd i Danmark og Norge for rette Herremænd og Adelsfolk agtes, anses og holdes«, (de herhen hørende Udtryk varierer paa mangfoldige Maader, idet en fast Formel for Udstedelse af Adelsbreve sjældent har holdt sig ret mange Aar ad Gangen), og ganske de samme Udtryk anvendes, hvad enten den, der optages i Adelstanden, er dansk eller norsk. Eksempler paa de her citerede Udtryk haves i en Uendelighed. Foruden de foran nævnte 12 Slægter i Norge kan saaledes nævnes Adelsbrevene, der tildeles Christopherv. Festenberg $\frac{6}{7}$ 1575⁵⁾, Holger Henriksøn Rosenkrantz $\frac{3}{8}$ 1624⁶⁾, Hans Wolf v. Unger $\frac{9}{9}$ 1634⁶⁾, Wolf Hieronimus Kratz $\frac{22}{5}$ 1637⁷⁾, Peder Dumber $\frac{4}{5}$ 1638⁷⁾, Henrik Willumsen (Rosenvinge) $\frac{2}{8}$ 1646⁵⁾, Henrik Roth (Linderoth) $\frac{1}{12}$ 1646⁸⁾, Georg (el. Jørgen) Reichwein $\frac{18}{10}$ 1655⁹⁾, Jacob Due $\frac{18}{7}$ 1657⁵⁾, Niels Gyntel-

berg $\frac{1}{8}$ 1660⁵), Hans v. Løvenhielm $\frac{22}{8}$ 1669⁵), Johan Wibe $\frac{25}{5}$ 1671¹⁰), Jens Toller (Rosenheim) $\frac{26}{5}$ 1676¹⁰), Hans Hansen Smidt (Lillienschiold) $\frac{26}{5}$ 1676¹⁰), Sten Andersen Bille $\frac{3}{5}$ 1679¹¹), Wilhelm de Ulrichsdal $\frac{28}{10}$ 1726¹²), Andreas Gudbransen Botner $\frac{28}{6}$ 1765¹²), Hans Hagerup (Gyldenpalm) $\frac{23}{2}$ 1781¹²) — disse 3 sidstnævnte var hjemmehørende i Norge —. Endnu tydeligere ses Meningen, naar vedkommende optages »i vore Rigers og Fyrstendømmers Adelstand«, jfr. f. Ex. Adelsbrevene for Ditlev og Conrad Revenfeld af $\frac{7}{9}$ 1695¹¹) og Frederik Adolph Ehrencron $\frac{18}{9}$ 1698¹¹). — Hvor den gamle Udtryksform endnu findes bibeholdt navnlig op gennem det 17. Aarhundrede, at der tildeles paagældende de Rettigheder etc. »som andre adelige udi vort Rige Danmark (resp. Norge) nyde«, eller »som danske (resp. norske) indfødte Ædelinge (eller »Herremænd«) nyde«, — alt efter hvilket af Landene, han bor i, er det saa godt som altid i *Naturalisationsbreve*, hvor den benyttede Vending er affattet i Overensstemmelse med, hvad Andrageren har søgt om, nemlig at maatte blive optaget blandt Adelen i det Land, hvor han har taget eller agter at tage Bopæl. Saaledes f. Ex. i *Naturalisationsbrevene* for Anders Barby $\frac{9}{2}$ 1554¹³), Carl Cracou $\frac{12}{11}$ 1636⁵), Frederik v. Buchwald $\frac{26}{4}$ 1642⁵), Jørgen Schult $\frac{27}{4}$ 1642⁵), Akim v. Breda $\frac{29}{5}$ 1642⁵), Arndt v. d. Kuhla $\frac{8}{2}$ 1643⁵), Adam Henrik Pentz $\frac{7}{2}$ 1649⁵), Johan Christoph v. Kørbitz $\frac{13}{6}$ 1649⁵), Hugo v. Lützwow $\frac{18}{12}$ 1651⁵), Philip Joachim v. Barstorff $\frac{13}{4}$ 1652⁵), Johan Frederik v. Marschalch $\frac{14}{4}$ 1652⁵), Hans v. Dehn Rothfelser $\frac{22}{6}$ 1655⁵), Ulrich Frederik Guldnløve $\frac{21}{8}$ 1655⁵), Johan Frederik Pentz $\frac{3}{1}$ 1656⁵), Adam Levin v. Bülow $\frac{26}{12}$ 1656⁵), Hans Schack $\frac{6}{1}$ 1658⁵), Frederik Ahlefeldt $\frac{28}{10}$ 1659⁵), Joachim Schack $\frac{7}{12}$ 1668⁵), Frederik v. Arenstorff $\frac{24}{4}$ 1670⁵), Hans Frederik v. Levetzow $\frac{26}{4}$ 1670⁵), Bendix v. Hatten $\frac{13}{2}$ 1671⁵) o. s. v. Særlig oplysende er følgende *Naturalisationspatenter*: for den pommerske Adelsmand Henrik Rammel af $\frac{8}{1}$ 1584, der tildeles Privilegier etc. »ligesom andre vore Undersaatter, indfødde af Adelen her udi Riget«⁷), for den russiske Gesandt ved det danske Hof Peter Marselius, at han og hans Efterkommere skal holdes og anses »som en af vores og vore Rigers, Fyrstendømmers og Landes indfødte Adel«, idet han havde søgt om at maatte ophøjes »til den Adelstand og Værdighed, som i vore Riger, Fyrstendømmer og Lande føres«⁵)

og for den kurlandske Adelsmand Morten Jørgen de Rockleng, der nu var tjenstgørende Officer i Norge. Han havde »ladet anholde og begære . . . . . at maatte blive delagtig udi alle de Privilegier, Rettigheder og Friheder, som Adelen *udi vore Riger* have og nyde . . . . .«; derfor optager Naturalisationspatentet ham ogsaa »iblandt Herremænd og Adelsfolk i *Danmark og Norge*«¹⁴). Det er da ganske indlysende, at ikke den ene skal naturaliseres som Adel kun i Danmark, en anden kun i Norge, men en tredje begge Steder! At Adelsbrevet som Regel indføres i Registret for det Land, hvor den paagældende har Ophold, viser da ikke andet end, at det aabne Brev, hvori Ophøjelsen kundgøres, tjener til Underretning for hans Standsfæller og andre og for Kongens Embedsmænd først og fremmest i hans Hjemland. Hvor umuligt det kunde falde Samtiden ind, at den adlede ikke skulde tilhøre begge Landes fælles Adel, fremgaar af en lang Række Patenter, hvor vedkommende Embedsmand i Kancelliet, der har konciperet Udfærdigelsen, i samme Brev har skrevet *baade*, at den paagældende »skal holdes og anses for en ret *dansk (resp. norsk)* Herremand og Adelsmand,« og at der tillægges ham de Privilegier etc. »som tilkommer andre af Adelen i *vore Riger Danmark og Norge*.« Som Exempler herpaa kan anføres Patenterne for Peder Wibe af $\frac{7}{8}$ 1634, ifølge hvilken han »i *vore Riger og Lande* saadan Højhed og Prævenuer over sin forrige Stand maa nyde og beholde«, men efter Bogstaven dog kun maa nyde »fri Frelse og . . . højadelig Frihed som andre Riddere og Svende her *udi vort Rige Danmark* nyde«⁵), — for Andreas Paulli von Lilliencron af $\frac{4}{12}$ 1665, der skal nyde alle adelige Rettigheder »ligesaa fuldkommen, som han her i *vore Riger* paa fædrene og mødrene var en indfødt Adelsmand«, men dog efter Ordlyden kun »for *dansk* Adelsfolk antages«⁵), — for de norskfødte Curt Sivertsen Adeler og Peter Tordenskiold, af $\frac{7}{2}$ 1666 og $\frac{24}{2}$ 1716, hvilke der tildeles Frelse og Privilegier etc. »som andre fribaarne Riddere og Svende have . . . *udi vore Riger og Lande*«, men dog efter Bogstaven kun skal holdes for »rette indfødde *danske* Adelsfolk«⁵), for Frantz Eberhard v. Speckhahn $\frac{24}{10}$ 1670⁹) — for Herman Lengercken von Klöcker $\frac{31}{3}$ 1760¹⁵), Joachim Chr. Gelmuymden (Gyldenkrantz) $\frac{29}{1}$ 1783¹⁶), Jens Wernersen (Werenskiold) $\frac{13}{11}$ 1697¹⁷), o. s. v., o. s. v. Men hvis man skulde gaa ordret efter Bogstaven, vilde adskillige slet ikke faa den rette Glæde af deres Adelskab, idet Mænd som f. Eks. Iver Due, der fik sit Adelsbrev $\frac{26}{3}$ 1646⁵), Frederik Willumsen (Rosenvinge) $\frac{18}{7}$ 1646⁵), Johan Fircks $\frac{23}{6}$ 1651⁹) og Christian Frederik Gers-

d o r p h ^{14/4} 1656⁵), hvilke alle tjente som Officerer i Hæren i Norge, dog efter Ordlyden i Adelsbrevene ikke optoges i Adelstanden i Norge men kun i *Danmark!*

Som Kongen optog Mænd i Adelstanden, kunde han ogsaa fradømme dem deres Adelskab. Da Christian IV i 1622 var i Bergen, genoptog han ved en kgl. Resolution af ^{1/8} s. A. T o r b e n T o r b e r n s e n S k a k t a v l, der »nu til sidst almindelige Herredag, som holdtes udi vor Købstad Obsloe (Oslo) af os og vor elskelig Danmarks Riges Raad er dømt fra hans Adelskab, formedelst han den Tid ikke lovligen kunde bevise hans Adelskab«, paany i Adelstanden, »efterdi vi nu naadigst anderledes derom er kommen udi Erfaring«⁸). Denne Dom, afsagt af det danske Rigsraad, ramte ham i sin Tid baade som norsk og som dansk Adelsmand, og han kunde efter den selvfølgelig hverken hævde noget Adelskab i det ene eller det andet Land, — nu accepteres han paany saavel det ene som det andet Sted!

Selve K r o n e n har paa mangfoldige Maader vist, at den har betragtet Riget som et udeleligt Hele, og den har givet Udtryk derfor, ikke alene i al Almindelighed, — som da Chr. IV ^{9/9} 1638 tilskrev Statholderen i Norge, C h r i s t o p h e r U r n e, og Lensmanden paa Bergenhus, J e n s B i e l k e til Østraat, i Anledning af Faren for et forestaaende Angreb fra tysk Side: »I lige Maader have I at betænke, om noget Fodfolk . . . udi højesté Nød af Riget skulle nedskikkes Vores Land Danmark at secundere, *eftersom begge ere ikkun et incorporatede Kongerige*«¹⁸) — men ogsaa paa de særlige Omraader, ikke mindst overfor Adelen selv i Norge. Man lægge Mærke til, at i alle Sager vedrørende denne finder man (med en enkelt Undtagelse, jfr. det følgende) aldrig Udtrykket »den norske Adel«, men altid Vendinger som »vore kære, tro Undersaatter, menige Adel og Ridderskab over alt vort Rige Norge«, »Adelen udi Norge,« »vore Undersaatter af Adelen«, »Adelen her udi Riget,« »vore kære og tro Undersaatter af Adel her ud i vort Rige Norge«, o. s. v.¹⁹), eller endnu tydeligere »eftersom menige vore og Norges Kronens Undersaatter af Adelen udi vort Rige Norge«²⁰). Enhver Tvivl om Kronens Opfattelse synes dog at maatte forsvinde overfor følgende, der er indsat i de Privilegier, der er givet Adelen i Norge i 1582 og i 1591 og bekræftet til forskellige Tider, baade i 1646, 1648 og 1649, af Chr. IV og Fr. III. I alle disse Bekræftelser gaar den følgende Sætning igen » . . . Adelen her udi Riget (v: Norge) skulle efter deres egen Erkendelse derimod pligtig være at gøre af deres Gods, alt hvis Adelen udi Danmark gøre og herefter bevilgendes vorder. Ellers ville vi ingen Forskel gøre imellem danske og norske Adell, altsaa den eene saavel som den anden hver efter sine Meriter naadigsten ville befordre og efter Lejlighed og Tjeneste

med Len aflægge og betænke«. Et Sted er denne sidste Sætning omskrevet til følgende, endnu tydeligere: »... samt til Lehn og Officerer efter enhvers Meriter befordre udi begge Rigerne, saa dér udinden ej skal gøres Forskel paa Norsk og Dansk af Adel, naar de ere af lige Meriter og Kvaliteter«¹⁹). Overfor det anførte kan det formentlig ikke have Betydning, at der eet eneste Sted, nemlig i Privilegierne af 1582, har indsneget sig Udtrykket »efter menige Norske Adels egen Begæring«, saa meget des mindre, som det samme Aktstykke ellers overalt taler om »Adelen udi Norge« og lignende.¹⁹).

Hvorledes opfattede nu selve Adelen i Norge Forholdet? Ja, ogsaa her har vi adskilligt til Belysning deraf. Den Række Privilegier, der tildeltes Adelen i Norge, giver os saavel fra Formens som fra Indholdets Side værdifulde Oplysninger. I *førstnævnte* Henseende er det interessant at se, at den i gammel Tid altid benyttede Skrivemaade »Vi Norges indfødde Æddelinge« o. lign. efterhaanden ganske forlades og erstattes med Udtryk som »alle Riddere, Riddersmændsmænd, Ædelinge, Frimænd og Laugmænd«²¹), »vi efterskrevne, paa vore og menige Adel, Ridderskabs og Laugmænds, saa og alle Norges Riges Indbyggere, Ædel og uædel's Vegne«, »vi og saa vel som andre menige Adel og Ridderskab udi Danmark og Norge haver«²²) »enhver Adelsmand dér udi Riget«²³), etc. Thi denne Skrivemaade, som overalt benyttes i Tidsafsnittet efter 1536, peger afgjort hen paa, at Standen ikke opfatter sig som en særlig »norsk« Adel men som den Del af den fælles Adel, der lever i Norge. I *sidstnævnte* Henseende (Indholdet) drejer det sig om Anmodninger til de forskellige Konger om Tildeling af de samme Privilegier, som Adelen har i Danmark. Saadanne Anmodninger er et umiskendeligt Udtryk for, at Adelen i Norge regner sig som ét med Adelen i Danmark og derfor ogsaa vil nyde godt af de samme Rettigheder og Fordele, som denne har. Og disse Fordringer er da ogsaa ganske naturlige og berettigede, hvorfor de imødekommes, hvor det er muligt, saaledes at de samme Privilegier, som gælder for Adelen i Danmark, indføres efterhaanden i Norge, hvor som helst ikke de særlige Hensyn til Næringslivet eller de andre Stænders ældgamle eller hævdvundne Rettigheder træde hindrende ivejen. Denne stadige Henvisning fra norsk Side til, hvad Adelen nyder af godt i Danmark, belyses ved at tage nogle af de norske Andragender og de for Norge efterhaanden indførte Privilegier for os. I Juli 1548 anmoder Adelen i Norge Kongen om »at Adelen og Laugmændene her udi Riget maa nyde de Friheder om Tienden, som *Ordinantzen lyder udi Danmarks Rige*«²¹), 14/2 1582 giver Frederik II Adelen i Norge Ret til at drive almindeligt Fiskeri; ingen Gaard »skal holdes for nogen Sædegaard eller Aulsgaard, uden samme-steds af Adelen alene holdes Dug og Disk paa, *ligesom udi vort*

Rige Danmark; »de og deres Efterkommere af Adel paa det Gods, der de da havde, da de samme Privilegier erlangede, skal have og beholde Hals- og Haands med Sigt- og Sagefald og anden Herlighed, saa vidt det er ikke imod Norges Lov, som Adelen udi vort Rige Danmark over deres Gods og Tienere nyder og haver«. Angaaende Rostjenesten er Kongen tilfreds med, at de i Fredstid stille Penge i Stedet for Rostjeneste, medens de skulle »udi Fejdetid enten at være beredt med vederhæftige Heste og Mænd som en Archibusserer efter 312 Tønder Hartkorn som udi Danmark, eller derudimod at erlægge deres fulde Rostjeneste i Penge«. Bortset fra de dem givne særlige Privilegier skulde »Adelen her udi Riget efter deres egen Erkendelse derimod pligtig være at gøre af deres Gods *all, hvis Adelen udi Danmark gør* og herefter bevilgendes vorder«. ¹⁹⁾ — I 1654 andrager Adelen i Norge om »efterdi der udi Riget er faa Adelsmænd og ringe Quantitet af Jordegods, som lettelig af ufri Folk kan tilforhandles fra Adelen«, at »hvad Gods, som kunde være til ufri Folk solgt og af Adelsmænd indfriet, det da maa følges med den samme Frihed, som Adelsmænd det tilforn havde og nød *efter den Maade, som med Adelsgods udi Danmark forholdes*, og . . . at Adelen maa benaades med Ledings og Førings Frihed paa deres Bøndergaarde, som de selv nyder Hals- og Haand over, *eftersom Adelens Bønder i Danmark* dermed er forskaanet og dér den Frihed nyder . . . «²³⁾. Ogsaa kan nævnes her, at den Forordning, som Frederik II den ¹⁹/₆ 1582 udstedte for den danske Adel, nemlig at naar en Adelsmand eller -kvinde giftede sig med en ufri, skulde hans Enke eller Børn ikke arve hans Arvegods, »som skal gaa over til de næste Frænder som er fri og frelse og føre Hielm og Skiold, at de ikke heller kan arve andet Jordegods paa deres Faders Vegne fra hans Slægtninge, og de ikke selv agtes for Adelsfolk. Det samme skal og gælde for den Kvinde og hendes Børn, der gifter sig med en ufri Mand«, efter Begæring af Adelen i Norge, ifølge Christian IV's Privilegier af ³¹/₇ 1591 blev udvidet til ogsaa at gælde i Norge.²⁰⁾ Ikk mindst interessant er et Andragende af ⁷/₅ 1631, hvori det hedder » . . . ere vi venligen af Cantzleren begærendes, at han, som det sig Adelens Privilegier her i Riget bør at være angelegen . . . «. Her havde Koncipisten først skrevet: Privilegier »her i Landet«, men Ordet »Landet« er bleven overstreget og erstattet med Ordet »Riget«, og dette Ord benyttes derefter stadig i Resten af Aktstykket.²⁴⁾ — Det er da ganske klart, at det for Adelen i Norge har været omtrent et Livsspørgsmaal at gøre Privilegierne fælles for alle adelige i Danmark og Norge, men er det da ikke det samme som at sige, at der kun er een Adelsstand, fælles for dem begge?

Ogsaa paa anden Maade giver Adelen i Norge Udtryk for sin Følelse af at være een Adel med den danske, nemlig gennem de mange

Aktstykker, hvor den optræder korporationsvis. Her optræder nemlig Medlemmer af de danske og de norske Slægter som ét samlet Hele, de nævnes i Texten og underskriver med vedhængende Segl blandede ind mellem hverandre i den skønneste Forening — uden anden Rækkefølge end den, enhvers Rang og Alder tildeler ham. Dette er f. Eks. Tilfældet, hvor de sidde i Domstole eller Kommissioner, i Andragender og i Hyldingerne til Kongerne. Da disse sidste dels som Statsakter af en vis Betydning, dels som værende en Slags Mandtal over i hvert Fald de mere kendte Adelspersoner paa den Tid i Norge, af disse Grunde vel kan siges at være de vægtigste, vil det formentlig være tilstrækkeligt at nøjes med at anføre de i tvende saadanne Hyldinger opregnede Adelspersoner fra Slutningen af det 16. Aarhundrede, idet de andre Aktstykker vise ganske det samme Forhold. (Til Orientering er Medlemmer af de rene norske Slægter angivne i Kursivtryk.) I den Hylding dateret Oslo ²⁶/₁ 1582, hvor »menige Lensmænd, Adel og Laugmænd i Norge keese og hylde Hertug Christian at være Norges Konge efter hans Faders Død«, deltager følgende i den angivne Orden: *Ludvig Munk* til Nørlund (Norges Statholder), *Henrik Gùldenstierne* til Aagaard (Lensmand paa Båhus), *Hans Lindenov* til Drenstrup (Lensmand paa Bergenhus), *Jakob Huitfeldt* til Berritsgaard (Lensmand i Trondhjem), *Oluf Kalips* til Tosø (senere Norges Riges Kansler), *Niels Mikkelsen* (af Slægten *Tornekrans*) til Kyø, *Daniel Bildt* til Ness (forlenet med *Rakkestad Lehn*), *Frederik Lange* til Mareki (Lensmand over Tønsberg), *Hans Pedersen* til Sem (af Slægten *Basse*, senere Norges Riges Kansler), *Knud Grubbe* til Alslev (forlenet med *Brunlaug* og *Numedalen*), *Pross Lauridsøn* til Nørholm, *Laugmand* udi *Skien* (af Slægten *Hørby*), *Henrik Brockenhuus* til *Elline* (forlenet med *Onsø Skibsrede*), *Erik Brockenhuus* til *Strøm* (Lensmand over *Aabygge Skibsrede*), *Peder Knudsøn* til *Odsnes* (af Slægten *Maaneskiold*, Admiral), *Peder Iversøn* til *Frise* (∴ *Fritzøe*) (af Slægten *Baden*), *Peder Brockenhuus* til *Høvinge* (forlenet med *Skjeberg*), *Anders Green* til *Sundsby* (senere Norges Riges Kansler), *Axel Frederiksøn* til *Linnes*, *Laugmand* udi *Bergen* (af Slægten *Frídaag*), *Jens Person* til *Broe* (af Slægten *Skjolderbaand*, om hvem der vil fremkomme mere i Tidsskriftets næste Hefte), *Erik Munk* til *Hjørne* (Admiral), *Lauritz Lystrup* til *Hour*, *Jon Nielson* til *Skjelbred* (af Slægten *Skak*, *Skibshøvedsmand*), *Anders Huitfeldt* til *Krumstrup*, *Jørgen Krug* (∴ *Kruckow*) til *Thierne*, *Axel Green* til *Barke* (*Skibshøvedsmand*), *Peder Lystrup* til *Liide* (*Skibshøvedsmand*), *Christopher Galde* til *Urne* (∴ *Værne*), *Christopher Nielson* til *Hollum* (af Slægten *Lystrup*), *Thor Benkestok* til *Jordan-*

ger, *Jon Nielson* til Gullow (af Slægten *Lystrup*), *Henrik Gynckersberg* (o: *Gyntelberg*) til Suilsundt, *Jon Benkestok* til Meelø, *Age Jensøn* til Østraat (af Slægten *Bielke*), *Thorbern Thorbernson* (af Slægten *Skaktavl*, Laugmand i Oplandene), *Byrge Green*, *Daniel Galde* til Holdbye, *Peder Christensøn* til Trodtzvig (af Slægten *Harboe*), *Christian Thorbernson* til Wie (af Slægten *Skaktavl*), *Otte Jensøn* til Tønnoll (af Slægten *Bielke*), *Mons Bordson* til Ousbye (af Slægten *Rosensværd*) Laugmand i Oslo, *Herman Green* til Rossø, *Erik* til Kaarødt (af Slægten *Green*), *Henning Olson* til Trunden (af Slægten *Orm*), *Ulf* i Thiuffkule (af Slægten *Orm*), *Thomas Jensøn* til Spilkening, *Jørgen Christophersøn* til Jomfrulandet og *Peder Thorsøn* til Skovby, hvilke ikke har kunnet stedfæstes til bestemte Adelslægter, samt nogle Laugmænd, der ikke ere af Adel, — ialt 55 Personer —, »menige Lensmænd, Adel og Laugmændene over alt Norges Rige, hvilke nu fleste Parten haver været forsamlet her udi Oslo«. ²⁵⁾ — Ved et Hyldingsbrev i Oslo $\frac{8}{1}$ 1591 hyldes Kong Christian IV af »Norges Riges Indbyggere, Adel og Uadel« til Konge i Norge. I denne Hylding deltager i følgende Orden: *Henrik Guldens-tierne* til Aagaard (se foran), *Frederik Lange* til Markigaard (lgls), *Hans Pedersøn* til Sem (af Slægten *Basse*, lgls), *Ove Juel* til Kjeldgaard (Lensmand paa Bratsbjerg og Gensø Kloster m. m.), *Oluf Galde* til Thomb, *Peder Iversøn* til Fritzøe (Baden, se foran), *Pros Lauritzsøn* til Nørholm (*Hørby*, lgls), *Anders Green* til Sundsby (lgls), *Byrge Green* til Ristenes (lgls), *Peder Knudsøn* til Aggervig (*Maaneskiold*, lgls), *Peder Brockenhuus* til Sandou (lgls), *Hans Dreselbjerg* til Sligtzhiergby (o: *Bjergbygaard*), *Age Bielke* til Østraat, *Anders Huitfeldt* til Trundstad (lgls), *Jørgen Kruckow* til Thierne (lgls), *Eiler Brockenhuus* til Strøm, *Thomas Norman de la Navilé* (forlenet med Rakkestad Lehn), *Anders Movadt* til Horkeland (Skibschef), *Peder Bagge* (forlenet med Strangenæs Sogns Tiende), *Otte Tønnesøn* til Watne (af Slægten *Orning*), *Jon Benkestok* til Meløen (se foran), *Christopher Dall* til Sem, *Otte Bild* til Molland, *Vincens Bild* til Molland, *Lauritz Lystrup* til Offuergaard (se foran), *Torbern Torbernson* til Wie (*Skaktavl*, lgls), *Christen Torbernson* til Myrvold (*Skaktavl*, lgls), *Per Lystrup* til Lysdall (lgls), *Christopher Pedersøn* til Borregaard (af Slægten *Rytter*, Skibschef), *Hendrik Mund* til Tidne (Skibschef), *Mogens Bordson* til Ousbye (*Rosensværd*, se foran), *Christopher Grøn* (forlenet med Hetland Præbende), *Knud Bildt* til Lynggaard (Skibschef), *Torstel Bordson* til Blegen (*Rosenværd*, Laugmand i Oplandene), *Mads Jonsøn* (af Slægten *Dal*), *Gauther Jonsøn* (af Slægten *Dal*), *Arrild Olson* (*Gyldenso*, Admiral), *Peder*

Hansøn (af Slægten *Schønnebølle*, Laugmand i Nordlandene og Finmarken), *Erik Hansøn* (*Schønnebølle*, Foged i Numedalen), *Tormod Matsøn* til Strøm (af Slægten *Rustung*), *Otte Pedersøn* til Odsnes (*Maaneskiold*), *Kield* til Hanevold (*Lystrup*), *Hendrik Jørgensøn* (af Slægten *Staur*, Laugmand i Trondhjems Lehn), og endel andre, som for største Delen har forsegleet med Bomærker, og som dels ikke har kunnet stedfæstes til bestemte Adelslægter, dels er Laugmænd af ikke Adel, (Mogens Christophersøn til Brangstrup, Erik Gardsøn, Christen Brun, Samson Nielsøn til Større, Samson Engelbretsøn til Finde, Jens Nielsøn til Simbling og endel andre), — ialt 55 Personer, »os menige Adel og Ridderskabet, saa og menige Indbyggere over alt Norges Rige.«²⁶).

Vi har nu set, hvorledes Kronen og hvorledes Adelen i Norge saa paa Spørgsmaalet. Tilbage staar endnu for dette Tidsafsnits Vedkommende (1536—1814) at se, hvorledes ogsaa Adelen i Danmark saa paa det, og dette turde maaske for en dansk Adels Aarvog være det vigtigste. Accepterede den danske Adel uden videre et Medlem af en norsk Adelsæt som en af sine egne? Ja herom foreligger der ogsaa flere og ganske uomstødelige Beviser: Frederik II blev bisat i Roskilde Domkirke den $\frac{5}{6}$ 1588. Om, hvad der derefter, den paafølgende Dag, blev foretaget af den forsamlede danske Adel, hedder det: »... Den 6. Juni var vi menige Danmarks Adel, som nu her i Roskilde tilstede var til Højlovlig Salige Kong. Majts. Begravelse ud af Menige Danmarks Riges Raad beskædt (∴ beskikket) her udi Knuds Kirke og blev aftakket og var da dem af os begærendes, at de med os og vi med dem, at dersom noget paa-kom imod vort fædrene Rige, at vi da ville lade os findes villig med Hest og Harnisk vores fædrene Rige Skade at afværge .... Item var vi af dem igen, vi som nu tilstede var, begærendes paa vores egne og menige Adels Vegne, som her da tilstede var, disse efterskrevne Artikler, at (de) os maatte holdes .....«. Det Møde, hvori dette vedtoges, overværedes af 70 danske Adelsmænd, som alle egenhændig har underskrevet det paagældende Aktstykke. Som Nr. 39 af disse 70 staar Navnet: *Christopher Galde med egen Hand*²⁷) Altsaa han — Nordmanden af den ælgamle norske Adelsæt —, som nu havde taget Ophold i Danmark, blev ved sin blotte Tilstedeværelse her som en Selvfølge regnet af sine Standsfæller med som tilhørende dem! — Endvidere: I det Register, som i 1609 blev affattet over Adelen og dens Sædegaarde i *Danmark*, nævnes blandt Adelen i Wendelboe (Vendsyssel) Stift: *Olf Galde* (af den samme gamle, norske, Slægt) til Egebjerg²⁸). Fremdeles: Op gennem det 17. Aarhundrede blev der jævnlig udarbejdet Mandtals Register over »Adelen udi begge Rigerne«. De er ordnede alfabetaisk efter Fornavnene, og Adelen i Danmark

og Norge er blandet imellem hinanden — hver Mand efter sit Forbogstav —, og *Adelen anses allsaa som ét sammenhørende Hele*. Foran hver Person staar Forbogstavet til den Landsdel, hvor han boer, »S« for Sjælland, »J« for Jylland, »F« for Fyen, »N« for Norge o. s. v. Gennemlæser man nu disse Registre, vil man finde opført adskillige Medlemmer af de *norske* Adelslægter, som nu er bosiddende i forskellige Egne af Danmark: Niels Galde til Egebjerg (i Jylland), Johan Galtung i Jylland, Ove Nettelhorst i Sjælland, Lauritz Galtung i Skaane og Mandrup Pedersøn Schønnebølle i Jylland.²⁹⁾ Disse ere altsaa som opført blandt Danmarks Adel blevne ansete for lige saa gode *danske* Adelsmænd, som dem, der tilhørte de rene danske Slægter.

Det turde af det foregaaende være tilstrækkelig godtgjort, at en fælles dansk-norsk Adel har bestaaet saa langt tilbage i Tiden som i hvert Fald indtil Aar 1536. Men hvorledes stiller nu Forholdet sig før dette Aar? Og var Adelen i Norge ved denne Tid saa talrig og saa mægtig, saa Spørgsmaalet fik nogen synderlig praktisk Betydning? Vi har tidligere set, at den gamle Højadel allerede efter Kong Haakon V's Død begyndte at gaa sin Undergang imøde, og dette fortsattes gennem det 14. og 15. Aarhundrede. Ved Reformationstiden var af de gamle Ætter uddøde eller sunket ned i Bondestanden Slægter som Gyldenhorn, Gyldenløve, Darre, Kane, Losna-Ætten, Rømer, Sudrheim-Ætten og Smør, og tilbage var kun Slægter som Benkestok, v. Bergen, Bolt, Galde, Galtung, Green, Handingmand (Rosensværd), Kruckow, Rustung, Skaktavl og Teiste, og af disse hørte vel egentlig kun Galde og Kruckow til den gamle Højadel. Vel blev der stadig optaget nye i Adelen Rækker, — men det hjalp ikke, den norske Adel fortsatte stadig sin Tilbagegang, og i samme Forhold, som dette skete, maatte nye danske som Lens- og andre Embedsmænd og Officerer indtage de tomme Pladser, og altsaa voxede det danske Element i samme Forhold, som det norske aftog. Vi har nylig opregnet Adelen ved Hyldingerne i 1582 og 1591, og kan yderligere belyse Forholdet, hvorledes den gamle norske Adel aftog op gennem Tiderne, ved blot et Par Exempler. Ved en Herredagsdom af 1585 over Erik Munk, deltog foruden en Del Laugmænd af ikke-Adel, 18 Adelsmænd. Af disse 18 tilhørte kun de 7 norske Slægter: Anders Lauridssøn Grøn, Pros Lauridssøn Hørby, Oluf Svendsøn Galde, Jon Nielssøn Skak, Jørgen Hanssøn Kruckow, Mogens og Tjostulf Baardsøn (Rosensværd), Resten var af danske Slægter³⁰⁾. I Hyldingen af den udvalgte Prins Christian af $\frac{8}{6}$ 1596,

som er underskrevet af 40 Adelsmænd og en Del Laugmænd, er af rent norske Slægter kun 11, nemlig Oluf Galde, Anders Green, Børge Green, Jørgen Kruckow, Thomas Norman de la Navité, Christopher Dal, Jon Benkestok, Laurids Lystrup, Peder Lystrup, Christopher Grøn og Christopher Galde og disse repræsentere kun 7 Slægter, hvoraf kun de 3, Galde, Kruckow og Benkestok høre til den gamle Adel³¹). Fra Aarene omkring Midten af det 17. Aarhundrede haves 4 forskellige Mandtalsfortegnelser over »Adelen udi begge Rigerne.« Det er tilstrækkeligt at se paa den ene af disse. Den er affattet vistnok i 1655, og der opregnes som boende i Norge 38 Personer af Mandkøn. Af disse høre kun de 10 til norske Slægter, og de repræsentere kun 7 Slægter: Axel Movadt, Christen Nettelhorst, Wilhelm Nettelhorst, Hans Mogenssøn Handingmand, Peder Mogenssøn Handingmand, Mogens Hanssøn Handingmand, Mandrup Pedersøn Schønnebølle, Oluf Rytter, Peder Bagge og Trund Teiste³²). Af disse hørte kun Slægterne Handingmand og Teiste til den gamle Adel. I 1661 er disse 7 Slægter reducerede til 6, idet Slægten Movadt nu er uddød³³), i 1749 levede der i Akershus Stift en 15-aarig Dreng af Slægten Lystrup (Tordenstierne), medens der af Slægterne Bagge, Handingmand og Skaktavl fandtes nogle enkelte, nedsunkne i Bondestanden³⁴), og da Storthinget i 1821 vedtog Adelsens Ophevelse, var længst alle de gamle Slægter forsvundet paa nær som Slægten Galtung, der dog dengang levede i Bondestanden, og først i de sidste Par Menneskealdre paany har arbejdet sig op til at indtage mere fremtrædende Stillinger.

Det var altsaa ikke ret mange Slægter, der var tilbage ved 1536, og disse gled nu naturligvis ganske af sig selv ind i den danske Adels Rækker. Men nu de Ætter, der var helt uddøde før 1536? Ja, fra Tiden før omkring 1500-Tallet skorter det paa bestemte Udtalelser herom. Den Statsakt, der grundede den første Forbindelse imellem Rigerne, nemlig Unionsakten af 1397, giver os ingen Vejledning udover, at »alle 3 Riger ere nu og vorde skulle under een Konning og Herre og blive eens som eet Rige«, medens hvert af Landene skal styres efter sin egen »Lov og Ret«. Igennem baade de danske og norske Haandfæstninger i det næste Aarhundrede søger Adelen i begge Landene paa det omhyggeligste at vaage over, at Kongerne »ingen udlændiske annamme udi vort Raad, ej heller antvorte dem Slot, Land eller Len, men styre, raade og regere . . . med gode indlenske Mænd af og i hvert Rige . . . og ingen maa komme i Rigens Raad uden de ere Rigens Ædlinge, indfødde Mænd

af Riddere og Svende ....«. Dette tyder jo paa, at Ordet »Ud-lensk« skal ses i Betydning af hvert af Landene for sig. Men paa Grund af den norske Adels Tilbagegang kunde denne Forskrift ikke i det lange Løb overholdes. Navnlig blev en Række af de store Len betroet til danske, som blev sendt derop (saaledes fik allerede ca. 1424 Herman Moltke Forlening i Borgesyssel — som Lensmænd paa Båhus træffe vi Claus Grubendal i 1407, Hans Krøpelin 1410, Albrecht Bydelsbach 1423 og 1429, Ebbe Munk i 1489, Henrik Krummedige 1490—1503, Otto Rud til 1506, paa Akershus: Henrik Krummedige 1485 og 87, Jørgen Vestenie 1507, paa Bergens Kongsgaard: David Sinclair i 1496, Anders Mus i 1501, o. s. v.)³⁵⁾. Af de indkomne danske forblev en stor Del i Landet, de selv eller deres Børn indgik Ægteskaber med de norske Adelsfamilier og dannede Slægter, der forblev i Norge, Slægter, der efterhaanden smeltede sammen med den norske Adel til ét Hele. Denne Sammensmeltning bestemte Udviklingens Gang for den følgende Tids Haandfæstningers Ordlyd: Udtrykkene »indfødde norske Æddelinge« viger Pladsen for Vendingen »Adelen i Norge«, de ældre Unionsakters skarpe Sondring mellem »Norges Riges Raad« og »Danmarks Riges Raad«, hvor Medlemmerne af disse opførtes hver for sig, ændres til det begge Landene omfattende »Danmarks og Norges Riges Raad«, hvor Deltagerne opføres blandede mellem hinanden, etc. Allerede i den Bergen'ske Overenskomst af $29/8$ 1450 hedder det »Riddere, Riigens Raad i Danmark og Norge«, og Deltagerne i dette Møde opregnes i den Rækkefølge, at hveranden er dansk, hveranden norsk.³⁶⁾ Efter Christian I's Død i 1481 gøres der fra norsk Side et energisk Fremstød paa at hævde en vis Selvstændighed igen ved den Haandfæstning, hvorved Kong Hans binder sig, den saakaldte »Calmarske Recess af 1483«. Her optræder Rigernes Raad atter adskilte hver for sig, og i det norske Rigsraad findes endnu kun een dansk Mand, Ridderen Bo Flemming (som senere blev Norges Kansler), medens de øvrige tilhøre rene norske Ætter: Foruden Trondhjems Ærkebiskop Gaute og Bisperne Hans i Bergen og Karl i Hamar de verdslige Raader Jon Smør, Gaute Kane, Svend Galde Riddere, Anders von Bergen og Otte Matsøn (Rømer) Væbnere³⁷⁾. Men allerede, da Norges Riges Raad $25/7$ 1489 vælger Kong Hans' Søn Christian til Konge i Norge efter hans Faders Død, er der blandt Raadets verdslige Herrer, 8 i Tallet, kommet foruden Bo Flemming endnu en dansk til: Henrik Krummedige,³⁸⁾ og ved Christian II's Haandfæstning af $27/7$ 1513 er Udviklingen ganske bragt tilbage i det forrige Spor. Det hedder nu her stadig »Danmarks og Norges Riges Raad«, »item skulle Kirken og Ridder-

skabet nyde deres fælles Oldenskov . . . al Danmark og Norge over«, »item skulle vi ej drage nogen udlændisk Magt ind i Riighen uden menige Riighens Raads Raad og Samtykke«, »item skulle vi annamme alle Slotslove i Danmarks og Norges Riige af os elskelig Danmarks og Norges Riiges Raad og bepligte os at andvorde dem fra os for^m riigen æddelinge og indfødde godmenn at holde til vor hand«, »item skulle vi ingen udlændske annamme i Riigens Raad og ej heller antvorte dem Slot, Land eller Len men styre, raade og regere Danmark og Norge med gode Riigens eddelinge, som fødte ere af Riddere og Svende«, »item ville vi med Tiden unde og forlene Danmarks og Norges indfødde eddelinge af de Len, som godemenn pleje at have i Forlening . . . paa det, at Riighens indfødde godemenn skulle blive ved Magt«, etc., etc. De danske og de norske Raader nævnes ikke i 2 adskilte Grupper, men blandede sammen imellem hverandre³⁹⁾, — altsammen er det Udtryk for, at Landene skal udgøre eet Rige, eet Rigsraad, bestaaende af »Riighens« Æddelinge og een Adel, jfr. det flere Gange benyttede Ord »Ridderskabet«. Undersøger vi nu lidt nærmere denne Haandfæstnings Tilblivelses-historie, faa vi en ikke uinteressant Oplysning. Det norske Rigsraad havde ønsket forskellige Ændringer foretaget i Udkastet. Det var saaledes deres Bøn til Kongen, »at Eders Naade ville vær-diges at forse Norges Riges Raad og indfødde Æddelinge med Norges Riges Slotte og Len«, men herpaa svarede Kantsleren: » . . . haver min Herres Naade overvejet, at Adelen udi Norge er fast uddøet, og vil Hans Naade forse Kronens Len og Slotte i Norge med Norges og Danmarks Æddelinge og indfødde Mænd . . . Om de Kirkens Len, Kronen haver jus patronatus til, samtykker min Herres Naade, at de forses med Norges og Danmarks indfødde Mænd.« Fremdeles ønskede Adelen i Norge, at »ingen udlændisk annammes udi Raadet uden Rigens Raads Raad, Villie og Samtykke.« Hertil svarede Kansleren: » . . . item den Artikkel, at ingen udlændsk annammes i Raadet, samtykker Hans Naade, at ingen annammes i Norges Riges Raad uden Danmarks og Norges indfødde Mænd«. Og til den Begæring, at ingen skal »gives Frihed (∴ Adelsrettighed), uden det er med Rigens Raads Samtykke, om han er befællig dertil, uden han forhverver det udi Marken«, havde Kantsleren intet at ind-vende.⁴⁰⁾ Ogsaa i Frederik I's norske Haandfæstning af 1524 er der en §, § 27, der har Interesse for Spørgsmaalet. Ifølge denne forpligter Kongen sig til »at antvorde dem (∴ Slotslovene) fra os (til) fornævnte Rigens Æddelinge, indfødde og indgiftede gode Mænd«. Disse Ord er gaaet uændret over fra det Udkast fra norsk Side, som blev Kongen forelagt i Juni s. A. De viser det selvfølgelige, at den norske Adel betragter en dansk Adelsmand, der har giftet sig med en norsk Adelskvinde, som tilhørende deres egen Adel —, lige saa god, som

om han var født dér i Landet. Men de viser ganske vist ogsaa, at den har gjort endnu et Forsøg paa i egen Interesse at spærre Adgangen til Bortgivelse af Lenene til andre danske end de saaledes nævnte. Den danske Regering var dog fuldt klar herpaa men turde ikke sætte Sagen paa Spidsen, og da baade Sjællands Biskop, L a u g e U r n e, og Marsken, T y g e K r a b b e, tilraadede Kongen at nøjes med dette, meddelte Kansleren til Nordmændene: »... om den anden Artikel, som lyder, at ingen skal have Forlening i Norge uden han er indfødder eller indgifter, da tykkes Hans Majt. godt være at saa holdes og sker ... paa det at Ridderskabet og Adelen kan forstærkes i Riget og staa imod Rigens Fjende, og at de da bliver Hans Naade des villigere med Tjeneste og Troskab, og under Hans Naade dem deres Friheder«⁴¹).

Den norske Adel selv tog nu ogsaa fuldt ud Konsekvenserne af den intime Sammenslutning mellem Landenes Adel, som den efterhaanden havde udviklet sig, og ingen Mislyd i saa Henseende er kommet til vor Kundskab. Tværtimod peger et ofte — og saa tidligt som i 1532 — forekommende Udtryk om Medlemmerne af Adelen i Danmark som »vore kiære Medbrødre« ganske afgjort herimod. Den $\frac{7}{11}$ nævnte Aar gør det i Trondhjem forsamlede Norges Riges Raad vitterligt, at de efter Frederik I's og det danske Rigsraads Begæring har fornyet det gamle Forbund imellem Norge og Danmark med Bibeholdelse af Norges gamle Priviligier og Friheder. Tilstede ved dette Møde var de danske Rigsraader T r u i d U l f s t a n d og C l a u s B i l l e. Det hedder om dette Møde: »... værdige Fædre, strænge Riddere, ærlige Herrer og gode Mænd, Danmarks Riges Raad, vore gunstige Forvandte, kære Herrer og Venner« og Truid Ulfstand og Claus Bille benævnes »vore kiære Medbrødre«⁴²). Og $\frac{13}{5}$ 1535, da det norske Rigsraad Søndenfjelds vælger Christian III til Konge, benyttes i Valgbrevet Ordene »strænge Riddere, ærlige Herrer og adelige gode Mænd, et højlovligt Danmarks Riges Raad, *vore konfede[re]rede Brødre*«⁴³). Lignende Udtryk gentages idelig, endnu saa sent som i Suverænitetssakten for Norge af $\frac{7}{8}$ 1661 »... saasom vore Medbrødre den adelige Stand i Danmark«⁴⁴). Naar det nu ses, *baade* at det danske Rigsraad om Nordmændene benytter den samme Vending (nemlig da det $\frac{21}{7}$ 1524 bevilliger Frederik I en Landehjælp »over al Danmarks og Norges Riger« til at betale Kongen 100,000 Gylden i Anledning af den Gæld, han var kommet i): »derfor paa vore egne og alle vore kære Medbrødre menige Danmarks og Norges Rigers Raads og Indbyggerses Vegne«⁴⁵), at den norske Adel benytter Udtrykket ogsaa indbyrdes disse selv imellem, (f. Ex. i dens Begæring af $\frac{24}{1}$ 1654 til Kongen om Tildeling af visse Privilegier, som Adelen nyder i Danmark): »... en Del Adel af vore Medbrødre her udi Riget værendes« og »have nu

vi og vore Medbrødre udvalgt én iblandt dette Riges indfødte af Adel, paa vor og menige Adelskabs Vegne at forebringe for hans Majt. . . . «⁴⁶), og endelig, at ogsaa det danske Rigsraad benytter Udtrykket om dets Medlemmer indbyrdes (f. Eks. da Adelen har opsagt Christian II Huldskab og Troskab, opfordrer Rigsraadet *Søren Norby* til at holde sine Len til Rigets Raads Haand): » . . . vi bede Eder kærligen, og paa alle vore kiære Medbrødre Danmarks Riges Raads Vegne strængeligen byder, at alle de Len, I haver af Danmarks Krone . . . «⁴⁷), ja saa kan man ikke komme udenom, at det ofte citerede Udtryk, benyttet af Nordmændene selv, indeholder en udtrykkelig Anerkendelse af at være een fælles Stand med den danske Adel!

Til Slut bør vi endnu undersøge, hvad de Adelsbreve, der er udstedte før 1536, sige til Spørgsmaalets Besvarelse. Disse meddeles til offentlig Kundskab i »Aabne Breve« for det Land, hvor den paagældende *har Ophold*, og derfor tildeler Adelsbrevet den paagældende »Frihed og Frølse med Skiold og Hielm, som andre Riddere og Svende have *udi vort Rige Danmark (resp. Norge)*«. Saaledes tildeles der — for at tage nogle spredte Exempler — i 1455 *Jens Barfod*⁴⁸) og *Niels Knudsen Udsøn*⁴⁹) »Frihed etc. som i vort Rige Danmark«, i 1459 *Peder Jenssen*⁴⁹) og *Torben Jepsøn*⁴⁹), i 1476 *Peder Hanssen*⁴⁹), i 1486 *Laurids Hanssen kaldet Foss* ligeledes⁴⁹), i 1487 *Reer Reersøn (Green af Rossø)*⁵⁰) og i 1488 *Eggert Eggertsen (Norbagge)* »Frihed etc. som i vort Rige Norge«⁴⁸) og ⁴⁹), i 1492 *Poul Børialsen* »i vort Rige Danmark«⁴⁹), i 1493 *Peder Bonde* ligeledes⁴⁸), i 1497 *Niels Matssøn (Egerne)* »udi vort Rige Norge«⁴⁹), i 1503 *Nis Thormodsen* ligeledes ⁵¹), i 1505 faar *Niels Sveinsøn (Tordenstjerne)* »Frihed etc. som andre Riddere og Svende have her udi vort Rige«⁴⁹), i 1505 *Mogens Jenssen (Rosenvinge)* »her udi Danmarks Rige«⁴⁸), i 1506 *Anders Svensøn Dahlepil* »udi vort Rige Norge«⁵²), i 1511 *Peder Christiernsen* »udi vort Rige Danmark«⁴⁸), i 1520 *Niels Torkildsen (Rosenstjerne)* »her udi vort Rige«⁴⁹). Saaledes kunne vi blive ved at opregne Adelsbreve gennem det 15. og 16. Aarhundrede, ja helt op i det 17., der — med Variationer — efter Bogstaven kun optager den paagældende i det Lands Adel, hvor han bor. Men Ordene »Danmark« resp. »Norge« er her kun brugt i ren geografisk Betydning, som en Underretning igennem det Aabne Brev til hans Standsfæller i hans Hjemland, og ikke mindst til Kongens Embedsmænd, hvorom vidner ethvert Adelsbrevs Slutningssætning »thi forbyde vi alle ihvor de helst ere eller være kunde, særdeles vore Foged, Embedsmænd og alle andre forbemeldte (N. N.) eller hans ægte Børn og Afkom her

imod til evige Tider at hindre eller udi noget mod forskrevne at gøre.« Denne Ordre er altsaa til *alle* Embedsmænd i *begge* Rigerne, at de overalt skal respektere den paagældendes Adelskab. Og man kan derfor aldeles ikke drage den Slutning af de brugte Udtryk »Danmark« eller »Norge«, at han kun skal anses som det Lands Adel, som Adelsbrevet udtrykkelig omtaler. At Udtrykket som alt nævnt kun er benyttet i rent geografisk Henseende bevises aldeles tydeligt ved de Adelsbreve, som udstedes til Personer i Hertugdømmerne. I det, der i 1452 tildeles Stamfaderen til Slægten v. A n d e r s e n, A n d e r s S ø n n i c h s ø n, gives der ham Frihed og Frelse, som andre Riddere og Svende have »udi vort Hertugdømme Slesvig«⁴⁹), i J e s T h o m e s s ø n til Kollunds Adelsbrev af 1488 ogsaa som »i Hertugdømmerne«⁴⁹), ja i Lybækkeren C h r i s t i a n d e G h e r a s latinske Adelsbrev af 1463 tildeles der ham Privilegier etc. »som andre Riddere, Svende og adelige har i vore Riger, Hertugdømmer og Grevskaber«⁴⁹). Ingen tør dog vel paastaa, at A n d e r s S ø n n i c h s ø n og J e s T h o m e s s ø n kun er blevet optaget i Adelen i Slesvig og Hertugdømmerne og ikke ogsaa i det øvrige Rige, og at de skulde være ringere stillet end Christian de Ghera, fordi hans Adelsbrev udtrykkelig omtaler »Riger, Hertugdømmer og Grevskaber«. Og heller ikke tør vel nogen paastaa, at T o r f v e A r e s ø n, der i sit Adelsbrev af 1450 kaldes »denne Dannemand«⁴⁹), men som efter Ordlyden kun optages blandt Adelen »i vort Rige Norge«, ikke skulde anses for at tilhøre Adelen i Danmark først og fremmest! Disse 4 Adelsbreve vise derfor med al Tydelighed, at den Adelstand, hvori de optages, er *én* Adel, fælles for hele Riget, og at de benyttede Udtryk »Danmark« eller »Norge« kun skal opfattes som en Henvisning i det Aabne Brev til, hvor den adlede bor; Brevet gives til Underretning særlig for hans Standsfæller og Embedsmændene dér, og i Overensstemmelse dermed er ogsaa f. Ex. det nys nævnte Adelsbrev af 1488 til J e s T h o m e s s ø n til Kollund, der bor i Wishorde, affattet — ikke paa Dansk — *men paa plattysk!*

Denne, som vi nu har set, fælles Adelstand for Danmark og Norge gaar altsaa langt længere tilbage i Tiden end til Aaret 1536. Hvor langt? Ja derom kan intet med Bestemthed udtales. Samhørigheden er ikke fremkommet ved et Magtbud fra oven eller ved nogen fælles udstedt Akt, men den er udviklet efter Foreningen med Danmark som en naturnødvendig og logisk Konsekvens af Historiens Gang, Landenes Samhørighed med alle de deraf flydende Virkninger og fælles Interesser, — maaske fuldstændiggjort ved den norske Adels egne økonomiske Krav, dens udtalte Ønsker om at maatte faa sig tildelt de samme Fordele og Rettigheder, som dens »Medbrødre« nød i Danmark. Kun saa meget kan med absolut

Sikkerhed udtales, at den dansk-norske Adel har været en fælles Stand saare langt tilbage i Tiden, i hvert Fald saa langt tilbage som ved Midten af det 15. Aarhundrede, — sandsynligvis endnu længere tilbage. Redaktionen af Danmarks Adels Aarbog bør derfor i dette Forhold visselig frikendes for Bureauchef Munthes meget hvasse Angreb, et Angreb, der ikke er fremkommet som en saglig underbygget Kritik i et sagligt Tidsskrift, men som et Postulat i et Dagblads Spalter!

Hvis Bureauchefen havde nøjedes med en Kritik af de i Aarbogen forekommende Fejl og konkluderet denne Kritik i den mildeste af alle de af ham benyttede Vendinger, nemlig den at »klæbe Etiketten »Forsigtig« paa Aarbogen«, skulde saa vist ingen have taget til Genmæle. Men dertil har han desværre ikke indskrænket sig, og vi ville derfor ende denne lille Afhandling med et Par Ord i Anledning af en blandt de af Hr. Munthe benyttede Sætninger: »nu slikt er jo kun et enkelt lite Udslag af den langfingredhed paa historisk Omraade, som vi kender saa godt paa andet Hold (kfr. f. Ex. Holberg, Johan Herman Wessel og Tordenskiold, der jo som bekendt alle er danske)«. Ingen dansk vil nægte, at disse og mange flere norske med dem, Curt Adeler, Ivar Huitfeldt, Helgesen, o. m. fl., hvem vort Land skylder Tak for den Indsats, de har gjort i dansk Aandsliv og i dansk Krigshistorie, og den Glans, de har kastet over Danmarks saavel som over Norges Navn, er fødte i Norge og udgaaede fra rene norske Hjem, men for blot at holde os til de evig opdukkende 2 Navne, Holberg og Tordenskiold, da kan ikke Nordmændene afdisputere os den Kendsgerning, at deres hele Manddoms Gerning ligger i Danmark. Her er det Land, de allerede som unge af egen fri Villie og Ønske valgte for deres Fremtid, Danmark er det Land, der skabte deres Berømmelse, her blev de ophøjet i Adelstanden, — som »Wessel« var Søheltens norsk fødte Navn, blev »Tordenskiold« hans danske Navn —, i Danmark satte Regeringen dem paa de Poster, hvor de kunde lade deres rige Evner udfolde sig og lade deres Navne flyve Verden over, her faldt hele dens Virken, herfra udsendte Kongen Tordenskiold paa hans berømmelige Togter, her berigede Holberg det danske Aandsliv, her skrev han sine uødelige Komedier, — for den danske Scene! Her levede de deres Liv, her købte de sig faste Ejendomme, hvor de opslog deres Bopæl og levede til deres Død, og her stedtes deres jordiske Levninger til Hvile! Men de var ogsaa fødte i det danske Rige, og for Samtiden betød det intet, om det var i det ene eller det andet af de 2 Lande. De var saaledes den danske Konges Undersaatter, danske Statsborgere overfor Europa og Verden. Thi lige saa vel som der kun var een Adel, fælles for begge Landene, saaledes var der i det hele kun eet Under-

saatsforhold, eet Statsborgerforhold, fælles for begge Landene, — »begge ere ikkun et incorporerede Kongerige«, som Christian IV siger (se ovfr. S. 170). Der existerede altsaa under Forbindelsen imellem Rigerne *ikke noget særligt norsk Statsborgerforhold!* Som danske Statsborgere stod de for Datiden, og saaledes vedblev de at staa for Eftertiden, — først efter Landenes Adskillelse har man villet gøre en anden Opfattelse gældende i Norge. Spørgsmaalet er *nu* kommet ind i et Spor, hvor det synes at hedde: Enten- eller. Hvorvidt man da vil mene, at de paagældendes Fødested, — som jo dog altid er noget kun ganske tilfældigt, de kunde lige saa godt være *fødte* i et hvilket som helst andet Land — maa være det afgørende frem for det af dem selv valgte Land for deres Livsgerning, — ja det maa jo naturligvis blive en Smagssag. Men det Spor, Spørgsmaalet er kommet ind i, er heller ikke det rigtige. Da man nu engang ikke kan lave Historien om, hvor meget man end maatte ønske det, kan man heller ikke lave det Faktum om, at Tordenskiold og Holberg hverken *udelukkende* tilhøre det ene eller det andet Land, men at *de tilhører begge Landene i Forening*, Norge ved deres Fødsel, Danmark ved deres Liv, Virken, Berømmelse og Statsborgerforhold. — Et med Danmark-Norge under Foreningen ganske analogt Forhold haves iøvrigt i Nutiden i Storbritannien, England og Skotland, med een Konge, eet Parlament, eet Statsborgerforhold, og dér haves blandt mange eet med Holbergs Stilling i den dansk-norske Stat ganske analogt Forhold i f. Eks. Thomas Carlyle. Vil mon nogen i Europa kalde ham skotsk og absolut ikke engelsk, blot fordi Tilfældet har ladet ham blive født i Skotland? Visselig ikke. Han staar i den almindelige Opfattelse overalt som en *Engländer* og en *engelsk* Forfatter, saa vist som Moderlandet England er det Land, han selv har valgt som Domicil for hele sin Livsgerning, og hvorfra alle hans Skrifter er udgaaet, der har skabt hans Verdensberømmelse! Som Verden nu ser paa Thomas Carlyles Nationalitet, saa Datiden paa Tordenskiolds og Holbergs Nationalitet. Og hvis Fællesskabet imellem England og Skotland om 100 eller 200 Aar skulde ophæves, og Skotland blive et selvstændigt Rige, vilde da dette Land med Rette kunne benægte de historiske Fakta, der var Følger af Samhørigheden og aldeles borteliminere Englands Medejendomsret til Thomas Carlyle? Han er nu og vil i al Fremtid tilhøre begge Rigerne i Fællesskab, og naar det tidligere Statsborgerfællesskab mellem Danmark og Norge nu er ophævet, kan ikke Norge mere end Danmark tilegne sig Tordenskiold som sin Nationalhelt. Fælles er baade han og Holberg og Ivar Huitfeldt og de andre stolte Navne fra Foreningstiden for begge Landene, og derfor var det at ønske, at det evige, hvert Øjeblik opdukkende, Stridens Spørgsmaal engang maatte blive stedet til Hvile og i Stedet for vedblivende at være et Tvists

Æble, der avler Bitterhed og Misundelse, maatte blive et første Skridt paa en Forstaaelsens Vej imellem de 2 Lande, der i mere end 400 Aar har døjet ondt og godt sammen, og som først paa det sidste er gledet saa langt fra hinanden, — til Gavn og Glæde for hvem? Maatte disse store Navne blive et Minde *fælles* for begge Landene, *fælles* at værne om, *fælles* at føle Stolthed over!

Noter.

1) Bernt Moe: Tidsskrift for den norske Personalhistorie, I. Hf. S. 45: Noter — 2) Norsk Historisk Tidsskrift 2. R. 5. B. S. 145 f. f. 3) Sars: Udsigt over den norske Historie, B. II. S. 356, f. f., 369—71, B. III S. 106 f. f. 212 f. f., Samlinger til det norske Folks Sprog og Historie B. I S. 27—33 og 129—76. 4) Geheimearkivets Aarsberetninger 1856—58: Samling af danske Kongers Haandfæstninger etc. S. 80. 5) Sjællandske Registre — 6) Jydske Registre — 7) Skaanske Registre — 8) Klevenfeldts Nobilitationsbreve — 9) Norske Rigsregistranter — 10) Historisk Tidsskrift 7. R. 2. B. S. 327 — 11) do S. 341 — 12) Moe: Den norske Personalhistorie Ny Række S. 73 f. f. — 13) Danske Kancellis Brevbøger S. 292 — 14) Norske Registre — 15) Bernt Moe: Den norske Personalhistorie I. Hf. S. 92—93 — 16) do Ny Række S. 140 — 17) do: I. Hf. S. 45. — 18) Saml. t. d. N. Folks Sprog og Historie, B. III. S. 417. — 19) Danske Kancelli B. I. 2. f. ad. XI, Danske Magasin B. III. S. 113 f. f., S. 124. — 20) Danske Magasin B. III. S. 113 f. f. om den norske Adels Privilegier givne af Chr. IV ^{31/}, 1591. — 21) Danske Kancelli: Uexpederede Breve 1491—1660: Juli 1548. — 22) Registrant Nr. 57, Fasc. 10, h. af 1582. — 23) Danske Kancelli: Norske henlagte Sager af ^{24/}, 1654. — 24) Indlæg til Norske Missiver ^{18/}, 1631 (Fol. 189) og Norske Aabne Breve ^{28/}, 1632 (Fol. 85). — 25) Registrant Nr. 10 pag. 104: Hyldinger Nr. 37. — 26) Registrant Nr. 10, pag. 123: Hyldinger Nr. 57. — 27) Registrant Nr. 10 Side 246: Rigens Raads Breve Nr. 30 og 31. — 28) Danske Kancelli A. II. 2. ad I. i Læg Nr. 11. — 29) smstds i Læg Nr. 6, 8 og 10. — 30) Saml. til det norske Folks Sprog og Historie B. I. S. 195 f. f. — 31) Sjællandske Registre XII. — 32) Danske Kancelli A. II. 2: Diverse Etat- og Rangfortegnelser, ad I. Læg Nr. 6. — 33) smstds, Læg Nr. 11. — 34) Magasin til den danske Adels Historie B. I. S. 43. f. f. — 35) Sars: Udsigt over den norske Historie, B. III. S. 126 f. f., 156 f. f., 170 f. f., Styffe: Skandinavien under Unionstiden S. 441. — 36) Geheimearkivets Aarsberetninger 1856—58: Haandfæstninger. — 37) do. S. 44, f. f. — 38) Diplom. Norveg. II. B. S. 703—04. — 39) Geheimearkivets Aarsberetninger 1856—58, Side 54. — 40) Kapselen: Norske uexpederede Breve 1491—1660: Norges Riges Raads Opregning af de Brøst, de have i Norges Rige, (trykt i Dipl. Norw. IX. S. 431, f. f.). — 41) Danske Kancelli, diverse III., B. I. C. 1481—1571, Nr. 47 b (trykt i Dipl. Norw. VII. B. S. 584 og XII. B. S. 380. — 42) Dipl. Norw. IX. S. 762. — 43) smstds. XV. S. 616. — 44) Geheimearkivets Aarsberetninger 1856—58 S. 141. — 45) Registrant Nr. 10. S. 239: Danmarks Riges Raads Breve Nr. 6. — 46) Danske Kancelli: Norske henlagte Sager. — 47) Dipl. Norw. XIV. S. 230. — 48) Registre over alle Lande. — 49) Klevenfeldts Nobilitationsbreve. — 50) Dipl. Norw. XIV. S. 135. — 51) do., B. V. S. 717. — 52) Pers. Tidsskrift I. B. 3. R. S. 392. —

**Uddrag af Danske Kancellis Registranter.
Kgl. konfirmerede Testamenter o. l. Spt. 1699—1706.**

Ved **H. C. Roede.**

System og Forkortelser: 7. III. 161, 7. V. 168 og 8. IV. 103.

(Fortsættelse).

- 1699.
5. Spt. Rasm.sen, Niels. Ss.: Maren Rasm.sdt. Begge ugifte u. B. Disse har i mange Aar beboet en Gaard hos Hans Jessen i Jershøj?, hvoraf Tyge Jesp.sen har Herligheden. Br.: Laur. R., død 29. Mts. 1699. En afd. Ss. har efterladt Børn. Deres Ss.s.: Rasm. Laur. sen., som i over 20 Aar har været hos Test. og Test. ix., skal være deres Arving. V.: Rasm. Wærn og Jørg. Ped. sen. Udst. Aarhus 7. Juli 1699. J. R. 85.
9. — And.sen, Mikkel, en rum Tid ∞ Maren Ped. sdt. U. B. V.: Ole Eriksen og Mikkel Nielsen. Indl. 3 U. skr. og Segl: Test. og V. e., 1 U. skr.: (M. P. D.) Hustruen. Udst. Aarhus 29. Juli 1699. J. R. 86.
9. — Cortsen, Biørn Laur.sen, en Tid lang ∞ Anne Joh. sdt. Budtz (Buds), Enke e. Laur. Juel. U. B. Hustruen har 2 umyndige Børn af forr. Ægtesk. V.: Br.: Hans Budtz og Christen Brandt. Indl. 4. U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Aalb. 9. Aug. 1699. J. R. 87.
9. — Romsdal, Mads Mog.sen, Pr., en rum Tid ∞ Dor. Jensdt. U. B. V.: Pr.e Fr. Chr. Bircherod og Niels Jensen Søborg. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e., 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Bloustrød 10. Aug. 1699. S. R. 173.
9. — Ram, Asmus, Skovr., en Tid lang ∞ Anne Jensdt. Synderlund. U. B. V.: Jens Nielsen i Øgaard og Skovr. Hans Nielsen Randerup. Indl. 2 U.skr. og Segl: Test. og J. N., 2 U.skr.: Hustruen og H. N. R. Udst. Overupshus 23. Juli 1699. S. R. 175.
16. — Arenfeld, Ellen, Enke e. Lave Rodsten. U. B. Br. e.: Kmj. Hans A. og Kpt. komm. Otto A. adopteres til eneste Arvinger. V.: Henr. Bilde t. Bangsbo og Axel Arenfeld t. Rugd. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test.ix og V. e. Udst. Kiærsgd. 4. Maj 1699. J. R. 93.
23. — Andr. sdt., Margr., Enke e. Didr. Dreyer. Panteforskrivelse til hendes Dt.: Anne Margr. D. S. R. 181.
30. — Seyberth, Joh. Henr., Forv., en rum Tid ∞ Anne Gertr. S. U. B. V.: Joh.s Musculus, Hans Henr. Rüdinger og Laur. Hansen i Fuglevads Mølle. Indl. 5 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Fr.sdal 14. Aug. 1699. S. R. 188.
7. Okt. Vulf, Niels Christensen, i 8 Aar ∞ Berte Jensdt. U. B. V.: Byskr. Iver Madsen Vest og Overform. Thom. Nielsen. Konzept. Udst. Rosk. 21. Aug. 1699. S. R. 194.
10. — Klothack, Hierom., Kmr. t. Sonnerup ∞ Bodil Hiort, Enke e. Kmr. Eman. Junge. Hun har 2 S.r. af forr. Ægtesk.

1699. V.: Sv.e Justr.e Povl Vinding og Ped. Hiort. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V. e. Udst. Kbhvn. 28. Juni 1699. S. R. 196.
10. Okt. Ugelris, Christen Christensen ∞ Margr. Gertsdt. Deres eneste S.: Gert Christen U. er død. Han før ∞ Dor. Christensdt., med hvem han har en Dt.: Maren ∞ Borgm. Jok. Lassen. Sv.: Oluf Byrialsen af Skanderb. Hustruens Ss.: Anne Gertsdt.; hendes Moster: Mette Math.sdt. V.: Sv.: Hans Lassen, Ped. Sivertsen Hark, Alb. Cortsen Bistedt og Christen Ped.sen. Udst. Vib. 26. Spt. 1699. J. R. 104.
10. — Lundt, Hans Phil., Forp., en rum Tid ∞ Cath. Thoestensdt. Gude. U. B. V.: Kmj. Chr. Lerche t. Nielstrup og Ldst.skr. Povl And.sen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V. e. Udst. Ingetofte (Engestofte) 10. Juni 1699. Smaal. R. 54.
14. — Erlandsen, Amund af Olstad i Gusdals Sn. i Gudbrandsdalen ∞ Ingri Berdumsdt. U. B. Hans ældste Br.s S.; Erland Ped.sen, skal arve Test.s Odelgaard. V.: Pr. Ole Chr.f.sen Stochflet, Sorenskr. Thom. Randulf, Svend Svendsen Vollen og Ped. Olsen Hage. Udateret. N. R. 142.
14. — Graa, Greg., død før 12. Sept. 1699, ∞ Cath. Büssing. U. B. V.: Kanc.r. N. Slange, Pr. Joh. Eiler Smidt, Sukkerbager Heinr. Schröder og Kræmmer Alb. v. Bevern. Test.t har 4 Paategninger med U.skr. og Segl af V.e. Udst. Kbhvn. 7. Spt. 1699. S. R. 198.
17. — v. Löwenhielm, Hans, Kpt. ∞ Ide Soph. Gersdorff. Dt. af Fr. G. t. Kjærgd. ∞ Edele Margr. Krag. Test.s Moster: Ob.inde Mette L. ∞ Ob. Fr. Marschalch. Afd. Morf.: Gen.ltn. Hans v. L. V.: Bar. Rud. Abrah. v. Putbusch t. Kjørup og Etr. Knud S. Urne t. Julskov. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V. e. Udst. Veirup 21. Spt. 1699. F. R. 55.
21. — v. Wedel, Wilh. Fr., Gr., giver sin S.: Hannib., Gr. af W., sin Gaard, Søndergd. i Gr.skabet W.borg. Test.s S.: Woldem. Gust. forlenes paa Livstid med Rugd., og hans S.: Jørg. Ernst er forsørget i Polen. Test.s yngste S.: Carl Ludv. W., hans Dt.: Anna Margr. V.: Etr. Knud Urne t. Julskov og Obltn. t. H. Frantz Joachim v. Dewitz. Konzept. Udst. Wedelsborg 7. Okt. 1699. F. R. 56.
21. — Wilken, Hans, Possementm. Dt.e: 1) Elisab. W. ∞ Wilh. Chr. Eskenborner; deres Dt. e: Joh.e Marie E. og Anna Dor. E. 2) Anna W., hvis Dt. er Anna Sibille Jensens. Legater til Petri K. og tysk Kirkes fattige Skolebørn. V.: Pr. Joh. Eiler Smidt, Renteskr. Ped. Rasm.sen og Pet. Weinberg ved Barthol. Lackman. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test., J. E. S. og P. R., 1 U.skr. B. L. Udst. paa Tysk Kbhvn. 6. Spt. 1699. S. R. 207.
28. — Brønstorff, And. Rasm.sen paa Højbygd. i Loll., i næsten 10 Aar ∞ Malene (Magd.e) Joh.e Oelsdt. U. B. Hendes Søkende: Hans Oel og Marie Oel bor i Steinbech i Reinbech Amt. Test.s Br.dt.e: Kirstine Math.sdt. Brønstorff, der er opkaldt efter Test.s M., Anna Borck og Chr.a, Dt.e af Renteskr. Math. Rasm.sen ∞ Cath. West. V.: kgl. Konfess. Pet. Jesp.sen og Renteskr. Ped

- 1699.
- Rasm.sen. Indl. 5 U.skr. (Hustruen M. I. O.) og Segl: Ægtep., V.e. og Math. Rasm.sen. Udst. Kbhvn. 5. Okt. 1699. Smaal. R. 58.
4. Nov. Christian, Hans Henr., Brygger, ∞ Anna Jørg. sdt. U. B. V.: Gert Mejer og Mort. Munk. Indl. 4 U.skr.: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 18. Okt. 1699. S. R. 216.
21. — Sionston, Jørg. Hansen, en Tid lang ∞ Cath. Lisb. Ped.sdt. Hegelund. Deres eneste Barn er død ungt. V.: Christen Skov og Niels Math.sen Lytzen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Nakskov 11. Nov. 1699. Smaal. R. 62.
2. Dec. Miller, Jac., Garver. Br.: Joh. M. skal foruden den ham tilkommende Arvepart arve Test.s Ejendom i Aalb. paa nordre Side af Adelgaden ved Østerport med al Herlighed og Rettighed. V.: Mikkell Jensen og Felbereder Ped. Røssel. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V. e. Udst. Aalb. 2. Okt. 1699. J. R. 121.
5. — Lützow, Christina, Enke e. Rigsmarskal Joh. Chrf. v. Kørbitz og død 16. Okt. 1693. Executorer: J. O. Raben og Chr. Ulr. v. Harstall. 4 Kodiciller, udstedte paa Tysk. Ved disse omstødes Mandens Bestemmelse om, at Hellestrupgd. skal gives Familien Kørbitz. Hans Enke bestemmer, at den skal gaa over til Familien Lützow. Kpt. Lützow er dog ved Høj.retsdom af 24. Mts. 1697 frakendt Retten dertil. Om Konf. af Kodicillerne andrager N. Trampe. Br.dt.: og Test. ix.s Plejedt.: Christina L., hvis Formynderskab skal være Staldm. Chr. Ulr. v. Harstall ∞ Sophia v. Offenbergh. Br.s.: Page hos den sv. Dronning, Joh. Chrf. L. Afd. Ss.: Maria [Hartvigsdt.] L. [∞ Chrf. Offenbergh]. Denne Ss.s Børn: [Anna Maria O.] Gr. inde Friis, Eleon. Dor. O. [∞ Reichau], Deliane O. [∞ Haugwitz], Christina O. og Rudolf O. Legater til Fru Else Margr. Münsichten, f. Bintorff og Pigen Elisab. Mikkelsdt. V.: Etr. Chrf. Sehested. Konzept. Udst. 10. Okt. 1682, 30. Dec. 1684, de 2 sidste udaterede. S. R. 236.
19. — Ped.sen, Thom. ∞ Maren Rasm.sdt. U. B. V.: Mads Ped.sen paa Brunberg og Pr. Oluf Hansen Guldberg. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Østertoft i Bøvling Amt, Stadil Sn. 29. Nov. 1699. J. R. 127.
23. — v. Steenvinkel, Hans, Bygm. Ingen Livsarvinger. Ss.: Annike v. S., Enke e. Christen Olsen, skal være eneste Arving. V.: Gert Pohlman, Vilh. Villemssen og Chrf. Brückner. Indl. 4 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 13. Dec. 1699. S. R. 246.
23. — Qvillinus, Thom. ∞ Anna Maria Coocques. U. B. Arvinger udenlands. Ss.: Theresia Qvilina. Hustruens Br.: Joh. C. V.: Jacques Desarcis, Dr. E. W. Hacquart og Justus v. Bentum. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep., 3 U.skr.: V.e. Udst. Kbhvn. 3. Okt. 1699 i 2 Exempl., 1 paa Dansk og 1 paa Tysk. S. R. 248.
- 1700.
2. Jan. Varberg, Ped., Nielsen, Pr., en rum Tid ∞ Anne And.sdt. U. B. V.: Kpl.e Mog. Leegaard og Jens Lund. Indl. 4 U.skr.: og Segl: Ægtep. og V. e. Udst. Kbhvn. 7. Nov. 1699. J. R. 1.

- 1700.
16. Jan. Sør.sen, Jac., i 5 Aar ∞ Karen Mikkelsdt. U. B. Hans Dt. af forr. Ægtesk.: Dor. Jac.sdt. V.: Raadstueskr. Iver Madsen og Niels Christensen Vulf. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e., 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Rosk. 15. Dec. 1699. S. R. 13.
20. — Sehested, Chrf. Hans Hustru [Merte Urne] skal have Indtægterne af Nislevgd. Dt.e: 1) Soph.a Amal., 2) Chr.a Charl. 3) Fr.ca Wilh.e og 4) Anna Margr. S.r.: Magnus, Chr. og Jørg. S. Sidstnævnte har 22. Aug. 1674 faaet en Pension af Pr. Georg. Afd. Sv.: Bar. v. Wittinghof. Test.s Lakai, Andr., anbefales til Tj. hos Test.s S.: Chr. Test. vil begr.s i Otterup Kirke. Lor. Klingenberg har Brev paa en Gaard i Østrup og har Opsigt med Nislevgd. Executorer: Ob. Schach Brochdorff, Sv.: Etr. Knud Urne t. Julskov og Test.s S.: Chr. Konzept. Udst. paa Tysk Nislevgd. 4. Fbr. 1699. F. R. 5.
23. — Barbara, Enke e. Ped. Munch. U. B. Eneste Arving: Hendes Plejedd.: Chr.a Charl. Bircherod. V.: Br.: Prof. Hans Mule og Sv.: Prof. Joh.s Bircherod. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 13. Dec. 1699. S. R. 19.
27. — Kirstine, i 14 Aar Enke e. Rasm. Fisker. Har 3 S.r og 1 Dt.: Anna F. ∞ Assess. Ped Rasm.sen Lime, der har mange Børn. Dt.n skal gaa i lige Arv med S.rne. V.: Provst Niels Friis og Forv. over Gr.skabet Frisenb., Ped. Jensen, Konzept. Udst. Allinggd. 12 Okt. 1699. J. R. 11.
6. Fbr. Gregersen, Mads, en rum Tid ∞ Karen Ped.sdt. U. B. V.: Herm. Melhop og And. Greg.sen. Udst. Tønsberg 15. Jan. 1700. N. R. 13.
13. — And.sdt., Gertr., Enke e. Harman Wulf. U. B. Har ikke Br.- og Ss.børn, undtagen en Ss.dt., som ikke har forholdt sig saaledes, at hun fortjener nogen Arv. Jfr. Magtala Margr. Thormøllen skal være eneste Arving. V.: Ped. Thomsen og Chrf. Friman. Udst. Bergen 21. Nov. 1699. N. R. 19.
13. — Olsen, Mog., en rum Tid ∞ Mette Christensdt. U. B. V.: Dionies Villadsen og Mikkell Jørg.sen. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test., 3. Uskr.: Hustruen og V. e. Udst. Kbhvn. 29. Jan. 1700. S. R. 41.
6. Mts. Møller, Hans Christensen, f. paa Fyen og nu boende ved Kongsmøllerne udenfor Chr.ia ∞ Anne Jensdt., f. i Chr.ia. U. B. V.: Hans Reinholt og Thom. Lindemann. Udst. Chr.ia 9. Febr. 1700. N. R. 28.
6. — Øye, Ole Ped.sen, Pr. ∞ Anne Christensdt. Deres Børn er døde. Hustruen har 4 Børn af tidl. Ægtesk. Test.s eneste Hels.: Riborg Ped. sdt., Enke e. Jac. Abel i Throndhj. har Børn. V.: Ob. Hans Friis t. Hevringholm og Provst Niels Nielsen Aarøe. Indl. 3 U. skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Aarslev Pr.gd. 2. Fbr. 1697. J. R. 21.
13. — Kolbring, Hans ∞ Cath. Hermansdt. Hilmers. U. B. V.: Henr. Thorvest og Rud. Lamping. Udst. Bergen 2. Jan. 1700. N. R. 33.
13. — Graa, Just Povlsen ∞ Elisab. Jochimsdt. Hasse. U. B. V.: Rasm. Thomsen Blix og Math. Husum. Udst. Gammelby ved Chr.ia 9. Jan. 1700. N. R. 34.

- 1700.
16. Mts. Hansen, Chrf., en Tid lang ∞ Elisab. Nielsdt. U. B. V.: kgl. Km.tj. Jørg. Nahmesen og Ægtep.s Vært, Ped. Friborg. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 4. Mts. 1700. S. R. 54.
20. — Knudsen, Rasm., Toldkammererer, i rum Tid ∞ Elisab. Gilbrecht. U. B. V.: Mat. forv. paa Kronborg, Jac. Arentsen og Toldkammererer Pet. Bülge. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e., 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Hels.ør 16. Feb. 1700. S. R. 61.
20. — Svendsen, Niels, Guldsm., en rum Tid ∞ Elisab. Jok.sdt. U. B. Legater til Helligg. Kirke og til fattige husarme og sengeliggende i bem. Sogn. V.: Bendix Bastiansen og Sør. Jensen Kneul. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 13. Fbr. 1700. S. R. 62.
23. — Clausen, Pet. ∞ Magd. Chrf. sdt. U. B. V.: Christen Madsen og Thomas Sundbye. Udst. Fr.stad 12. Jan. 1700. N. R. 35.
27. — Wegner, Henr. ∞ Marie Larsdt. U. B. V.: Amtm. Chrf. Lindenov t. Frisholt og Pr. Ped. Jensen Munk. Udst. Højgd. i Sønder Vognsild (Onsild) Sn. 23. Apr. 1691. J. R. 35.
27. — Hansen, And., en rum Tid ∞ Mette Tøgersdt. U. B. V.: Otto Jensen Klog og Jens Hansen Skiold. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test., 3 U.skr.: Hustruen og V.e. Udst. Kbhvn. 18. Mts. 1700. S. R. 69.
27. — Elers, Henr., ∞ Gundele Jensdt. U. B. Udenrigs Arvinger. Hun har Børn af titl. Ægtesk. V.: Raadm. Joh.s Christensen Meller og Hdlsn. Rasm. Jensen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Chr.havn 30. Spt. 1699. S. R. 70.
30. — Bendixen, Ped. ∞ Maren Terkildsdt. U. B. V.: Forv. paa Ørum, Povl Maes og Ped. Eilersen paa Maarup Mølle. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Vester-vandet 23. Okt. 1699. J. R. 37.
30. — Sør.sen, Math., Skipp., en rum Tid ∞ Karen Christensdt. U. B. V.: Hans Nielsen Gotlænder, Mort. Wærn og Niels Nielsen Smed. Indl. 4 U.skr. og Segl: Test. og V.e., 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Aarhus 17. Mts. 1700. J. R. 38.
30. — Bagnegaard, Frantz And.sen, Pr. ∞ Mette Marie Sør.sdt. U. B. V.: Pr. Knud Lercke og Raadm. i Faab., Chr. Ottesen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Flød-strup Pr.gd. 8. Jan. 1700. F. R. 18.
3. Apr. Laur.sen, And., Skipp., i 4 Aar ∞ Kirsten Laur.sdt. U. B. Arvingerne skal have $\frac{1}{8}$ Part i Skuden »Unge Tobias«. V.: Knud Ped.sen Storm, Herm. Wienberg og And. Børresen. Indl. 5 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 24. Mts. 1700. S. R. 71.
6. — Benedixdt., Sigr. Ingen ægte Børn. Hendes Dt.: Gudrun Magnusdt. ∞ Gudmundur Einarsen skal arve Test.s Jord, Hrøn og to Tredjedele af hendes Løsøre, medens G. M.s Dt. Ranvig Pet.sdt. skal arve Jorden Halstade paa Felstrand og en Tredjedel af Test.s Løsøre. V.: Thorsten Eiolfsen og Gudmundur Findbøgesen. Udst. Hrøn i Ølves 31. Juli 1699. N. R. 49.

- 1700.
10. Apr. Svenstrup, Svenning Povlsen, Pr., en rum Tid ∞ Dor. Aug.a Trojens. U. B. Ss.s.: Povl Christensen, som er opdraget i Test.s Hus som deres Barn. Hustruens Br.: Fr. T. Disse skal dele Arven lige. V.: Pr.e Just Bøg og Laur. Thøgersen Lassen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Gjellerup Pr.gd. 27. Mts. 1700. J. R. 45.
20. — Juul, Anne, Enke e. Eilert v. Visborg. U. B. Forskrivelse til Jfr. Blancheflor Schot. N. R. 66.
1. Maj. Vibrandsdt., Gertr., Enke e. Jørg. (Christen?) Olsen Gasse, død 1698. Har været sengeliggende i 7 Aar. Ingen levende Livsarvinger eller andre Arvinger i 1. eller 2. Led. Lavv. Gert Ekhof og Gertr., Enke e. Herman Vulf, skal arve Test. V.: Hdls.m.e Severin Seehusen og Nic. Oldenburg. Udst. Bergen 22. Mts. 1700. N. R. 76.
1. — Rasm.sdt., Maren, i rum Tid Enke e. Klokker v. Slottet, Jens Turesen. U. B. Arving: Joh.e Jensdt. Kier, Enke e. Test.s afd. S.: Klokker Rasm. Jensen og nu ∞ Klokker Povl Anker. Test.s Br.dt.: Bodil Ped.sdt. V.: Kpl. Laur. H. Hylling og Test.s Lavv., Akad.bogtr. Just Jensen Høg. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. ix og V.e. Udst. Kbhvn. 17. Apr. 1700. S. R. 99.
1. — Ped.sdt., Cath., Enke e. Chr. Jørg.sen. U. B. Arving: hendes Lavv., Casp. Greve paa Binnitsegd.; hendes afd. Mands Br. skal dog have hendes Selvejrgd. V.: Hans Vulfsen Birck og Oluf Christensen. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. ix., 2 U.skr.: V.e. Udst. Hillested 10. Apr. 1700. Smaal. R. 23.
8. — Lindenfeld, Casp. Ped.sen, Pr. ∞ Bodil Jensdt. Bering. U. B. V.: Provst Hans Mort.sen Brøchner og Hustruens Br.: Pr. Ped. Jensen B. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Borup Pr.gd. 22. Jan. 1700. J. R. 61.
15. — Gram, Laur. Christensen, Pr., i rum Tid ∞ Inger Gundersdt. U. B. V.: Chr. Bjørnskov og Herm. Melhop. Udst. Haggens Prgd. paa Modum 26. Mts. 1700. N. R. 82.
16. Juni. Jensdt., Maren, Enke e. Jens Nielsen Trøye. U. B. Br.: Christen Jensen, boende paa Vivebro, skal være eneste Arving. V.: Enevold Nielsen [Berregaard] t. Kjølbjgd. og Pr. Christen Ped.sen Øland. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test.ix og V.e. Udst. Hjardemaal By 9. Maj 1700. J. R. 77.
16. — Størn, Allard Henr. Arving: Test.s afd. Principal, Kræmmer Hans Fricks ældste Dt.: Joh.e F., hvis Far døde i Apr. 1700. V.: Chr. Krik, Joh. Hessenberg og Henr. Behman. Indl. 4 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 19. Maj 1700. S. R. 121.
29. — Hørup, And. Nielsen ∞ Mette Christensdt. Biering. U. B. V.: Christen Laur.sen Hobro og Christen Mouritsen Trap, som »Broder og Frænde er paa baade Sider«. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Aalb. 12. Jan. 1699. J. R. 85.
30. Juli. Blome, Margr. Elisab., død før 14. Apr. 1700, ∞ Hans Conradsen. U. B. Afd. F.: Obltn. Didr. B. t. Refstrup. V.: Sv.: Alex. Grubbe t. Søndersthoved, Pr. Hans Jørg.sen Jelling, Hans Ped.sen Schiønning paa Søndersthoved og Forp. paa Dunneruplund Fr. Ottesen. Indl. 5 U.skr. og Segl: Test.ix og V.e. Udst. Give 8. Apr. 1700. J. R. 96.

- 1700.
10. Aug. Ped.sen, Ped., en Tid lang ∞ Anne Clausdt. U. B. Gave til de fattige. V.: Kpl. Mads Ped.sen Rostock og Ldst.skr. Niels Ped.sen. Konzept. Udst. Odense 6. Juli 1700. F. R. 44.
2. Okt. v. Lüden, Cath., i 26 Aar Enke e. Hillebrant v. Dyren. Ingen levende Livsarvinger. Halvdelen af Arven skal tilfalde Lisb., Cath. og Wibeche, Dt.e af Pet. Wibe, hvis afd. Hustru, Anna Mærel, længe har været hos Test. Den anden Halvdel skal tilfalde Pet. Schacht ∞ Else Scheffer, Dt. af Test.s afd. M.s Ss. Legat til Enkefattighuset i Bergen. V.: Enkens Lavv., Jac. Lüden, Niels Steengaard og Jac. Jensen Brosse. Udst. Bergen 26. Maj 1700. N. R. 112.
5. — v. Putbus, Rud. Abrah., Bar. t. Kjørup. U. B. Br.: Bar. Mouritz v. P. Dennes S.: Bar. Maltha v. P. skal være Test.s eneste Arving. Jfr. Anne Krabbe Qvitzov, der har været i Test.s Hus, skal beholde, hvad han har givet hende, og hvad hun har indført i Huset. V.: Amtm. Knud Juel og Renteskr. Math. Rasm.sen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 22. Juni 1700. F. R. 50.
9. — Nyegaard, Ped. Nielsen, en rum Tid ∞ Maria Herm.sdt. Steenkull. U. B. V.: Overstyrm. Pieter Gyzen og Skibs-assistent Alex. Gran. Konzept. Udst. paa Skibet »Christianus Qvintus« paa Hjemrejse fra Indien 12. Fbr. 1700. S. R. 151.
16. — Knudsen, Joh.s ∞ Anne Nielsdt. U. B. Test.s Br.s: Knud Iversen og Hustruens Søskendebarnsdt., Rangdi Christensdt., skal arve Ægteparrets Gaard og deres Løsøre. V.: Pr. Ole Chr.f.sen Stochflet, Sorenskr. Thom. Randulf, Gunder Erlandsen og Ped. Olufsen Hage. Udst. Synsthage, Gusdal Sn. i Gudbr.sdalen 3. Juni 1700. N. R. 118.
16. — Mikkelsen, Jac. ∞ Karri Evesdt. U. B. Deres Slægt., Povl Thoresen skal arve Ægteparrets Gaard Storrusten i Læssøe (Lessø) Pr.gæld. V.: Joh. Ullem, Johs. Kaashus og Oluf Rudi. Udst. Slette 6. Juli 1699. N. R. 119.
16. — Ped.sen, Knud, boende paa Sandnæs, Vaage Pr.gæld i Gudbr.sdalen ∞ Birg. Halvorsdt. U. B. Test.s Ss.s: Ped. Baardsen skal arve ham og hans Ss.e Brynild og Ingeb. Ped.sdt.e. V.: Oluf Klognes og Erland Stranden. Udst. Moe Tingstue 30. Spt. 1682. N. R. 120.
2. Nov. Hansen, Niels, Skipp., en Tid lang ∞ Christina Fr.sdt. U. B. Legat til syge og sengeliggende fattige. V.: Boghdl. Chr. Gertsen og Br. vinsbr. Jens Larsen. Indl. 4. U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 15. Juli 1700. S. R. 165.
6. — Bielke, Otto, i 30 Aar ∞ Beate Rosenkrantz. S.: Jørg. B. ∞ Ide Dor. Rosenkrantz. Hvis disse dør u. B., tilfalder Kjærbygd. Jørg. Holgersen R.; hvis han er død, hans Br.: Niels R., og hvis denne ogsaa er død, Christence Soph. R., der er opfødt i Test.s Hus. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep. Udst. Kjærbygd. 16 Maj 1700. J. R. 124.
Kasseret og et andet konf.t 9. Jan. 1706.
Ved en Paategning af 20. Mts. 1704 ansøger Test. om, at Test.t maa ændres, saaledes at Kjærbygd., hvis Test.s S. og Svigerdt. er døde, tilfalder hans afd. Br.: Chr. B. ∞ Maren Soph. B.s Børn.

- 1700.
7. Nov. v. Levetzou, Lucia Hede. ∞ Amtm. Jørg. Grabow. U. B. Hun har Søskende. V.: Dronningens Hofm. Claus Hartvig v. Perckentin og Wilh. Moritz v. Buseck, kaldet Münch. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test.ix og V.e. Udst. Kbhvn. 7. Nov. 1700. J. R. 126.
16. — v. Gabel, Armgaard, f. v. Badenhaupt, Enke e. Stath. Chr.f. G. Dt.e: Joh.e Elisab. og Fru Marcelle G. Legater til en Obltn.inde, Pigen Anne Lisbeth samt til fattige. Attest herom fra Pr. Ped. [Vernersen] Mandal. Indl. 1 U.skr. og Segl: Pr. P. M. Udst. Glumsø Pr.gd. 12. Nov. 1698. S. R. 185.
20. — Larsen, Bendt, f. i. Skaane, en rum Tid ∞ Anne Larsdt. U. B. V.: Brygger Niels Ped.sen Hval og Vint. Thom. And.sen Kier. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e, 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 9. Okt. 1700. S. R. 189.
30. — Stads, Ped. Ped.sen, en rum Tid ∞ Else Christensdt. U. B. V.: Pr. And. Ped.sen Hald og Murm. Ped. And.sen. Indl. 2 U.skr. Ægtep., 2 U.skr. og Segl: V.e. Udst. Rosk. 12. Nov. 1700. S. R. 195.
30. — And.sen, Jac. ∞ Orsele Henr.sdt. U. B. V.: Dr. Chr.f. Lahme og Kopist Bartr. Bartr.sen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 12. Nov. 1700. S. R. 196.
14. Dec. Ullitz, Christen Jac.sen, Pr. ∞ Margr. Clausdt. Rose. U. B. Ægtef. ikke før gift. V.: Sv.: Provst Joh.s Jac.sen Brunov og Ped. Thomsen af Dal. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Hvornum (Hornum) Pr.gd. 10. Maj 1700. J. R. 148.
14. — Wrede, Hinr. ∞ Margr. Krag. U. B. V.: Hans Jac.sen Thorp og Jens Rasm.sen, begge af Nakskov. Indl. 4 U.skr.: Ægtep. og V.e. Udst. Dansted. 11. Nov. 1700. Smaal. R. 62.
18. — Baltzersdt., Margr., f. paa Øland i Aalb. Stift. Afd. Br.: Iver Baltzersen. Afd. Ss.: Joh.e Baltzersdt. Test.s Br.s.: Baltzer Nielsen, boende i Thronhj. Amt, Nummedals Fogderi, skal have den Arvelod, som i 1696 er tilfaldet Test.ix efter hendes ovennævnte Søskende. V.: Lavv., Tingskr. Jørg. Iversen, Pr. Chr.f. Stub (Stobæus) og Birkefgd. Thue Bunnan. Konzept. Udst. Øland 18. Aug. 1700. J. R. 149.
18. — Christensdt., Mette, Enke e. Christen And.sen [Nors] t. Vadskjærgd. Hendes eneste Dt.: Marie Christensdt. ∞ Pr. Jac. Laur.sen Holm, skal være eneste Arving til hendes Hovedlod i Vadskjærgd. og alt tilliggende Jordegods. V.: Obltn. H. C. Claude, Paul Laur.sen paa Hammelose, Mog. Torbensen og Pr. J. L. Holm som Lavv. Indl. 5 U.skr. og Segl: Test.ix og V.e. Udst. Saltum Pr.gd. 21. Okt 1700. J. R. 152.
18. — Grabner, Jørg., kgl. Søkpt. F.: Barthel G., bor i Skaane. Arvinger: Justr. Chr. Schiønning og Hustru Jytte Christina Grubbe. V.: P. Worm og [Provst] Gert Wineke. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 20. Spt.1700. S. R. 210.
21. — Larsen, Bendt, Brygger, en rum Tid ∞ Mette Jac.sdt. U. B. V.: Hans Kock og Kir. Dan. Ohnsorg (Ansorg).

- 1700.
- Incl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 28. Aug. 1700. S. R. 211.
28. Dec. Jansen, Chr. ∞ Karen Madsdt. U. B. V.: Edv. Robbertsen og Hans Carstensen Weilandt. Udst. Bergen 20. Nov. 1700. N. R. 154.
- 1701.
8. Jan. Aurelian, Oluf Hansen, Pr. ∞ Birg. Hansdt. Wellermand. U. B. V.: Kpt. ved Smaalænske Rgmt., Casp. Schøller og Hdlsm. paa Moss, Hans Eriksen. Udst. Rygge Pr.gd. 25. Nov. 1700. N. R. 3.
15. — Moth, Joh., Kanc.r., i 10 Aar ∞ Sibylla Amal. f. Suderman. Ingen levende Livsarvinger. Hans S. udenf. Ægtesk.: Joh. M., legitimeres og skal være eneste Arving. V.: Pr.e Chr. Bræmer og Chr. Rud. Müller. Incl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. paa Tysk. Kbhvn. 25. Jan. 1699. S. R. 10.
22. — Wolgaard, Oluf And.sen, en rum Tid ∞ Ingeb. Svendsdt. U. B. V.: Hdlsm.e Ped. Wielandt og And. Hansen Stub. Incl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 17. Jan. 1701. S. R. 17.
25. — Høüesche, Barthold, 74 Aar, en rum Tid ∞ Elisab. Lems, 70 Aar. Har 2 Børn. V.: Ld.sdm. Hans Ehm og Apot. Gotfr. Becker. Incl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 3. Jan. 1701. S. R. 18.
25. — Kegebehn, Pet., Farver ∞ Karen Jepsdt. Solgaard. U. B. V.: Byfgd. Jens Tøgersen Hvas og Niels Ibsen. Incl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Holstebro 29. Dec. 1700. J. R. 11.
29. — Grubbe, Alex., en rum Tid ∞ Anne Dor. Blom. U. B. V.: Hans Ped.sen Schønning og Simon Ped.sen Schønning. Incl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Sønderhoved 2. Maj 1700. J. R. 13.
29. — Mejer, Cath. Soph., Enke e. Præs. Hans Hiort. Ejer en Gaard paa Hjørnet af Kirkestr. og Admiralgade. Hendes eneste afd. Dt. har været ∞ fhv. kgl. Kmtj. Jørg. Nahmenssen. Legat til fattige Enker til Disposition for Silkehusets Direktører. V.: Lavv.: Kanc. forv. Sør. Vestesen og Dr. Reinholt Wagner. Incl. 1 U.skr.: Test.ix, 2 U.skr. og Segl: V.e. samt 1 U.skr. S. V. Udst. Kbhvn. 20. Jan. 1701. S. R. 22.
5. Fbr. Müller, Herm. ∞ Sus.a Tiesen. U. B. V.: Jens Jensen og Bernt Ulrich. Udst. Bergen 2. Nov. 1700. N. R. 16.
5. — Rye, Henr., Toldforv. ∞ Margr. Paulin. Naar en af Ægtef.e dør, skal den overlevende beholde deres Gaard Steen, liggende 2 Mil fra Bergen uden at afgive noget til deres Børn. N. R. 17.
12. — Rosenkrantz, Mette Margr., ∞ Bar. Fr. Chr. Holch. Har Børn. V.: Etr. Knud S. Urne og Test.ix s Br.: Kmj. Iver R. Incl. 3 U.skr. og Segl: Test.ix og V.e. Udst. Holckenhavn 1. Jan. 1700. F. R. 15.
19. — Gotzen, Ped. ∞ Maren Wilkendsdt. Gavebrev til hans Ss.dt. og hans Hustrus Søskendebarn: Kirsten Kieldsdt. paa en Gaard — Yttre Øie — i Lister Amt, Qvindisdals (Qvinesdal) Pr.gæld. Udst. Elvestrøm 23. Apr. 1700. N. R. 26.

- 1701.
8. Mts. Utersen (Uters), Lucas, Vicekomm. i Kbhvn. og død før 24. Fbr. 1701, en rum Tid ∞ Soph. Hansdt. U. B. V.: T. Grønvald og K. J. Tommerup. Indl. 3 U.skr. og Segl: Ægtep. og T. G., 1 U.skr.: K. J. T. Udst. Kbhvn. 7. Apr. 1692. S. R. 50.
8. — Claudi, Joh. Berent, kgl. Overjæger, en rum Tid ∞ Anne Soph. Dobbelsteen. U. B. V.: kgl. Km.skr. Jens Kuur og kgl. Forv. paa Jægersb. Chrf. Iversen. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test., 3 U.skr.: Hustruen og V. e. Udst. Jægersb. 8. Aug. 1699. S. R. 51.
12. — v. Massenbach, Phil. Adam, Gen.maj. t. H. Børnene med hans afd. Hustru [Ilsa Anna v. Hardenberg, Enke e.] v. Oyenhausen har faaet deres Arv efter det mellem Ægtef. opr.e Test. Hans andre Børn: Ob. t. H. Nic. v. M., Maj. t. H. Ludv. Joseph v. M. og Maria Josephine v. Donop, f. v. M. Ejer Hellestrup og Godser i Lothringen. De to yngre Søkende har givet Afkald paa Godserne i Lothringen til Fordel for Nic. v. M.; Ludv. Joseph v. M. og Maria Josephine v. Donop skal arve henholdsvis 3 og 2 Femtedele af Hellestrup med Inventarium. V.: Oversekr. Chr. Sehested og Gen.maj. t. H. Joh. Rantzou. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. Paa en Afskrift af Test. 2 U.skr. af V. e. Udst. paa Tysk. Hellestrup 25. Fbr. 1701. S. R. 54.
22. — And.sen, And. ∞ Ingeb. Gundersdt. U. B. V.: Lyder Stiefken og Jens Sør.sen Brok. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 9. Mts. 1701. S. R. 64.
22. — Jensen, Niels, Borger i Chr.sand ∞ Inger Hansdt. U. B. V.: Tolder Rasm. Christensen og Hans Sør.sen Tydsk. Udst. Sandsted ved Arendal 20. Jan. 1700. N. R. 40.
26. — Sehested, Chr., Oversekr. 1) Forskrivelse fra hans Br.: Jørg. S. — død før 6. Okt. 1700 —, udst. paa Orlogsskibet Lovise 30. Maj 1700. J. S. har 22. Aug. 1694 faaet en Pension af Pr. Georg. 2) Forskrivelse fra hans Ss.: Anne Margr. S., udst. paa Tysk paa Nislefgd. 6. Okt. 1700. Indl. 1. Forskr.: 1 U.skr. og Segl. 2 Forskr.: 1 U.skr. S. R. 68.
9. Apr. Færøe, Dor. [Hedv.], i rum Tid Enke e. Kpl. Hans Hansen Færøe. U. B. Ss.: Cath. Eichmans skal være eneste Arving. Test.ix har andre Søkende. V.: Pr.e Ernst Chr. Boldich og Joh.s Schröder. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Hels.ør 22. Mts. 1701. S. R. 79.
9. — Harlow, Jens, Kpl., en rum Tid ∞ Mette Joh.sdt. Lønborg. U. B. Ægtef. ikke før gift. V.: Pr. Mikkel Ped.sen og Hdlsm. Ped. Hansen Kryssing. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V. e. Udst. Aarhus 26. Nov. 1700. J. R. 50.
16. — Friis, Boethe, Pr. ∞ Cecilia Jac.sdt. Bum. U. B. V.: Pr. Sør. Jensen Godsen og Test. s Br.: Kpl. Jørg. Joh.sen Friis. Udst. Lye Pr.gd. 27. Jan. 1701. N. R. 53.
16. — Olsen, Torsten, Rytterbonde ∞ Karen Ringkiøbing. U. B. V.: Pr. Niels Müller og Sorenskr. Hans Blichfeld. Udst. Nøtstad (Nøttestad) 12. Mts. 1701. N. R. 54.
16. — Pfefferling, Jørg. Pet.sen, Berider hos Pr. Georg, en rum Tid ∞ Kirsten Brødesdt. Tange. U. B. V.: Sv.: Ridefgd. hos Pr. Georg, Gert Willumsen og Hdlsm. Hans Jørg.sen

1701. Kiem. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Vordingb. Slot 30. Mts. 1701. S. R. 91.
23. Apr. Paludan, Sør., Lektor theol. og død før Udg. af Mts. 1701, ∞ Anne Ped.sdt. U. B. V.: Dr. Frants Reenberg, Pr. Sør. Sevel og Mag. Jens Reenberg. Indl. 4 U.skr. og delvis søndrede Segl: Test. og V.e. Udst. Vib. 13. Mts. 1701. J. R. 55.
26. — Svane, Thom., Borgm., i 30 Aar ∞ Kirstine Svigtenberg Har haft 8 Børn, hvoraf de 4 er døde i deres Ungdom u. B.; 3 S.r og 1 Dt. lever. Dt.en, Mette Cath. S., som snart skal giftes med Pr. Just Bøg og bo i Vib., og hendes eventuelle Livsarvinger skal tage lige Lod med hendes Br.e og disses Livsarvinger. De 2 ældste S.r, Jens og Joh.s, S. har studeret i Udlandet. Den yngste S. Oluf S. gaar i Vib. Latinskole. V.: Bisp Barthol. Deichman og Pr. Sør. Sevel. Indl. 7 U.skr. og Segl: Ægtep., V.e., S.rne Jens og Joh.s samt Pr. J. B. Udst. Vib. 4. Apr. 1701. J. R. 59.
26. — Erichsen, Bendt, Lædertover, en rum Tid ∞ Maren Math.sdt. U. B. V.: Kpl. Laur. H. Hylling og Hans Winding. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. (B. E. S.) og V.e., 1 U.skr. (M.M. D.) Hustruen. Udst. Kbhvn. 13. Apr. 1701. S. R. 99.
30. — Nielsen, Christen af Halleby, Sæby Sn. i Sæbygd.s Amt ∞ Elseb. Nielsdt. U. B. V.: Hrr.fgd. Jørg. Thomsen Ronander og Niels Jensen af Hønge. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Halleby 17. Mts. 1701. S. R. 108.
30. — Else, Enke e. Pr. Lars Ibsen. Har været ∞ over 40 Aar, deres Børn er gifte. 1000 Rdl. testeres til hendes afd. Dt.: Sara Larsdt.s 11 Børn, hvis F.: Henr. Opdal, lever. V.: Enkens Lavv., Assess. Boutzen og hendes S. (Svigers?) Pr. And. Jensen Bork. Udst. Chr.ia 18. Mts. 1701. N. R. 68.
7. Maj. Madsen, Sør., en rum Tid ∞ Anne Hansdt. Ingen levende Børn. V.: Sorenskr. Hans Laur.sen og Prok. Thom. Holter. Udst. Chr.ia 12. Apr. 1701. N. R. 70.
7. — Brødesen, Claus, Hdism. ∞ Birg. Joh.sdt. de Vos. U. B. V.: Kbm.e Ped. Riegelsen og Ped. Wielandt. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 25. Apr. 1701. S. R. 110.
7. — Hald, Ingel And.sen, en rum Tid ∞ Anne Jeppesdt. U. B. V.: Hans Jørg. Top og Ped. Hansen Vejbye. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 27. Apr. 1701. S. R. 111.
14. — Tonboe, Hans, Art.kpt., en Tid lang ∞ Anne Margr. Dreyers. U. B. V.: Pr. Chr. Danckel og Kons.skr. Casp. Svendsen Skive. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Chr.havn 4. Maj 1701. S. R. 113.
14. — Formont, Nic., Kpt. i Marinergmt. Ægteskabsløfte til Frk. Susanne d'Agar. V.: Kneyl og Meyer. Indl. 3 U.skr.: Test. og V.e. Hendes F. søger Konf. Udst. paa Fransk. Dresden 1. Apr. 1701. S. R. 115.
14. — Lykke, Kirstine, Anne og Dor. [Valdemarsdt.e]. Har sammen i 18 Aar beboet Grinderslevkloster. Deres ældste Ss.: Sophie L. Ss.: Birg. L., Enke e. Otto Friis t. Astrup. Ss.dt.: Birg. Maria Arenfeld, der fra sine spæde Aar er opdraget hos Test.ices, og hvis M. er død. V.: Lavv.,

1701. Fr. Sehested t. Rydhave, Ob. Greg. Daa t. Lundbæk og Axel Rosenkrantz t. Landting, som er Test.ices nærmeste Frænder. Indl. 8 U.skr. og Segl: Test.ices, Soph. og Birg. L. samt V.e. Udst. Grinderslevkloster 16. Nov. 1700. J. R. 72.
21. Maj. Herfort, Marcus, Dr. ∞ Maren Borch. U. B. V.: Stadthauptm. Johs. Christensen Meller og Stadskonduktør Elovius Mangor. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 14 Maj 1701. S. R. 116.
24. — Grubbe, Tønne t. Lystrup ∞ Wilh.e Hedev. v. Winsheim. U. B. V.: Brigader Niels Krabbe og Ob. Lave Hohendorff. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 11. Maj 1701. S. R. 119.
27. — Horne, And. Ped.sen, Provst, den 9. Aug. 1691 ∞ Anne Jensdt. Holm. U. B. Begges Forældre døde, da Ægtef.e var unge. V.: Sv.: Overførster Dan. Runge og And. From af Falster. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test., 3 U.skr.: Hustruen og V.e. Udst. Nagbølle Pr.gd. 2 Fbr. 1701. J. R. 75.
27. — Folmans, Cath., i 10 Aar Enke e. Pr. Niels Madsen Hommel. U. B. Br.dt.: Ingeb. F., som har været i Test.'s Hus, skal være eneste Arving. Lavv. Pr. Oluf Lundt. Test.ix vil begr.s i Skjelby K. V.: Lavv. Pr. Oluf Lundt og Overførster Dan. Runge. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test.ix, 2 U.skr.: V.e. Udst. Nykøb. F. 16. Apr. 1701. Smaal. R. 36.
4. Juni. Jesp.sen, Pet., kgl. Konfess., i 22 Aar ∞ Bodil Madsdt. Friis. Hun har Børn af forr. Ægtesk. og Børnebørn. V.: Assess. i Konsist.koll. Joh. Laurentzen og Renteskr. Ped. Rasm.sen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 26. Maj 1701. S. R. 132.
11. — Clausen, Chrf., Pr. ∞ Anne Ped.sdt. U. B. V.: Provst Mort. Jesp.sen Aarbye og Pr. Jens Mouritsen. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep., 2 U.skr.: V. e. Udst. Bregninge Pr.gd. 18. Maj 1701. S. R. 136.
11. — Lund, Echte, Enke e. Thom. Dan.sen. U. B. Der testeres til: Echte Sør.sdt. Seehusen, Pet. Doot, Gertr., Michels og Welmiche Doot. V.: Sv.: Sør. Seehusen i Lavv.s Sted Jon Jac.sen og Laur. Mortensen. Udst. Bergen 11. Fbr. 1701. N. R. 88.
14. — Breder, Jørg. Anfindsen, Kpl., en rum Tid ∞ Karen Laur.sdt. U. B. V.: Raadm. Lars Hansen Weiner og Hans Jac.sen Tode. Udst. Sunds Pr.gd. 23. Mts. 1701. N. R. 94.
22. — Schütz, Hans, Toldkontrolør ∞ Drude Rantzou. U. B. Ægtepagt. V.: Borgm. Fr. Hülsenborg og Raadm. Svend Svendsen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Ægtep. og F. H., 1 U.skr.: S. S. Udst. Fr.cia 19. Juni 1698. J. R. 85.
23. Juli. Nielsen, Laur., Skipp. ∞ Anne Bentsdt. U. B. V.: Chr. J. Galschiøt, Laur. Ped.sen og H. P. Schoustruph. Indl. 4 U.skr. og Segl: Test. og V.e., 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 18. Juni 1701. S. R. 155.
26. — Compoteller, Anne Cath., Enke e. Etr. Jens Rosenheim. U. B. Br.:? Toldkammererer i Hels.ør Melchior Daniel Günther. Ss.: Ida C. Legat t. St. Olai K. i Hels.ør. Lavv. Caspar Schøller. V.: Toldkammererer Joh. Chr. Ziege, som midl. Lavv., Skovr. Jørg. Lesberg og Børge Jensen. Indl.

1701. 4 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kollokole 9. Juli 1701. S. R. 158.
26. Juli. Mog.sen, Ped., Møller, f. i Halland, Slettelynge, Astinge? Sn. ∞ Anne Math.sdt., f. i Skovlund, Slogs Hrrd. Slesvig. U. B. V.: Hans Vinding, Troels Olsen og Pr. Alb. F. With. Indl. 4 U.skr. og Segl: Test. og V.e, 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 26. Aug. 1700. S. R. 161.
26. — Due, Manderup Scheel ∞ Elseb. Friis. Ingen levende Børn. V.: Fr. Juel t. Villestrup og Fr. Chr. Høg t. Tjele Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Hegnet 25. Juli 1701. J. R. 96.
5. Aug. Tornsen, Henr., fhv. Forp. paa Kjeldg., en Tid lang ∞ Gyde Nielsdt. U. B. V.: Pr. Jok. Jørg. Chrf.sen Høyer og Niels Knudsen paa Fuur. Indl. 2 U.skr. og Segl: Test. og J. J. C. H., 2 U.skr.: Hustruen og N. K. Udst. Krejbjærg 5. Juni 1701. J. R. 103.
12. — Wolpman, Didr., forlovet med Else Margr. Weiner. Gavebrev. Han vil rejse nogle Aar i Udlandet. V.:Borgm. Chr. Tuxen, Kpl. Joh. Bewer og Test.s Kurator, Raadm. Laur. Weiner. Udst. Bergen 10. Juli 1701. N. R. 120.
15. — v. Buchwalt, Baltz. Hans ∞ Cath. Margr. Hutwalker. Dt.e: 1) Cath., nu død, ∞ Maj. t. F. Joh. Henr. v. Bippen og 2) Anna Margr. ∞ Med. og Kir. ved Søetaten, Joh. v. Buchwalt. Test. s S.r: Ltn. Detlov og Wulf Ernst v. B. Konc. Udst. paa Tysk. Meldorf 2. Apr. 1698. S. R. 167.
19. — Thomsen, Erik, Enkem. u. B. Eneste Arvinger: Christen Jensen i Borgergade ∞ Maren Sør.sdt. Legat t. Frelser K. V.: Mag. Mog. Leegaard og Hans Nielsen Banner. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test., 2 U.skr.: V.e. Udst. Kbhvn. 15. Aug. 1701. S. R. 168.
19. — Ped.sen, Svend ∞ Anne Sør.sdt. U. B. V.: Joh. Vilh. Burchner og Melch. Fr. Zeise. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e, 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 10. Juni 1701. S. R. 169.
19. — Brashover, Ditl., Guldsm., i 18 Aar ∞ Malene Willumsdt. U. B. V.: Hustruens Br.: Juveler Vilh. Villumsen og Sv.: Renteskr. Hans Carstens. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e, 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 29. Apr. 1701. S. R. 172.
19. -- Jørg.sen, Mads, en rum Tid ∞ Maren Ped.sdt. Deres eneste Barn, en Dt., er død for rum Tid siden. Hustruen før ∞ Niels Laur.sen; deres S: Jens Nielsen. V.: Pr. Jerem. Ankersen og Jonas Svendsen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Ægtep. og J. S., 1 U.skr.: J. A. Udst. Horsens 1. Aug. 1701. J. R. 107.
19. — Lange, Anne t. Fuglsig, ugift. U. B. Ss.s.: Obltn. Chr. Georg v. Møsting skal være eneste Univ.arving. V.: Ove Budde t. Lengsholm og Iver Sefeldt t. Mølgd. Konzept. Udst. Fuglsig 7. Juni 1701. J. R. 111.
24. Spt. Juel, Greg. t. Basnæs, Ob. t. F. ∞ Vibeke Juel, Enke e. Adm. Chr. Bielke. Hendes F.: [Gen.adm.ltn.] Niels Juel har givet hende »Eriksholm«, naar hendes Moder dør. Hendes S. af forr. Ægtesk.: Carl B. Chr. B.s Test. er konf.t. 19. Maj 1694. V.: Morbr.: Ob. v. Garden t.

1701. H. Niels Krabbe og Kpt. v. Garden t. F. Manderup Berntsen Due. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep., 2 U.skr.: V.e. Udst. Kbhvn. 14. Aug. 1701. S. R. 182.
24. Sept. Thott, Knud $\in$ Ursule (Osle), Frh.inde af Podebusk (Putbus). Ægteskabskontrakt. Han har Børn af tidl. Ægtesk. V.: Hendes Lavv. Bar., Rud. Abrah. v. Putbus. Indl. 3 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.t. Udst. Fr.borg 12. Aug. 1701. S. R. 183.
1. Okt. Ravn, Hans Christensen $\in$ Helle Cath. Hansdt. U. B. Ingen af Ægtef. før gift. V.: Sv.: Kommandør Pet. Raben og Morbr.: Assess. Henr. Høyer. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 13. Spt. 1701. S. R. 187.
1. — Wilster, Joh. Jac., en rum Tid $\in$ Anne Jensdt. U. B. V.: Reg. kv.m. ved Brig. Hausmans Reg., Joh. Møller og Prok. Jens Grønbek. Udst. Chr.ia 25. Maj 1701. N. R. 141.
8. — Laur.sen, Mog., en rum Tid $\in$ Bodel And.sdt. U. B. V.: St.provst Johs. Dorscheus og Renteskr. Sør. Rasm.sen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V. e. Udst. Kbhvn. 16. Spt. 1701. S. R. 192.
10. — Villemssen, Hans, Landfgd. paa Færøerne $\in$ Magd. Sib. Ped.sdt. U. B. Hun har Børn af forr. Ægtesk. med Carlos Rodriguez. V.: Hendes S.: Pr. Fr. Chr. Rodriguez og Sv.søn: Kanc.r Joh. Ernst v. Carlowitz. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 8. Apr. 1701. S. R. 193.
15. — Drühl (Druhl), Hans Jørg., en rum Tid $\in$ Anna Soph. Has. U. B. V.: Kir. Vilh. Hessenberg og Brygger Ped. Clausen Olrog. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 12. Okt. 1701. S. R. 194.
15. — Riber, Joh.e, Enke e. Herm. Mansholtz. Arveforening. Hendes S.r: Jens og Ped. Nielsen. Hendes Dt.e: Sara Nielsdt. og Else M. V.: Sv.: Andr. Kellinghusen og Gert Pohlman. Udst. Kbhvn. 1. Okt. 1701. Paategn. af Not. publ. 2. Okt. 1701. S. R. 199.
15. — Chrf.sen, Laur., i 48 Aar $\in$ Anne Ped.sdt. U. B. V.: Jørg. Madsen og Rasm. Jørg.sen, begge af Præstø. Indl. 4 U.skr.: Ægtep. og V.e. Udst. Teilstrup (Teglstrup) i Vordingb. Amt 12. Juni 1701. S. R. 200. Kass.t e. kgl. Bef. af 10. Nov. 1713.
22. — Ped.sen, Math., Forp., f. i Maribo, i 18 Aar $\in$ Ellen And.sdt., f. i Biørnstrup Pr.gd. U. B. V.: Conr. Mejer i Svalebøllegd. og Mort. Rasm.sen i Gundersgd. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e, 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Nedergd. 9. Juni 1701. Smaal. R. 61.
29. — Hagerup, Anna Hansdt. Hendes Br.: Chr. Hansen H.s Børn: Hans Christensen H. og Anne Christensdt. skal arve Test.ix. V.: Claus Kemler og Phil. Ant. Cramer. Udst. Thronhj. 16. Apr. 1701. N. R. 157.
12. Nov. Moltke, Casp. Gotlob, Amtm. $\in$ Ulrica Aug. Hausman. U. B. V.: Præs. i Chr.ia Hans Jochim Heins og Reg.kv.m. Johs. Chr. Ziege. Udst. Chr.ia 22. Okt. 1701. N. R. 163.
19. — Krabbe, Chr. $\in$ Anne Dor. Blom. U. B. Stifs.: Ped. Munk. V.: Pr. Jerem. Wolf og Gert Wolf af Vejle. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Urup 20. Okt. 1701. J. R. 146.

- 1701.
19. Nov. Povisch, Niels. U. B. Svenning Madsen Sparre, S. af Overførster Mads Christensen, skal arve Test.s Hovedgd., Skrumsager i Ribe Stift. V.: Overjægerm. Gr. C. G. Reventlow og Justr. Ole Hansen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 29. Jan. 1697. J. R. 147.
19. — Kellinghusen, Andr. ∞ Abigael Riber. U. B. Han har Børn af tidl. Ægtesk. Hendes Ss.e 1) Elisab. ∞ Torben Madsen, nu døde, hvis 2 Dt.e er Margr. og Sara Torbensdt. og 2) Anna, Enke e. Mag. Emmeke, hvis Børn er Joh. og Karen E. Ægtef.e ejer et Hus i Store Færgestr. i Kbhvn. og flere Huse i Køge, som Hustruen forlod ved Ægteskabets Indgaaelse. V.: Joh. Gotfr. Becker og Joh. Herm. Schrøder. Indl. 4 U.skr.: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 4 Nov. 1701. S. R. 218.
26. — Henr.sdt., Dor., i 6 Aar Enke e. Possementm. Chrf. Math.sen. U. B. Dennes afd. Dt., Maren Chrf.sdt., ∞ Brygger Joen Sør.sen, har efterladt 3Dt.e: Anna, Mette og Karen Joensdt.e, nu alle gifte. Kirsten Fr.sdt. Colding, ∞ Provst Jens [Nielsen] How, er Test.'s nærmeste Slægtning og skal være hendes Arving. V. Renteskr. Ped. Rasm.sen og Overform. Ped. Bladt. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 2. Nov. 1701. S. R. 221.
26. — Lindenfeld, Casp. Ped.sen, Pr. ∞ Mette Jørg.sdt. Seidelin. U. B. V.: Bisp Joh. Braem og Sv.: Provst Hans Brøchner. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Borup Pr.gd. 7. Nov. 1701. J. R. 150.
10. Dec. Skrøder, Laur. Hansen, Pr., en rum Tid ∞ Kirsten And.sdt. Trane. Ingen levende Børn. V.: Hrr.fgd. Chr. Larsen paa Aggersborggd. og Forp. paa Aagaard, Jac. Baltzersen. Indl. 4 U. skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kjetterup Pr.gd. 10. Okt. 1701. J. R. 155.
10. — Rye (Roed), Mikkel Jensen ∞ Maren Sør.sdt. U. B. V.: Hdlsm.e Niels Laursen og Mikkel Lassen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e, 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Aarhus 22. Nov. 1701. J. R. 158.
10. — Munk, Laur. t. Bregninggd., Gen. t. F., en temmelig lang Tid ∞ Barbara Hedv. v. Drachstedt. Deres Børn er døde; Børnebørn lever. V.: Ghr. Jens Harboe og Joh. Otto Raben. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 2. Dec. 1701. S. R. 226.
17. — Frank, Niels Olsen ∞ Mette Jepsdt. Tarm. U. B. V.: Tolder Jørg. Sør.sen Jelling og Flm. Hans Madsen Østergaard. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Ringkøb. 22. Nov. 1701. J. R. 161.
24. — Gagge, Rudbech ∞ Soph.a Kirstine Kaas. U. B. V.: Ob. t. F. Chr. Fr. Chr. Bielke t. Næsbyholm og Renteskr. Math. Rasm.sen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Skovsgd. 2. Dec. 1701. V.es Erklæring om, at Test.t blev oprettet paa Skovsgd. 28. Aug. 1701, er udst. Kbhvn. 9. Dec. 1701. Smaal. R. 66.
24. — Ped.sen, Sør., boende i Assess. Ped. Foss.s Gang i lille Helligg.str. ∞ Kirsten Christensdt. U. B. V.: Christen Nielsen og Ped. Sør.sen. Indl. 4 U.skr. (Hustruen K. C. D.) og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 16. Dec. 1701. S. R. 234.

- 1702.
21. Jan. Gram, Fr., kgl. Jægern. ∞ Henr.e Henry de Cheuse. U. B. V.: Storkansler Conr. Reventlov og Oversekr. Ditl. Wibe. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep., 2 U.skr.: V.e. Udst. paa Tysk. S. R. 11.
21. — Bidsted, Alb. Cortsen ∞ Mette Jensdt. Nipgaard. U. B. Han har i tidl. Ægtesk. med Anne Mouritsdt. 3 S.r: Mourits, Cort og Ped. Albertsen. Hustruen har Søkende. V.: Christen Christensen Ugelris, Povl Hansen og Hdlsm.e Christen Ped.sen og Knud Kiergaard. Konzept. Det originale Test.e er 17. Juli 1714 udlaant til And. Holst af Kbhvn. mod Kvittering af Hyrekusk Jens Hansen Staby smstds. Udst. Vib. 22. Dec. 1701. J. R. 9.
28. — Blanke, Andr. Ped.sen ∞ Maren Hansdt. U. B. V.: Obltn. Joh. Adam de Rochlenge, Sorenskr. Jens Tøgersen og Chr. Hansen. Udst. Test.s Odelsgd. Ousen i Bergenhuus Lehn 22. Nov. 1698. N. R. 8.
28. — Haagensen, And., Vantmager, en Tid lang ∞ Kirsten Ped.sdt. U. B. V.: Brygger Niels Ped.sen Hval og Bager Henr. Mentz. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V. e. Udst. Kbhvn. 3. Jan. 1702. S. R. 18.
28. — Knag, Niels, Fæster paa en Ryttergd., en rum Tid ∞ Dorthe Jensdt. Løgstrup. U. B. V.: Amtskr. Ole Ped.sen og St.skr. Otto Funch. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Ørsted i Rosk. Amt, 9. Dec. 1701. Paategn. af St.amtm. O. Krabbe. S. R. 19.
4. Fbr. Jac.sen, Ped., en rum Tid ∞ Anne Sør.sdt. U. B. V.: Pr. Fr. Plum og Brygger And. Laur.sen Bech. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Skovshoved 10. Jan. 1702. S. R. 23.
18. — Luytkesen (Luytkie), Joh. ∞ Karen Birk. U. B. V.: Borgm. Roal Opdal og Maaler og Vejer Lor. Lor.sen Angel. Udst. Throhdj. 23. Jan. 1702. N. R. 18.
4. Mts. Paaske, Otto Dan.sen, i mange Aar ∞ Anne Jac.sdt. Ress. U. B. V.: Ped. Andresen og Oluf Madtzen. Udst. Brække i Bamble Sn. i Bratberg Amt, 15. Dec. 1701. N. R. 25.
4. — Berner, Casp., en rum Tid ∞ Lisb. Hansdt. Mejer. U. B. V.: Chr. Kruse og Joh. Mart. Bejer. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Nykøb. F. 18. Jan. 1702. Smaal. R. 7.
4. — Klef, Ped. Iversen, paa 3. Aar forlovet med Karen Jochumsdt. Karnats, Enke e. Ole Laur.sen Heding. V.: Ped. Bladt og Chr. Galschiøt. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 21. Fbr. 1702. S. R. 39.
4. — Thorsen, Hans, i 24 Aar ∞ Inger Hansdt. Deres 2 Børn er døde. V.: Rønnov Ped.sen og Frants Dybor. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep., 2 U.skr.: V. e. Udst. Hels.ør 3. Fbr. 1702. S. R. 41.
11. — Mort.sen, Lars, en rum Tid ∞ Birg. (Birte) Torbiørnsdt., begge fødte i Halland. U. B. V.: Bryggerne Jens Børsen og Povl Hellesen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 16. Fbr. 1702. S. R. 48.
11. — Blome, Kay, Kpt., en rum Tid ∞ Mette Margr. v. der Brincken. U. B. Ægtef. ikke før gift. V.: Predbiørn Brahe t. Engelholm, And. Rosenkrantz t. Tirsbæk, Nic. Nissen

1702. t. Ruballegd. og Pr. Ped. Christensen Mulvad. Indl. 6 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Refstrup 6. Jan. 1702. J. R. 18.
14. Mts. Camin, Anne, Enke e. Silkevæver Guillaume du Chemin. Eneste S.: Guillaume du C., 9½ Aar gl. 1 S. og 1 Dt. er døde. Kbm. Jean Jean skal være S.ens Formynder. En Fortegnelse over Formuen, underskr. af Test. og Formynderen, skal opbevares hos Etr. de la Sablière. Hvis Test.s S. dør uden Børn, skal Arven deles mellem 1) Test.s Ss.: Marie C. ∞ Skræderm. Pierre Bauman og deres Børn, 2) Jeanne Fouques, Dt. af Test.s afd. ældste Ss.: Jeanne C. ∞ Bernard Fouques, og nu i England, 3) Elisab. du Chemin, Niece af Test.s afd. Mand, Dt. af Paul du C., og nu i Holland. Førstnævnte Ss.: Marie C. skal ikke have Raadighed over Kapitalen, men kun nyde Renterne. V.: Spejlhdl. Jules Lafont og Silkevæver Estienne Pechée. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. paa Fransk. Kbhvn. 11. Mts. 1702. S. R. 59.
25. — Zahrent, Gert Jac.sen, Stolem., en rum Tid ∞ Anne Jensdt. U. B. V.: Slotsskr. paa Kbhvn. s Slot Rasm. Brügmán og Tømmerskr. Chrf. Ohnsorg. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 27. Jan. 1702. S. R. 65.
28. — Nielsdt., Margr., 50 Aar gl., ugift. U. B. Strandmøllen ved Assens, som er tilfaldet Test.ix efter hendes Moster Margr., Enke e. Borgm. Chr. Hansen, test.s til Ped. Christensen, Søn af fhv. Rgmts.kvarterm. Christen Jensen, hos hvem Test.ix har Ophold. Indtægten af Møllen skal, indtil P. C. bliver myndig, tilfalde hans Forældre. V.: Kurator Kmr. Niels Leth, Pr. Bertel Ludvigsen og Kpl. Ped. Bellinge. Indl. 4 U.skr.: Test.ix og V.e. Udst. Assens 12. Aug. 1701. F. R. 16.
8. Apr. Lange, Hans, Viceldsdm. ∞ Charl. Amal. Gyldensparre. U. B. V.: Sv.: Bar. Fr. Krag t. Stensballegd. m. m. og Bisp Joh. Braem. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V. e. Udst. Asmildkl. 5. Juni 1700. J. R. 35.
8. — Lüder, Nic., Instrumentist ∞ Joh.e Jørg.sdt. Friis U. B. V.: Provst Poul Munchgaard og Sv.: Postm. i Sorø: Niels Laur.sen. Koncept. Udst. Næstv. 13. Spt. 1701. S. R. 81.
11. — Sør.sen, Mog., Hdlsn., i rum Tid ∞ Maren Sør.sdt. Deres 5 Børn er døde. V.: Rasm. Madsen Wærn og Jac. Jensen Brenstrup. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e, 1 U.skr.: (M. S. D.) Hustruen. Udst. Aarhus 31. Mts. 1702. J. R. 37.
22. — Gyldencrone, Jørg. t. Urup, Lt. v. Marinerrgmt., forlovet med Vibeke Dor. Gersdorf, Dt. af Gen.maj. Fr. G. t. Kjærgd. ∞ Edele Margr. Krag. Hvis Test. dør u. B., skal V. D. G. arve Urup. Test. s Søskende og Arvinger arver hans øvrige Jordegods. V.: Brig. v. Fynske Rgmt. t. H. Bar. Schach Brochdorff t. Schelenborg og Justr. Jørg. Brahe t. Hvedholm. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Brangstrup (Bramstrup) 29. Dec. 1701. F. R. 21.
22. — Steen, Jac. Hansen, en Tid lang ∞ Anne Hansdt. Tode. U. B. V.: Henr. Niensted og Herman Tangeman. Paa Hustruens Vegne underskriver Byskr. Thom. Christensen. Udst. Bergen 21. Aug. 1684. N. R. 54.

- 1702.
22. Apr. Riegelsen, Vincent ∞ Karen Stuve (Styve). U. B. V.: F.: Ped. R. og Br.: Hans S. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 16. Mts. 1702. S. R. 91.
13. Maj. Torstensen, Thorberg ∞ Haldis Haagensdt. U. B. Bilagt en Oversættelse fra Islandsk til Dansk. Indl. 2 U.skr.: Ægtep. Udst. Hage i Stadarsveit 15. Juli 1700. N. R. 66.
13. — Thorlevius, Biørno, Bisp, i 12 Aar ∞ Trudur Thorsteinsdt. U. B. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep. Udst. Holum i Hialtedal 18. Spt. 1701. N. R. 70.
13. — Sigmundsen, Rognvald, fhv. Sysselm. i Strandesyssel. U. B. Arving: Test. s nære Slægtning, Sysselm. smst. Jon Magnussen. V.: Jon Jonsen og Wigfus Jonsen. Bilagt en Oversættelse fra Islandsk til Dansk. Indl. 2 U.skr. og Segl: Test. og J. M., 2 U.skr.: V.e. Udst. »Fagradal innere« 29. Aug. 1701. N. R. 73.
19. — v. Ditten, Bernt Fr. t. Skovsbo ∞ Margr. Sehested. U. B. V.: Farbr.: Rudbech Gage t. Skovsgd. og Test.s Fætter, Kpt. Jørg. Kaas. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Møllegd. 18. Okt. 1701. F. R. 27.
19. — Bryne, Christen, Fyrbøder ved Admir.et ∞ Gundele Jensdt. U. B. Ss.: Else B. Hustruen har Børn af tidl. Ægtesk. V.: Ekvipageskr. Fr. Ped.sen og Vejerm. Pet. Wartberg. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V. e. Udst. Chr.havn 25. Apr. 1702. S. R. 114.
19. — Berg, Jon Arvedsen, Brygger, død 6. Apr. 1702, en Tid lang ∞ Ingeb. And.sdt. Steen. U. B. Br.e: Knud, Ped. og Jens A. Hans F. bor i Skaane. Hustruens Br.: Niels And.sen. V.: Nic. Henr.sen og Jens Olsen. Test.t er skrevet af Poul Ped.sen Malm. Udst. Kbhvn. 4. Apr. 1702. S. R. 115.
26. — Mort.sen, Claus, Enkem. u B. Hans ældste Br.s.: Skipp. Mort. Hansen, skal være eneste Arving. V.: Jens N. Graa og Hans Jensen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 17. Maj 1702. S. R. 121.
26. — Bendixen, Ped. U. B. Afd. Hustru: Maren Terkildsdt. Afd. Fætter: Ped. Ped.sen Brønsdorph t. Kongstedlund, der har holdt Test. og hans Søskende i Skole efter Forældrenes Død og senere taget Test. i sin Tjeneste. Hans Børn, And., Severin, Jac. og Dor. Elisab. B. ∞ Laur. Christensen skal arve Test. De skal dog indfri de Reverser, som de har udstedt til Jens Svendsen i Tisted, Ped. Eilersen i Maarup Mølle og Sør. And.sen Nors i Vester Diernæs sammen med Test., Laur. Christensen og Severin Brønsdorph. V.: Ped. Eilersen og Ped. Thomsen paa Momtoft. Indl. 3 U.skr. og delvis beskadigede Segl: Test. og V.e. Udst. Vestervandet 12. Apr. 1702. J. R. 56.
2. Juni. Malling, Mikkell, Borgm. Forskrivelse til hans Svigersøn Hieron. Basballe af Aarhus. Uindført. J. R. 57.
2. — Harch, Joh.s Sivertsen ∞ Karen Jensdt. Kistrup. U. B. V.: Laur. Christensen Carlsen og Henr. Holtzkampf. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e, 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Vib. 2. Juni 1702. J. R. 59.
8. — Juel, Jens Jensen ∞ Maren Ped.sdt. U. B. V.: Lueskreder¹⁾ Niels Ped.sen og Bager Hans Jensen. Indl. 3 U.skr. og

¹⁾ (Huemager?).

1702. Segl: Test. og V.e, 1 Uskr.: Hustruen. Udst. Randers 18. Maj 1702. J. R. 63.
30. Juni. Olsen, Mort., Skibbygger, en Tid lang ∞ Sus.a Christensdt. U. B. V.: Skibbyggerne Pet. Sivertsen og Niels Nielsen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 1. Juni 1702. S. R. 139.
4. Aug. Clausen, Christen, i 4 Aar ∞ Ellen Hansdt. U. B. V.: Raadm. Chrf. Zega og Overform. Thom. Nielsen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Rosk. 8. Juli 1702. S. R. 144.
4. — [Obling], Anne Nielsdt., Enke e. Bisp Ancher Anchersen. U. B. Han har efterladt 4 S.r. og 2 Dt.e af tidl. Ægtesk. Disse skal tage lige Arv efter Test.ix. Hun før ∞ Jens Jørgsen. Legater til 1) Hr. Niels [Nielsen Borchs] 3 Dt.e i Ringøje, 2) Hr. Hans [Nielsen Paludan] i Aals 2 Børn, Ancher og Anne Lisbeth, 3) Kirstine Nielsdt. Borch, Enke e. Holger i Skade, 4) Ancher Jan, S. af Christen Toti af Laage. V.: Lavv. Pr. Sør. Nielsen Seerup samt Pr.e Jerem. Wolf og Dan. Blechingberg. Indl. 1 U.skr. og Segl: Lavv. S. N. S. paa Test. s Vegne, 2 U.skr.: V.e J. W. og D. B. Udst. Laage 3. Juli 1702. J. R. 70. Svigers.: Pr. Joh. Dorschæus og Sønnen Ped. Anchersen søger Konf.
4. — Knudsen, Christen ∞ Karen Kielsdt. U. B. V.: Pr. Ludv. Pontoppidan og And. Jensen af Højberg. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Vinkel 30. Maj 1702. J. R. 71.
4. — Finde, Inger Ped.sdt. af Sundfjord ∞ Provst over Sundmørs Provsti og Pr. i Ørskovs Pr.gæld Troels Christensen Krog. Test. s Forældre er døde, da hun var ung, hun er nu 53 Aar og har ved Ildebrand i en hende tilhørende Gaard mistet meget. Han 2 G. før gift og har 7 uforsørgede Børn. Test. har Søkende, Ss.børn og Br.børn. Hendes Mand og hans Børn skal arve Test. V.: Raadstueskr. Thom. Christensen og Hdsm. Jac. Philip. Udst. Bergen 12. Juni 1702. N. R. 105.
4. — Lor.sen, Urban, en rum Tid ∞ Anne Larsdt. Deres eneste S. er død. V.: Christen Larsen Bang og Christen Jensen Holm. Udst. Tønsb. 9. Juni 1702. N. R. 106.
7. — Thorsen, Ole ∞ Anne Olsdt. U. B. Hustruens Ss.s: Joh.s Jensen, som Ægtep. har taget i Huset, skal efter begge Ægtef.s Død arve deres Gaard og øvrige Midler. V.: O. Joh.s Loug og Ped. Olsen. Udst. Rudstand i Hof Sn., Tønsberg Amt 15. Apr. 1702. N. R. 110.
7. — Fursman, Chr., en rum Tid ∞ Ellen Maria Lange. U. B. V.: Obltn. Kort Hartv. Passov og Ritm. P. Chr. v. Hadelen. Udst. Brustad 2. Juli 1702. N. R. 111.
7. — Christensen, Laur., ∞ Maren Ped.sdt. U. B. Deres Føsterdt., Adelus Laur.sdt. ∞ Christen Christensen, og deres Børn skal arve Ægtep. V.: Rasm. Christensen og Ole Hansen Holt. Udst. Næskilen 8. Juni 1702. N. R. 112.
11. — Abestee, Pieter ∞ Cath. Mechtelt v. Acken. Deres Dt.e skal gaa lige med S.rne i Arv. V.: Joh.s Moth, ref. Pr. Werner Koene og Abrah. Lehn. Indl. 5 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. paa Tysk. Kbhvn. 28. Apr. 1702. S. R. 146.

- 1702.
18. Aug. Tralov, Sam. Hansen, Tolder, en rum Tid ∞ Anne Jensdt. Galskiøt. U. B. V.: Etr. H. Rosencreutz og Hans Kok. Udst. Holmestrand 31. Maj 1701. N. R. 116.
18. — Vrede, Jens Jensen, Brygger. Hans Hustru er død. Hans Dt.: Maria Jensdt. V. skal gaa lige i Arv med hans S.r og arve hans Bryggeri og hans Hus, det sidste dog mod Betaling til hendes Søkende. V.: Niels Knag og Niels Hansen. Udst. Bergen 14. Mts. 1702. N. R. 117.
18. — Svane, Oluf Olufsen, død 8. Apr. 1702, i 7 Maaneder ∞ Karen Burchart. U. B. En Obligation paa 1000 Rdl., som Ole Krabbe paa Bjerre har udstedt, skal tilhøre Hustruen. Br.e: Hosp.spr. Elias S., Kontrolør i Horsens, Ernst S., Fr. S. og Hans S. Test.t er skrevet af Pr. Ole Christensen Zeuthen ∞ Enkens Ss. Enkens Lavv.: Amtsförv. Just Hansen. V.: Degn i Gangsted, Christen Axelsen og Bønderne Rasm. Jensen og Eskel Jensen. Kopi bekræftet af Not. publ., 1 U.skr. og Segl. Udst. Worsøe 3. Sept. 1702. J. R. 80.
25. — Sontum, Valentin, Hosp.först. ∞ Margr. Clausdt. Borch. U. B. Hendes eneste Dt. af tidl. Ægtesk.: Birg. Borchardt. V.: Ld.koinm. Math. Rasm.sen og Amtskr. Jac. From. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Slagelse 4. Maj 1702. S. R. 153.
1. Spt. Reichhelm, Stats Conr., kgl. Mundskænk, i rum Tid ∞ Anne Joh.sdt. U. B. V.: Hdls.m.e Hans Thomsen Jæger og Hans Henr. Soltov. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 25. Aug. 1702. S. R. 156.
1. — And.sen, Christen, Møller ∞ Kirsten Nielsdt. Elkier, død 14. Maj 1702. U. B. V.: Forp. Niels Larsen paa Nygd., Niels Thomsen i Ildshoved og Hustruens Br.: Claus Nielsen Elkier i Højris. Christen Nielsen Elkier af Mortensgd. protesterer mod Test.t. Indl. 5 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Højris 28. Apr. 1702. J. R. 90.
15. — Braad, Thom. And.sen, Pr. ∞ Maren Sør.sdt. Friis. U. B. Test. för ∞ Anne Sør.sdt. og Helle Laur.sdt. Vind, Dt. af Hdls.m. Laur. Vind i Skive, u. B. V.: Provst Niels Jensen Farstrup og Pr. Henr. Christensen Morsing. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Nautrup Pr.gd. 22. Juni 1702. V.s Underskrifter er givne henholdsvis i Roslev Pr.gd. s. D. og i Hjerck Pr.gd. 23. Juni s. A. J. R. 97.
15. — Jørg.sen, And., Skipp., en Tid lang ∞ Maren Jensdt. U. B. Ridefgd. paa Sørupgd., Povl Madsen Windelboe skal være eneste Arving. V.: Brygger Jens Bendtsen Brun og Kbm. Hans Justsen Frøling. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e., 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 2. Sept. 1702. S. R. 161.
7. Okt. Brodersen, Ped. ∞ Margr. Ped.sdt. U. B. V.: Visiterer Henr. Friis, Ped. Holm, Jens Rasm.sen og And. Rasm.sen Bager. Indl. 6 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Nakskov 16. Spt. 1702. Smaal. R. 54.
14. — Siltman, Dav. Nathanael ∞ Eleon. Christina de Merode. U. B. Hendes forr. Mand, Willem de Wiggers. V.: Assess. Hans Glad og Laugm. Chr. Braunmand. Udst. Chr.ia 3. Aug. 1702. N. R. 140.

- 1702.
14. Okt. Willemsen, Wilh., Guldarb., i nogle Aar ∞ Karen Mort.sdt. U. B. V.: Sv.e: Raadm. Hans Carstens og Guldsm. Ditl. Brashover. Indl. 4 U.skr. (Hustruen: K. M. D.) og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 30. Spt. 1702. S. R. 171.
17. — Mikkelsen, Torkild ∞ Kirsti Knudsd. U. B. V.: Ole Herbrandsen Hofdegaard og Even Olsen Tøresgaard. Udst. Tisselgaard i Aals Pr.gæld 23. Juni 1702. Hustruen repræsenteres af Guttorm Brattegaard. N. R. 142.
21. — Olufsen, Frands, Hattem., i 27 Aar ∞ Anne Olufsd. Ecksteen. U. B. V.: Mikkel Nielsen Lunge og Sør. Madsen paa Teglgarden. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Aalb. 26. Spt. 1702. J. R. 116.
28. — v. Plessen, Chr. Ludv., St.amtm. ∞ Charla Amal.a Scheel t. Fusingø m. m. U. B. V.: F.: Ghr. Chr. Sigfr. v. P. og hendes Br.: Christen Scheel t. Vallø. Kopi. Udst. Kbhvn. 26. Maj 1702. J. R. 120.
18. Nov. Jensen, Ped., Klokker, i lang Tid ∞ Karen Eriksdt. U. B. Test. s Br.dt. og Hustruens Ss.dt.: Magnild Eriksdt. antages som deres kødelige Dt. og skal være eneste Arving. V.: Guttorm Hansen Høye og Laur. Joh.sen Wedsted. Udst. Stiflen i Ringebo Sn. 28. Juni 1702. N. R. 159.
18. — Eggers, Dav., Sn., i 24 Aar ∞ Kirsten Christensdt. U. B. Hun har en S. af forr. Ægtesk. V.: Ped. Ogelby og Chrf. Frantsen. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test., 2 U.skr.: V. e. Udst. Kbhvn. 13. Nov. 1702. S. R. 187.
2. Dec. Tagestad, Guldbrand Ingelbretsen. U. B. Hans Br.s: Ingelbret Mog.sen T., der er gift, skal være eneste Arving. V.: Br.: Mog. Alme, Amund Tagestad og Amund Rolstad. Udst. Toxen paa Froen 7. Okt. 1699. N. R. 164.
23. — Sør.sen, Rasm., f. i Torrild, Hads Hrrd. ∞ Mette Christensdt., f. i Tolstrup ved Aalb. U. B. V.: Maj. Jørg. Becker og Dan. Wickhorst. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 10. Dec. 1702. S. R. 207.
30. — Trinde, Chr. ∞ Anne Marie Ped.sdt. Ingen levende B. V.: Gert Jac.sen Saarat og And. Mort.sen Veis. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 23. Dec. 1702. S. R. 210.
- 1703.
20. Jan. Simonsen, Rasm., Ruhugger ∞ Ellen Mog.sdt. U. B. V.: Jens Rasm.sen og Henr. Ped.sen Roed. Konzept. Udst. Kbhvn. 8. Jan. 1703. S. R. 10.
20. — Clemmendsen, Jørg., Forv. paa Hirtsholm ∞ Maren Rasm.-dt. U. B. V.: Hdism. Henr. Røbe (Robbi) og Økonom Rasm. Byssing. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 12. Jann. 1703. S. R. 11.
3. Fbr. Kersting, Conr. Joh., Enkedr. Hofpr. ∞ Anna Gertr. Seybert, Forv.ske og Enke e. Forv. paa Fr.dal, Henr. S. Dennes Test. blev konf.t af Kgn. 30. Spt. 1699. V.: Kbm. Math. Abestee og Skildrer Josias Barbette. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. paa Tysk. Kbhvn. 18. Jan. 1703. S. R. 20.
3. — Fladberg, Christen Christensen ∞ Joh.e And.sdt. U. B. V.: Pet. v. Spreckelsen t. Dronningborg og Raadm. Thom.

1703. Karmarch. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kastberg Mølle 22. Jan. 1703. J. R. 15.
10. Febr. Juel, Margr., 74 Aar gl. og Dt. af Jens Juel t. Lindbjærggd. ∞ Ide Gjõe. Delingsakt af 4. Okt. 1655, underskrevet af Henr. J., Ped. J., Hans Bilde, Gunder Rosenkrantz og Erik J. Br.: Henr. J. t. Lindbjærggd. skal arve hendes Jordegods. Komm.kpt. Just J. har hjulpet Test. med Udfærdigelsen. V.: Eberh. Hagen og Pet. Barth. Westerholdt. Konzept. Udst. paa Tysk. Hamb. 22. Sept. 1702 i Notarens Overværelse. J. R. 20.
17. — Rodsteen, Pet., Bar. ∞ Sop.a Elisab. Charisius, Frih.inde af Marselisb. Indl. 1 U.skr. og Segl: Test. Udst. Kbhvn. 16. Fbr. 1703. J. R. 22.
17. — Kruse, Christina, Enke e. Henning Walkendorph t. Klingstrup. Dt.: Anna Beata W. ∞ Etr. Knud S. Urne t. Julskov skal arve Skaarup Hovedgd. S.: Jørg. Henning W. V.: Siv. Urne t. Billeshave og Thim Banner t. Tygestrup. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Skaarupgd. 4. Jan. 1703. F. R. 10.
17. — Torgersen, Joh.s. Hans Hustru, Ragnild Ped.sdt. er død. U. B. Hans Br.s.: Rasm. Rasm.sen skal være eneste Arving. V.: Pr. Ole Stockflet, Sorenskr. Thom. Randulf, Gunder Erlandsen Vold og Amund Torgersen Østerli. Udst. Næsse i Gusdal Sn. i Gudbr.sdalen 5. Dec. 1702. N. R. 22.
3. Mts. Knag, Niels, Laugm. i Bergen ∞ Veronica Elisab. Hiort. Test. før ∞ Abel Margr. Hansdt., der nu er død. Deres Børn: Hans og Ingeb. Marie K. Test. s 2. Hustru skal, hvis hun overlever ham, beholde Gaarden »Hop« i Bergenhus Amt, Nordhord Fogderi, med Indbo og Besætning, Øen Kongsø i Alvestrømmen, 8 Gaarde paa Askøen samt 7 Gaarde i Nordhord Fogderi. V.: Amtm.e Chr. Heideman og E. Hammond. Udst. Kbhvn. 18. Maj 1702. N. R. 31.
10. — Larsen, Sør. ∞ Inger Alex.sdt. U. B. V.: Pr. Joh. Dop og Jens Vernersen. Udst. Alvim i Tunø Sn. 23. Fbr. 1703. N. R. 39.
10. — Heiberg, Math., Toldkontr. i Drammen ∞ Helena Frantzdt. U. B. Hustruen har Børn af tidl. Ægtesk. Han ikke før gift. V.: Thomas Griis og Niels Jac.sen Wiger. Udst. Kbhvn. 26. Fbr. 1703. N. R. 40.
10. — [Olufsd.], Mette, Enke e. Assess. Henr. Jørg.sen [Svigtenberg]. 1 S. er nu død uden Arvinger, 2 Dt.e, Margr. ∞ Ritm. Ole Krabbe og Elisab. S. ∞ Assess. Bent Winter er ligeledes døde og har hver efterladt 3 Børn. Hendes ældste Dt., Kirstine S. ∞ Borgm. Thom. Svane i Vib. lever. Deres S.: Joh.s Svane, som nu har Test.icis Gaard, Wisborggd., i Forpagtning, skal arve denne med Bøndergods mod Godtgørelse til Arvingerne. V.: Borgm. Thom. Svane og Sv.: Pr. Just Bøg. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test.ix og V.e. Udst. Wisborggd. 14. Nov. 1702. J. R. 37.
10. — Bøhme, Joh. Justus, kgl. Livmed. ∞ Gjørvel Cath. Portuan. U. B. V.: Renteskr. Liebhart Vieth og Sekr. hos Ghr. v. Plessen, Joh. Georg Lesser. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 2. Mts. 1703. S. R. 41.

- 1703.
10. Mts. Laur.sen, Ped., Hederider ∞ Anne Jensdt. Sønderlund. U. B. V.: Byskr. i Rosk., Iver Madsen Vest og Jens Christensen af Vindinge. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Hedehuset i Kbhvn.s Amt. 8. Jan. 1703. S. R. 42.
10. — Grubbe, And. Laur.sen, Raadm. ∞ Geske Elisabeth. Vinter, begge fødte i Sjæll. Hustruen død 12. Jan. 1703. V.: Borgm. Lars Christensen og Raadm. Alex. Berg. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e., 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Holb. 11. Aug. 1702. S. R. 43.
13. — Steene, Niels Jac.sen, en rum Tid ∞ Kirsten Harkildsd. U. B. Test.s Sæskendebarn: Axel Svendsen og Rønnoug And.sdt., som er Test.s Ss.dt. og Hustruens Br.dt., skal være deres Arvinger. V.: Test.s Br.: Amund Jac.sen Steene og Hustruens Br.: And. Harkildsen Reestad. Udst. Steene i Gusdal Sn. 12. Jan. 1703. N. R. 42.
17. — Henr.sen, Hildebrand, Tingskr. i Musse Hrrd. og død 25. Fbr. 1703, en Tid lang ∞ Sidsel Math.sdt. v. Westen. U. B. Ægtef. ikke før gifte. Ægtep. ejer en Gaard. V.: Hdsm.e Thom. Jørg.sen og Ped. Bertelsen. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep., 2 U.skr. V.e. Udst. Sakskøb. 12. Fbr. 1703. Smaal. R. 16.
17. — Gerlach, Gotfr., Auditor, død 5. Fbr. 1703 ∞ 2 G. Charl. Amal. v. Haven. Har 3 Børn af 1. Ægtesk., Hustru og 2 Børn af 2. Ægteskab. V.: N. Slange og A. Franck. Koncept og Kopi. Udst. Kastelet Fr.havn 5. Fbr. 1703. S. R. 50.
24. — Rosenqvist, Hans Terkelsen, Forst. i Aarhus Kloster ∞ Karen Larsdt. U. B. V.: Byfgd. Oluf And.sen og Byskr. Christen Jensen Hemb. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Aarhus 20. Fbr. 1703. J. R. 48.
31. — Tritschler, Hans Ernst, gift. 5 Børn er døde og der lever kun 2 Dt.e. Ved Test. s Død skal Hustruen forud af Boet have Gaarden Waterland udenfor Chr.ia med Indbo, Huse og Haver m. m., deriblandt en Træhave ved store Voldport, en Urtehave i Grubbegaden og en Søbod i Byen paa Søndre Brygge; endvidere 6 Gaarde i Agger Hrrd., en Gaard i Hurum Pr.gæld, kaldet Lille Sand eller Slottet med underliggende Fiske og Braate i Schedsmoe (Skjesmo) Sn. med Save og Kværn. Endvidere tager Hustruen forud af Boet det forgyldte Sølv, som findes, og hendes Natbord af Sølv med Alt, hvad dertil hører. Det øvrige i Boet deles mellem Hustruen og hendes Børn efter Loven. V.: Overkrigskomm. F. Merker og Assistentstr. M. Benzon. Udst. Chr.ia 16. Okt. 1702. N. R. 49.
31. — Nielsen, Jens, af Kolsrud i Sigdals Pr.gæld, i 21 Aar ∞ Else And.sdt. Ingen levende Livsarvinger. V.: Sv.e: Niels Madsen Norup og Christen Taysen af Strømsø. Udst. Strømsø 15. Mts. 1703. N. R. 50.
14. Apr. Salomonsen, Torben ∞ Ingeb. Hansdt. U. B. V.: Pr. Mort. Aarbye og Ridefgd. paa Dragsholm, Lor. Simonsen. Indl. 2 U.skr. og Segl: Ægtep., 2 U.skr.: V.e. Udst. Drags-holm Mølle Mts 1703. S. R. 65.
21. — Ullitz, Niels Jac.sen, Pr. ∞ Gertr. Povlsdt. U. B. V.: Joh. Adolph de Clerque i Bierbygd. (Bjærgbygd.) og Rektor

1703.
i Aalb., Sør. Ware. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Ulstrup Pr.gd. 24. Fbr. 1703. J. R. 59.
12. Maj. Reetz, Knud, Kommandør ∞ Karen Krag, Enke e. Gude Parsberg t. Nørlund. V.: Lavv.n, Hustruens Sv.: Axel Sehested t. Nøragergd. og Maj. Ch. Trolle. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Nørlund 20. Apr. 1703. J. R. 67.
12. — Madsen, Laur. ∞ Anne Hansdt. U. B. V.: Chr. Ped.sen og Villum Møller. Udst. Bergen 28. Mts. 1703. N. R. 82.
12. — Juel, Joest (Just), Komm.kpt. ∞ Edele Bielke. V.: Morbr.: Ob. Niels Krabbe t. Hverringe og Br.: Kpt. v. Marineerne, Henr. Juel. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 26. Apr. 1703. S. R. 80.
19. — Nielsen, Hans ∞ Anne Jensdt., Enke e. Hdlsn. Jens Knudsen, med hvem hun har 4 umyndige Børn, som alle lever. Test.s Forældre lever. V.: Morbr.: Overform. Ped. Bladt af Kbhvn. og Provst Mort. Reenberg. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Stege 30. Okt. 1702. S. R. 85.
19. — v. Holstein, Otto, Ritm. ∞ Anna Hedev. v. Lossou. U. B. Test. har Børn af tidl. Ægtesk., Hustruen har hverken Søskende eller Søskendebørn. Han skal rejse til sit Kompagni, som er i Holland. V.: Amtm. Otto Bielke t. Kierbygd. og Bar. C. A. B. Kielmansegg paa Høfvergd. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Restrupgd. 7. Juni 1702. J. R. 73.
19. — Kaas, Hilleborg. U. B. Br.: Niels K. t. Hjortholm. Dennes Børn: Ltn. v. Pr. Chr. s Rgmt. Erik og Ericka Kirstina K. ∞ Kptltn. Hans Chrf. v. Offenbergh, der begge er opkaldte efter Test.s Forældre, skal være hendes Arvinger og dele Arven lige. V.: St.amtm. Didr. Schult og Thim Banner t. Tygestrup. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test.ix og V.e. Udst. Sanderungd. 3. Apr. 1703. F. R. 34.
19. — Jac.sen, Hans, i 17½ Aar ∞ Sinder Hansdt., begge f. i Svendb. U. B. V.: Raadm. Povl Ottesen og Byfgd. Martinus Arlodt. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Svendb. 27. Mts. 1703. F. R. 35.
26. — Find, Mikkell Jensen ∞ Joh.a Christensdt. Winter. U. B. V.: Sv.e: Hdlsn.e Jens Christensen Møller og And. Pallisen Grunde. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e, 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Holstebro 16. Maj 1703. J. R. 76.
26. — v. Moltke, Chrf. Henr. ∞ Soph. Amalia v. Mecklenbourg. Ægtepagt. V.: Ob. Lor. v. Blücker, Test.s Br.: Amtm. Casp. Gottlob v. M., Hustruens Sv.e: Etr. Eggers og Just. Lor. Nissen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. L. v. B. og L. N. Udst. paa Tysk. Rensb. 6. Juni 1702. S. R. 90.
1. Juni. Knag, Rasm. Hansen ∞ Mette Chr.sdt. Bergen. U. B. V.: Hans Mikkelsen af Kbhvn. og Henr. Ped. Jestrup. Konzept. Udst. Stege 14. Maj 1703. S. R. 93.
4. — Harboe, Ped. ∞ Margr. Nielsdt. Randulf. Han har af forrige Ægtesk. 4 Børn: Benjamin, Jørg., Anne og Gertrud. V.: Hustruens F.: Dr. Niels Randulf og Test.s Sv.e: Mog. Mog.sen Hammer og Jac. Clausen. Udst. Bergen 30. Spt. 1683. N. R. 101.

- 1703.
8. Juni. Lovman, Ped. Sør.sen, Forp. ∞ Anne Jac.sdt. Borch. U. B. V.: Sv.: Pr. Bertel Clausen og Br.: Jens Sør.sen L. af Kbhvn. samt Brig. t. H. Math. Numsen t. Soltegd. (Saltø) og Obltn. And. Trolle t. Trolleholm (Trolholm). Indl. 6 U.skr. og Segl: Ægtep. og V. e. Udst. Soltegd. 12. Maj 1703, de 2 sidste V.r 23. Maj s. A. S. R. 98.
8. — Juel, Henr., Kpt. v. Marinerne ∞ Edel Rodsteen Dyre. V.: Br.: Komm.kpt. Just J. og Hustruens Morbr., Obltn. v. Marinerne, Erik Juel. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 4. Juni 1703. S. R. 99.
11. — Braem, Anna Margr., Enke e. Etr. Rasm. Bartholin. Br.e: 1) Dr. Joh. B., 2) Assess. Chr. B., hvis Dt. er Anne Dor. B., 3) Etr. Giødert B., nu død, hvis ældste Dt. er Anne Dor. B., som Test. har haft hos sig i nogle Aar og 4) Corfits B., nu død. Sv.: Justr. Povl Winding ∞ Margr. Soph. [Bøgvad, D. biogr. Lex.]. V.: »Mine kære Børn og Sv.e»: Justr. Oluf Rømer og Assess. Joh. Fr. Bartholin. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 24. Maj 1703. S. R. 100.
15. — Nielsen, Ped., Overform., i 6 Aar ∞ Mette Christensdt. U. B. V.: Raadm. Povl Ottesen og Overform. Rasm. Jørg.sen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e, 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Svendb. 20. Maj 1703. F. R. 38.
15. — Arentsen, And., Tolder i Langesund, en rum Tid ∞ Dor. Simonsdt. von Deurs. U. B. Ægtef.e ikke før gift. V.: Ped. Veilby og Ludv. Blüth. Udst. Porsgrund 8. Dec. 1702. N. R. 105.
22. — Nielsdt., Abigael, død før 1. Apr. 1703, Enke e. Niels Krag t. Gammelgd. i Hundstrup. Hendes afd. Mands Ss.s.: Claus Laur.sen, nu tjenende Forp. Lyder Spleth, skal arve det Sted i Hundstrup, som Povl Ibsen bebor. V.: Provst Mog. Jensen [Lucoppidan], Forp. paa Valdemarslot og Nakkebølle Lyder Spleth og Degn Sør. Olufsen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Test.ix og V.c. Udst. Hundstrup 2. Mts. 1703. F. R. 40.
22. — Bente, Enke e. Mads Christensen. Ss.: Joh.e, Enke e. Mort. Clemmensen; har 2 S.r og 1 Dt. Afd. Br.: Ped. Holst; har efterladt Børn. Sv.: Niels Jørg.sen. Fætter Niels Svendsen. Test. vil begr.s i Holmens K. isin afd. Fætter Hans Svendsens Begravelse. Legater til Test.s Plejedt.e: Kirsten Nielsdt. og Kirstine Jensdt., til Enken Maren Hansdt. fra Bergen, samt til Pigen Maren And.sdt., Plejedt. af Test.s ovennævnte Ss. og Pigen Mette Aagesdt. V.: St.-hauptm. Joh.s Meller og Skr. v. Holmens K., Christen Olufsen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kbhvn. 10. Juni 1703. S. R. 104.
29. — Hoogland, Henr., i 32 Aar ∞ Marie H. Har 4 S.r, Andr., Jac., Dirck og Wilh. og 1 Dt., alle myndige. Indl. 6 U.skr. og Segl: Test., S.rne og H. C. Tietgen, 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 30. Okt. 1699. S. R. 112.
29. — Boulton, Jac. Auchesen, dansk Skolem. og Degn ∞ Cath. Jensdt. Deres Børn er døde. V.: Raadm. Jens Nielsen Lærskov og Erik Bølling. Udst. Bragenæs 9. Juni 1703. N. R. 118.

- 1703.
23. Juli. Jebsen, Chr., Raadm. ∞ Mette Dor. Ped.sdt. Lorentz. U. B. Hustruen har Børn af tidl. Ægtesk. V.: Byskr. Gabr. Skunneman og Hdlsm. Ole Madsen. Udst. Fr.-hald 5. Juli 1703. N. R. 126.
23. — Haard, Sør. ∞ Marie Gandorph. U. B. V.: Pr. Mort. Rohdius og Raadm. Jens Gandorph. Udst. Vib. 20. Juni 1703. J. R. 89.
24. Aug. Cornelisen, Bernt, Slagter, en rum Tid ∞ Bodil Nielsdt. U. B. V.: Jens Ped.sen og Chr. Holm. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e, 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 26. Maj 1703. S. R. 124.
24. — Ped.sen, Ped., en rum Tid ∞ Joh.e Rasm.sdt. U. B. V.: Sør. Jensen og Hans Tees. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V. e, 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 15. Aug. 1703. S. R. 125.
27. — Biørnsen, Knud, gift. Dt.: Siri Knudsdt. ∞ Jac. Larsen Lindelin. Deres andre Børn er døde. V.: Oluf Guldbrandsen og Thord Herbrandsen Bløgstvet. Udst. Skognæs i Norderhoug Pr.gæld, 16. Nov. 1702. N. R. 143.
31. — Weinskenk, Chr., i 53 Aar ∞ Anne Nielsdt., begge over 80 Aar. Deres 4 Dt.e er alle forlængst gifte. Paa Hustruens Vegne underskriver Simon Olsen Koelberg og Ped. Gudmansen Sperren. Udst. Fosseholm paa Eger 2. Aug. 1703. N. R. 145.
17. Spt. Bræmer, Thom., Kr.bogholder ∞ Mechtele Sechman. U. B. V.: Hustruens Farbr.: Just.- og Kr.sekr. Baltz. Sechman og Pr. F[elix] C[hrf.] Mentzer. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 9. Spt. 1703. S. R. 126.
17. — Ped.sen, Niels, Favnsætter ∞ Sidsel Ped.sdt. U. B. Ingen af Ægtef.e har før været gift. V.: Kpl. Folkmar Danckel og Christen Riis. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e, 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 10. Spt. 1703. S. R. 127.
22. — Nielsen, Ped., Sn. ∞ Birg. Torbiørnsdt., begge fødte i Halland, Nord for Halmstad. U. B. V.: Mikkel Jensen og Ped. Knudsen Ørn. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Kbhvn. 10. Sept. 1703. S. R. 130.
6. Okt. Barner, Fr. Aug., Kpt. v. Pr. Chr.s Regmt. ∞ Lene Kirstine Grubbe. U. B. Test. s eneste Br. er død i kgl. Tjeneste i Italien. V.: Hustruens M.: Staldm. [Math. Fr.] Lützovs Enke H[ille] Bülow, Chr. Vind, Holg. og I. [Jørg.?] Bille. Indl. 5 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Vedbygd. 18. Spt. 1703. S. R. 141.
13. — Rosenkrantz, Chr., Amtm. ∞ Ølleg. Sehested. U. B. V.: Etr. Knud S. Urne og Ob. Fr. Lützow paa Lundsgd. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Skovsbo 5. Maj 1703. F. R. 54.
30. — Biugum (Bygom), Niels Jensen ∞ Kirsten Laur.sdt. U. B. Hun før ∞ Jens Mouritsen, hvis Test.e er konf.t 23. Aug. 1698. V.: Herr.skr. Sør. Ped.sen af Fausom og Degn i Lønborg, Bertel Bennidsen. Indl. 4 U.skr.: Ægtep. og V.e. Udst. Tarm i Egvad Sn. 25. Aug. 1703. J. R. 132.
3. Nov. Gerdes, Joh., Tolder ∞ Anna Cath. Støcker. U. B. Ægtep. har ingen Slægt eller Sv.e her i Landet. V.: Lds.tgs.skr. Niels Ped.sen og Tolder i Kjerteminde, Joh. Adam Merkel.

1703. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Faab. 23. Aug. 1703. F. R. 62.
17. Nov. Bonde, Niels Jensen ∞ Maren Nielsdt. U. B. V.: Rektor Ped. Carstensen Sehuus og Bager Hans Jensen Kaarøe. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Randers 24. Okt. 1703. J. R. 144.
24. — Schnetter, Dan., Byfgd., en rum Tid ∞ Cath. Jac.sdt. Ulditz. U. B. V.: Hdlsm.e And. Hansen og Laur. Ottesen. Indl. 4 U.skr. og Segl: Ægtep. og V.e. Udst. Nyb. 17. Nov. 1703. F. R. 72. Kass.t og et andet konf.t 7. Aug. 1716.
27. — Jensen, Ped., Skom., en rum Tid ∞ Mette Jensdt. U. B. V.: Ped. Alex.sen og Chr. Galschiøt. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e, 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 17. Nov. 1703. S. R. 170.
1. Dec. Barner, Nic., fhv. Reg.sfeltskærer ∞ Heilvig Baltzersdt. U. B. Test. før ∞ u. B. Hustruen har Børn af tidl. Ægtesk. V.: Mikkel Dan.sen og Ped. Berntsen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e. Udst. Kolding 23. Nov. 1703. J. R. 150.
8. — Füst, Jens Jørg. ∞ Ingeb. Jensdt. Hegelund. Begge Ægtef. før gifte. U. B. V.: Borgm. i Kalundb., Christen Damsberg og Byskr. smst., Bagge Laugesen Roed. Indl. 3 U.skr. og Segl: Test. og V.e, 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Daurup 27. Nov. 1703. S. R. 177.
15. — Siem, Erik Ped.sen. Gift. Forskrivelse til senere afd. Joen Siems Enke og Børn. J. S. har betalt Test.s Gæld til Jac. Biørnsgaard, Knud Biørnsgaard, Skulle Erik, Joh.s Sletten, Kari Siem, And. Siem, Erik Lida, J. Egesdalen, Oluf Lang, Ingebret Opdal og Joh.s Nørdrehus. V.: Jørg. Flagestad og Oluf Halle. Udst. Ex-Landem Tingstue i Lessø Pr.gæld 7. Maj 1684. N. R. 197.
22. — Rostgaard, Fr. t. Kraagerup, Geh.arkivar ∞ Conradina Revenfeldt. Hustruens Br.: Ltn. v. Gr. Ahlefeldts Kyradserregmt., Ditlev R. En Del Manuskripter og Bøger skal ved Test.s Død gives til Ehlers Kollegium. Ved Hustruens Død skal en Rosenstens Diamant, 400 Rdl. værd, gives til den af hendes Slægt, som hun bestemmer. Test.s Arvinger er Kr.- og Ld.komm. Jens R. og Br.e: Søkadet Hans Jac. R. og Jørg. Chr.f. R., nu begge i Ostindien, der ved Skiftet skal tage Lod, som om de vare Test.s Søskendebørn. V.: Justr. Wilh. Helt og Hans Mikkelsen. Indl. 3 U.skr. og Segl: Ægtep. og H. M., 1 U.skr.: W. H. Udst. Kbhvn. 20. Dec. 1703. S. R. 187.
24. — Werner, Chr. ∞ Cath. v. Eck. S.: Anton W. Ægtep. har flere S.r og Dt.e, der skal tage lige Arv, naar begge Forældre er døde. V.: S.n Anton W., Joh. Gotfr. Becker og Math. Abbestee. Indl. 4 U.skr. og Segl: Test. og V.e, 1 U.skr.: Hustruen. Udst. Kbhvn. 23. Nov. 1703. S. R. 188.

(Fortsættes).

Et Brudstykke af et Calendarium fra Nysted Franciskanerkloster.

Af **Ellen Jørgensen.**

I Klostrene og ved de store Kirker, hvor Munke og Kanniker og de Folk, der havde givet Gaver, mindedes ved Forbøn og Messe, anlagde man i Middelalderen Bøger i Form af Kalendere og indførte under hver enkelt Dato Navnene paa de Mænd og Kvinder, der skulde mindes paa deres Dødsdage. Disse Bøger kaldtes Necrologier (Dødebøger) efter deres Indhold, Calendarier eller Martyrologier efter deres Form. I Kalendariet er hver Dag betegnet ved sit Helgennavn; i Martyrologiet findes Dato for Dato en kort Beretning om Dagens Martyrer. Man kunde ved Anlægget af en saadan Mindebog, naar Kalenderrammen var lagt, overføre under eet Navne fra en ældre Bog, men siden skrev man ind ved hvert Dødsfald, eller naar Lejlighed bød sig snart efter; Bogen fyldtes af Navne, skrevne af forskellige Hænder — gennem flere Aarhundreder kunde den være i Brug og frembyder da et broget Billede. Aarstal er sjældent føjede til Dødsnotitserne, men den kyndige Forsker vil kunne skelne mellem de forskellige Generationers Skrift og se Overleveringen ligge Lag paa Lag.

Vore Domkirker og store Klostre, f. Ex. Sorø, Esrom, Antvorskov saavel som Tiggerklostrene har haft deres Necrologier, og ofte mere end een Bog; men da den gamle Kirke omstyrtedes, og de Messer og Bønner, der var lovet »til evig Tid«, hørte op, blev de kastede til Side; de kunde kun opfattes som »gamle Munkebøger, som til intet nyttigt ere«, og var viede til Undergang. Kun nogle faa Stykker af disse Bøger, der er saa rige historiske Kilder og specielt giver mange Bidrag til vor Middelalders Personhistorie, er bevarede — tre fra Lunds Domkirke, anlagte i det 12. og 13. Aarhundrede, en fra Ribe Domkirke fra det 13. Aarhundrede, en fra Vor Frue Kirke i København fra samme Tid, endelig en fra Skovkloster (13. Aarh.) og en fra Løgum, som rigtignok kun er en net Kopi fra Begyndelsen af det 16. Aarhundrede. Der er desuden fundet nogle Blade af Necrologierne fra Ribe Sortebrødrekloster, de var benyttede ved Indbindingen af Ribe Bys Raadstuebog fra 1596.

Andre af vore gamle Mindebøger kendes alene derved, at de har været omtalt eller benyttede af Folk, der syslede med historiske Studier. Roskilde Domkirkes Necrologium er excerperet af den

flittige Franciscaner Peder Olsøn og senere af Cornelius Hamsfort og Antikvaren Thomas Bartholin. Bogen selv gik tabt i Københavns Brand i 1728. Ved Hjælp af de nævnte Excerpter kan vi faa en Del at vide om Domkirkens Mænd gennem Aarhundrederne, men aldrig Erstatning for det Manuskript, der gik til Grunde. Ribe Domkirke har ved Siden af det Necrologium, som nu gemmes i det kgl. Bibliotek, haft en anden Bog, anlagt lidt senere og ført op til Reformationstiden; Terpager har i det 18. Aarhundrede haft den i Hænde og udnyttet den i rigt Maal til sin gode Bog om Ribe By. Et Necrologium fra Viborg Domkirke, et stort Pergamentmanuskript, var i Chr. Testrups Eje; han fortæller i sit Skrift om Klostrene i Viborg Stift, at han sendte det over til Arne Magnusson i København, hvor det vistnok brændte i 1728. Endelig omtaler Jesuitten J. B. Sollerius i Udgaven af Usuardi Martyrologium (Anvers 1714) et Martyrologium fra Franciskanerklostret i Nysted. Det bar paa første Blad Indskriften: »Liber conventus Nistadiensis provincie Daniæ«, var efter Klosters Ophævelse blevet fundet og købt i Lübeck 1584 af Henrik Rantzau, saa var det en Stund i det Rantzauske Bibliotek paa Breitenburg, indtil Slottet i Kejserkrigen blev plyndret af Wallensteins Tropper, og Bøger og Manuscripter spredtes. Et Par Menneskealdre senere dukker Bogen op hos Jesuitterne i Prag. Saa meget meddeler Sollerius. Hvor Martyrologiet nu findes, om det overhovedet eksisterer, har det ikke været mig muligt at skaffe Rede paa.

Nylig meddelte imidlertid Dr. L. Bobé mig, at han i Neues Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde XXXVIII havde set en Note om et Par Blade af et Manuscript fra Nysted Franciskanerkloster, der skulde findes i det ret utilgængelige Museum Meermanno-Westreenianum i Haag. Et Fragment af det eftersøgte Martyrologium var det tydeligvis ikke, men en Del af et Calendarium med nekrologiske Notitser. Ved Overbibliotekar Dr. Molhuysens Velvilje fik jeg Fotografier af de paagældende Blade og kan her gengive de Notitser fra det 14. og 15. Aarhundrede, der fandtes optegnede under Maanederne Marts og April.

Mange er de ikke, men de siger dog et og andet. De taler om Dødens Hærgen i Pestaaret 1360 og øger vor spredte Viden om de holstenske Slægter Ahlefeldt og Bolsendal, der kom til Laaland i Begyndelsen af det 14. Aarhundrede sagtens under Grev Johan den Mildes Regimente. Den H e n r i k A h l e f e l d t, som her i Calendariet nævnes under 11. Marts, maa være identisk med Henrik Ahlefeldt, der 27. Maj 1357 fik en Forskrivning paa Krønge i Fuglse Herred (Rep. 2531), og Fru B e n e d i c t a af Sædinge, hvis Død er noteret under 13. Marts, er vel Hustru til Hr. B e n e d i k t A h l e f e l d t, der nylig havde faaet denne Gaard med mere kon-

geligt Gods paa Laaland i Pant af Kong Valdemar 25. Jan. 1360. (Ældste Archivregistranter I 111). Derimod kan det næppe fastsættes, hvem *Johannes Ahlefeldt* er, der nævnes her i Calendariet under 7. Marts. Hamsfort, som har haft Adgang til Optegnelser fra Nysted Kloster, føjer »af Vaaben« til hans Navn, idet han ved 1360 melder om hans Død: »4. Non. Martii moritur Johannes de Alenfeld, armiger, sepultus Nystadii apud Franciscanos de quibus bene meritus, in Lalandia«. (Jfr. L. Bobé: Slægten Ahlefeldts Historie I 36). — Af Slægten Binton (Bøncop), der i sit Skjold førte en oprejst Løve, kendtes hidtil kun Hr. *Claus*, der 1397 skrives i Hæiredæ (Hejrede) i Musse Herred, maaske Højsgaard, antagelig en Søn af *Sivert*. — Langt yngre end alle disse Noter er en Optegnelse fra 1483 om en fremmed Ordensbroder, der døde i Danmark, hvorhen han var sendt under Brydningerne mellem den strengere og den mildere Retning indenfor Franciskanerne. (M. Cl. Gertz: *Scriptores minores* II 312; *Johannes Lindbæk*: *De danske Franciskanerklostre* 60.)

7. Marts. Obiit *Johannes de Aleueld* 1360.
 11. Marts. Obiit *Hinricus Aleueld* 1360. Obiit *Mec-tildis*, uxor *Nicholai Bolzendal*.
 13. Marts. Obiit domina *Benedicta de Sædinge* 1360.¹⁾
 14. Marts. Obiit dominus *Syuardus Binton* 1360.
 15. Marts. Obiit frater *Winaldus de Selandia*.²⁾
 17. Marts. Obiit domina *Abele*, uxor domini *Syuardi Binton* 1360.
 19. Marts. Anno 1483 obiit venerandus pater, frater *Michael de Lyra*, commissarius huius prouincie Dacie, a generali capitulo in conuentu Montislucii celebrato deputatus et vicarius prouincialis electus et confirmatus; in choro ante altare in latere aquilonari tumulatus; deuotus et sincerus pater.
 24. Marts. *Eilardus Kiil*.³⁾
 29. Marts. Obiit *Otto de Gyølæ*.⁴⁾ Obiit domina *Margareta Pætærd de Kæthælstorp* anno Domini 1348.⁵⁾
 3. April. *Olauus Ringsporæ*.⁶⁾

¹⁾ Sædinge i Fuglse Hrd.

²⁾ Denne Note er skreven af samme Haand, som skrev Noterne af 1360.

³⁾ Vistnok skrevet senere end Noterne af 1360; helt let er det ikke at se, naar man kun har Fotografien at bygge paa.

⁴⁾ Den ældste Note blandt dem, der forekommer paa disse 2 Blade.

⁵⁾ Klostret var grundlagt af Ejerne af Kærstrup og Keldstrup i Fuglse Hrd i 1286. Aaret 1348 var ligesom 1360 Pestaar.

⁶⁾ Noten, skreven af samme Haand, der skrev Noterne af 1360.

Professor V. Fausbølls mødrene Slægt.

Af Th. Hauch-Fausbøll.

Professor V. Fausbølls Oldefader Andreas Nielsen Brobye var født ved Aar 1720, men hans Herkomst er ubekendt¹⁾. Sammen med en Broder Christian Nielsen Brobye²⁾ gik han i Kjøbenhavns Skole og maatte med de andre Peblinge forrette Sungen i Vor Frue Kirke. Af Skolens Regnskabsbog ser vi, at han var Tenorist, Broderen Diskant. Fra Skolen blev han 21 Aar gammel 1741 Student og immatrikuleredes 19. Dec. Vi slutter deraf, at han ikke straks har været bestemt for Studeringerne, men i temmelig sen Alder er kommen til at læse. Han har maaske heller ikke haft særlig Lyst til Studierne, fortsatte dem i hvert Fald ikke, men 1745 er han ved det første Barns Daab Skoleholder i Pilestræde og 1748 i samme Egenskab i Ulkegaden. Han tog dog først 20. Sept. 1751 Borgerskab som saadan og fik s. D. Bestalling som dansk Skoleholder i Nicolai Sogn efter at have præsteret Attest fra Sognepræsten Nicolai Brorson. Han ansaas for dygtig og bekvem til at oplære Ungdommen i den sande Kristendom samt i Regning og Skrivning³⁾. 18. Dec. 1755 fik han for 1700 Rdl. Skøde paa Matr.-Nr. 147 i Vingaardsstræde (nu Asylgade Nr. 1) mellem Bager Breslaus Gaard paa den ene og islandsk Bødker Jens Thomsens Hus paa den anden Side. Det var et 3 Etages Hus af Mur- og Bindingsværk med 4 Fag til Gaden med Kælder under. I den maadelig brolagte Gaard var der et 5 Fags Bindingsværks Tværhus i to Etager og med Trappehus mellem begge Huse. Der fandtes i Værelserne 8 Jernkakkelovne, hvoraf den ene var prydet med 8 Messingknapper og 2 Piller, og Ejendommen var forsikret i Stadens Brandassurancekasse for 1800 Rdl.⁴⁾. Husstanden ser vi af Skattemandtallet 1762. Han bebor selv 1ste og 2den Etage med Hustru og 4 Døtre. Desuden har han sin Svigermoder i Huset og to af sine Disciple »i Kost og Logement«. Den ene hedder Peter Otto, født 26. Feb. 1749, den anden Friderich Ulrich, født 28. Marts 1750, men deres Familienavn oplyses ikke. Til Opvartning var der en Tjenestepige. Stuen var udlejet til en Skibskoks Hustru med to Børn, og i Kælderen logerede en Sandgraver med 4 Børn. I dette Hus døde Brobye af Brystsyge, kun 53 Aar gammel, 14. Juli 1774 og blev begravet 19. Juli paa Trinitatis søndre Kirkegaard. 25 Aar gammel havde han 16. Feb. 1745 i Petri Kirke ægtet Maria Margrethe Wulff, en Slægtning af Kasserer ved Pramkontoret Christian Friderich An-

dreas Wulff. Ægteskabet var paakrævet, og det var maaske det, der hindrede ham i at fortsætte Studierne, det blev ulykkeligt, og hun forlod ham. 11. Dec. 1750 erhvervede han beneficium paupertatis for at søge Skilsmisse ved Dom formedelst hendes »lastværdige Opførelse⁶⁾, men Skilsmissen synes ikke i første Omgang at være bleven til noget, thi 22. Dec. 1752 fik han beneficium paupertatis i samme Anledning. Hun havde da været i Amsterdam, hvor hun skulde have indladt sig i nyt Ægteskab med en Skræddersvend Christoffer Jacob Erchtel, med hvem hun for nylig var kommen til Kjøbenhavn⁷⁾. Efter at være kommen ud af dette Ægteskab giftede Brobye sig med Appelone Børgesdatter Smidt, døbt 13. Maj 1732 i Kjøbenhavn, Datter af Hyrekusk Børge Pedersen Smidt og Giertrud Andersdatter og en Slægtning af Bedemand Reiersløf, der var Børnenes fødte Værge. Ogsaa hun døde af Brystsyge og blev begravet 21. Okt. 1782 paa Nicolai søndre Kirkegaard⁸⁾. Børn 1—7:

1. Bendix Brobye, døbt 27. Sept. 1745 i Nicolai Kirke, † før 1774.
2. Johanne Margrethe Brobye, døbt 30. Okt. 1748 i Nicolai Kirke, † før 1774.
3. Catharina Christina Brobye, døbt 18. Nov. 1750 i Petri Kirke, † før 1774
4. Catharina Margaretha Brobye, f. 27. Nov. 1751⁵⁾. Hun tjente 1774 Kancelliraad, Postforvalter Holmer i Kjøbenhavn og siger i Sept. 1776, at Urtekræmmersvenden Peter Hallesen har givet hende Ægteskabs Løfte⁹⁾, men var 1782 gift med Styrmand paa Ostindien, senere Baadsmand Lars Hansen Grønlund, men deres Ægteskab blev ophævet ved Hof- og Stadsrettens Dom 6. Okt. 1783¹⁰⁾. Hun erklærede 1782, at hun hverken fordrede fædrene eller mødrene Arv, da saadant forlængst var afgjort.
5. Johanna Birgithe Brobye, f. 15. Maj, døbt 19. Maj 1757 i Kjøbenhavns Nicolai Kirke. Hun blev omkring den 19. April 1783 (ifg. Kjøbenhavns Kopulationsregnskaber) gift i samme Sogn med Rasmus Jensen Haksen, som han selv skrev Navnet, men i øvrigt er det fundet stavet paa mange forskellige Maader. Han stammede fra Haderslev Amt¹¹⁾. Vi kender to af hans Søkende. Den ene var Hans Haksen, som efter Familietraditionen var en slesvigsk Bondekarl fra Aabenraaegnen, der som Soldat var kommen til Kjøbenhavn. Efter Soldatertiden blev han Tjener hos en Grev Knuth og giftede sig med en Bondepige fra Jylland (i nogle Familienotitser staar Rostved, skal maaske være Rugtved), der før sit Giftermaal havde været Lærredspige (Butiksjomfru). Hendes

Fader maa nok have heddet Anders Olsen, thi hendes Navn opgives mærkelig forskelligt. Ved det første Barns Daab som Maren Andersdatter, da den yngste Datter blev døbt som Anna Marie Olsdatter, i Folketællingen 1787 som Marie Olsdatter, men i den for 1801 som Marie Ohlsen og endelig i Arve-tingsvidnet 1809 ved Svigerindens Død som Marie Andersen. Hans Haksen døde 2. Maj 1803, 52 Aar gammel af Brystsyge i Løvstræde Nr. 88 og blev 7. Maj begravet paa Nicolai Assistent Kirkegaard. I deres Ægteskab var født 2 Børn: Johanne Marie, f. 3. Marts 1785 i Store Regnegade, medens Faderen endnu var Tjener, og døbt 18. Marts i Nicolai Kirke. Hun døde ganske lille (før Folketællingen i 1787), den anden Datter Anna Dorthæa, f. 6. Juni 1786 og døbt 19. Juni i Frue Kirke, døde i Kjøbenhavn 7. Maj 1857¹²). Her var hun ogsaa bleven gift 18. Jan. 1810 i Garnisons Kirke med daværende Kompagnikirurg Christian Frederik Gerber, f. 28. Maj 1777 i Kjøbenhavn, der døde 13. Jan. 1831 som Distriktskirurg i Holstebro. Deres Søn var Læge Hans Gottlieb Gerber ved Orlogsværftet, hvis Enke Adamine, f. Engel, skrev en Bog om Frederiksberg i gamle Dage. Den anden af Rasmus Haksens Søskende, en Søster Trine, var gift med Skipper Frandsen fra Aabenraa. Rasmus Haksen havde først tjent Møntgardein Fabricius, men tog 15. Okt. 1781 Borgerskab i Kjøbenhavn for at handle med ostindiske og kinesiske Varer. Det var paa den Tid, da vore Handelsskibe hjembragte rige Ladninger fra Ostindien, som saa igen solgtes ved Auktioner, og dette var maaske Grunden til, at Haksen kom ind paa Auktionsvirksomheden, fra 1785 benævnes han stadig Auktionholder. Han holdt ogsaa Auktioner over Døds- og Fallitboer i sin Gaard Store Regnegade 202, hvor der daglig kunde finde Indleveringer Sted, hvilket ses af et bevaret Auktionskatalog i Viceadmiral Lous Bo (1797 $\frac{1}{6}$ 18). Gaarden Nr. 202 i Store Regnegade (efter 1806 Matr. Nr. 171) er nuværende Nr. 5 i Sværtegade, hvilken Gade jo er en Fortsættelse af Store Regnegade og i Haksens Tid snart kaldtes det ene, snart det andet. Herfra averterer Haksen i Adresseavisen Nr. 16 for 1787, at han giver Anvisning paa en Stue med Butik paa et nærsomt Sted til Leje. 1790 lod Haksen Huset paasætte en Etage med Vinkeltag i Stedet for den tidligere Kvist¹³). Han skal ogsaa have handlet med Huse og blev ved sine forskellige Forretninger en velstaaende Mand. Vistnok i Begyndelsen af 90erne havde han købt en gammel forfalden Bindingsværksbygning, daværende Nr. 26 paa Østergade, nu Nr. 33, som han nedrev, og i Stedet for opførte han en 4 Etages grundmuret Bygning

med underliggende Kælder. Til Gaden havde Bygningen 5 Fag og over de tre af disse var bygget en Kvist med »gebrokken« Tag. Haksen har ogsaa været en omsig Mand, thi da Huset var bygget, ansøgte han straks (1795) om nogle Aars Skattefrihed for dette. Den Gang som nu var det ikke altid, at Vært og Lejer kunde enes. 1789 maatte han anlægge Sag mod Peter Johansen for Husleje og 1797 besværer »Jøden« Isach Aron Henriques sig over Haksens lovstridige Opførsel mod ham sidste Flyttedag. 1796 klager Haksen over, at Madam Herr har ladet en Rende i hans Hus hugge i Stykker¹⁴). Vistnok kort før sin Død var Haksen begyndt at drive Bryggervirksomhed i nuværende Nr. 46 i Wildersgade, der den Gang hed Store Kongensgade Nr. 119 paa Christianshavn. Her boede han ved Folketællingen 1801 med sin Hustru og sine to Døtre samt følgende Husstand, en 36aarig Bryggersvend Mads Sommersted (altsaa sandsynligvis som han selv en Sønderjyde), en 24aarig Bryggerknægt Jess Michelsen, en 26aarig Gaardskarl Christen Madsen og den 50aarige Tjenestepige Dorte Iversdatter. Til hans Virksomhed var vel ogsaa knyttet Øltapperen Mouritz Petersen, der med Familie og Tjenestepige boede til Leje i Stedet, og hvis 9aarige Stedsøn Jacob Christensen Sand vel har været Legekammerat med Haksens 11 og 12aarige Døtre. Saaledes ser vi Familien i Feb. 1801, men allerede den 24. Marts 1801 afgik Haksen ved Døden i denne sin Ejendom, 51 Aar gammel, af Gulsot. Han blev begravet 30. Marts paa Nicolai Sogns Nørre Assistens Kirkegaard. Under disse sørgelige Forhold oplevede hans Familie Kjøbenhavns Bombardement og maatte, medens Bomberne sprang omkring dem, flygte med deres Indbo sammenstuvet paa Vogne. Haksens Enke fortsatte en kort Tid Bryggervirksomheden og blev 3. Jan. 1806 indtegnet som Bryggerske efter Forordningen af 30. Aug. 1805, men 25. Juni 1807 udlejede hun Bryggeriet fra Mikkelsdag til Niels Hansen og Jacob Brandt mod en aarlig Afgift af 450 Rdl. Hun blev dog boende i Bryggergaarden, hvor hun døde af Gigt 9. Jan. 1809, ligesom Manden 51 Aar gammel, efterladende to Døtre, af hvilke den ældste et halvt Aar før hendes Død var bleven gift med Pastor Ostermann, medens den yngste, Doris, Professor Fausbølls Moder, kun var 22 Aar og 22. Sept. 1809 fik Overkrigskommissær og Raadmand Friderich Hammerich til Værg. Efter Traditionen blev Skiftet ordnet paa den Maade, at Ostermann paa sin Hustrus Vegne fik de faste Værdier, medens Doris fik de rede Penge og Obligationer, og hendes Part svandt derfor under Pengekrisen ind til næsten intet. Til Familiens Omgang hørte

foruden Melhandler Hans Haksens Enke, Marie Andersen fra St. Pedersstræde 142, Assistent ved Auktionskontoret under Hof og Stadsretten Peder Beder, der uafbrudt i 20 Aar jævnligt havde omgaaedes dem og Brygger Jens Matthias Lind fra Vestergade 7, der i 16 à 17 Aar jævnligt var kommen i deres Hus, til selve Familien hørte Kongens Lakai, den senere Slotsforvalter paa Rosenborg, Iver Stouenberg, der var en Fætter til Haksens Hustru, og Etatsraad, Hofintendant Peder Jacobsen Spiir¹⁵). Døtre a—b:

- a. Anne Margrethe Haksen, f. 26. Jan. 1785 og døbt 4. Feb. i Nicolai Kirke, † 23. Dec. 1826 i Randlev. Hun ægtede 8. Juli 1808 i Frelsers Kirke den tidligere Missionær paa Grønland, Pastor Andreas Ostermann, døbt 30. Jan. 1771 i Bogense, † 27. Maj 1838 i Randlev.
- b. Dorothea (Doris) Appolone Haksen, f. 20. Okt. 1786 og døbt 3. Nov. i Nicolai Kirke. Hendes Faddere var Fabrikør West, Fuldmægtig Spiir, Brændevinsbrænder Westergaard, Proviantforvalter Giedes Kone og Skibsbygmester Eschildsens Datter. Hun havde faaet en god Opdragelse og blandt andet lært Fransk, hvad der var sjældent i hendes Kredse, men hun var ogsaa bleven opdraget strengt. Hendes Fader, der vilde have, at Børnene skulde tidligt op om Morgenen, bankede selv paa deres Dør. Da Hall var bleven Minister, sagde hun med Despekt »den Bødkerdreng«. Som Enke boede hun hos sine Døtre i Aarhus. Naar hun gik ud, fyldte hun sin Lomme med Kobberskillinger, som hun delte ud til Børnene, navnlig naar de nejede smukt for hende, og det lærte de snart. En Dag tog hun en Specie og sagde til sit Barnebarn: »Kom, Jane, vi skal ud til Guldsmed Frandsens Kone. Hun har kendt bedre Dage. Jeg vil give hende denne Specie.« Da Besøget var aflagt, og de var kommen udenfor, rykkede Christiane¹⁶) Bedstemoder i Kjolen og sagde: »Men, Bedstemoder, Du glemte at give hende Specien«. »Nej, lille Jane,« svarede hun, »den havde jeg inden i Haanden, da vi sagde Farvel, man skal aldrig give aabenlyst.«

Hendes Mand Christian Nissen Fausbøll var født 1. Okt. 1779 paa Gaarden Fausbøl i Uge Sogn. Indtil sin Konfirmation 1797 deltog han i Arbejdet hjemme paa Gaarden, men kom saa til at læse hos Pastor Petersen i Tinglev, senere hos Pastor Graugaard i Bylderup, og blev 20 Aar gammel 1799 immatrikuleret ved Kiels Universitet.

I Kiel ernærede han sig ved Informationer og som Medhjælper ved Universitetsbiblioteket. Paa teologiske Studenteres Vis har han ogsaa af og til hjulpet Præsterne med at prædike for dem, saaledes er der bevaret en Prædiken om Bønnens Magt, han 1801 holdt i Schönkirch. I Kiel traf han ogsaa sin første Inklinations, Cecilie Iversen, der var Selskabsdame hos Fru M. Rumohr. 1805 kom han til Kjøbenhavn og tog efter at være immatrikuleret teologisk Embedseksamen. 1807 stod han som Underofficer ved Studenterkorpset paa Kjøbenhavns Volde. I to Døgn havde han ikke Støvlerne af Fødderne. Paa Grund af Overanstrengelse fik han først Blodspytning, hvorfor han kom i Huset hos sin senere Svigerfader, hvor han blev helbredet, men saa fik han Benedder i den ene Fod og maatte paa Frederiks Hospital. Professoren vilde sætte Foden af, men det vilde Doris Haksen, med hvem han var bleven forlovet, ikke tillade; den Gang kendte man jo ikke kunstige Ben, og en Præst paa Krykker gik ikke an. Saa skrev han hjem til sin Fader og fik et Husraad, som med Professorens Tilladelse blev anvendt, og det hjalp. Han beholdt Foden. Da han var kommen ud fra Hospitalet, fik han ved en Vens Hjælp Plads som Huslærer hos den bekendte Pastor Rønne i Lyngby, hvor hans Løn var 100 Rdl. om Aaret, og han blev tillige Lærer i Dansk hos Kammerherre, General Gyldenstjerne-Sehestedt. 23. Jan. 1810 giftede han sig med Doris Haksen. De fik Værelser frit hos Kammerherren, men nogen Tid efter rejste denne til Holsten. Kammerherreindens Broder var Kancellipræsident Kaas, og 1815 lykkedes det Bedstefader at blive Præst i Hove ved Lemvig, hvor Datteren Sophie fødtes 1816, min Fader, Pastor J. Fausbøl 1817 og Professor V. Fausbøll 1821. 1823 forflyttedes Bedstefader til Blegind og Hørning, 10 Aar senere til Hasle, Skeiby og Lisbjerg ved Aarhus, hvor han døde 23. Sept. 1840. Han havde megen Interesse for Landbrug, oversatte 1817 sammen med C. A. Dahl Theod. Schmalz' Haandbog i Statsøkonomien og 1820 alene L. H. Tobiesens Prisskrift om Mergling, ligesom han samme Aar udarbejdede Registret til den danske Oversættelse af John Sinclairs Agerdyrkningslære; til Aarhus Stiftstidende sendte han af og til Rimerier, og han skrev ogsaa tyske Vers. Hans Enke døde 21. April 1863 i Aarhus. De er Stamforældre til Slægten Fausbøll¹⁷). I Lyngby var den ældste Datter Pastorinde Emma Thjellesen bleven født 1810 og den ældste Søn Proprietær Frits Fausbøll 1814.

6. Dorothea Maria Brobye, f. 16. Dec. og døbt 21. Dec. 1759 i Nicolai Kirke. Hun døde ung ¹⁸⁾ og var gift med Te- og Porcellæshandler, Tallotterikollektør Johannes Bodorff, der siden ægtede Søsteren;
7. Abelone Andrea Brobye, f. 14. Sept. og døbt 20. Sept. 1762 i Nicolai Kirke. Hun blev kun 35 Aar gammel og begravedes 28. Juli 1799 fra Kjøbenhavns Frue Kirke. 15. Dec. 1786 havde hun hos Haksens i Sværtegade holdt Bryllup med ovennævnte Johannes Bodorff, der 6. Nov. 1786 havde faaet Skøde paa Nr. 225 i Frederiksberggade. Da der 14. April 1801 blev holdt Samfrændeskifte efter hans 2den Hustru, tillagde han Børnene som Gave 100 Rdl. med 2. Prioritet i Huset. Børnenes nærmeste Værge var Brændevinsbrænder Johannes Schmidt i Rosengaarden 12, hvis Hustru var Bodorffs Søskendebarn. 6. Maj 1801 ægtede han i Nicolai Kirke sin 3. Hustru Dorothea Justesen, en Svigerinde til Friderich Zahrtmann, men Ægteskabet blev ikke af lang Varighed, thi allerede 9. Maj 1802 begravdes han paa Brønshøj Kirkegaard¹⁹⁾.
Børn a—c:
- a. Andreas Bodorff, begr. 14. Jan. 1788 fra Frue Kirke, 18 Uger gammel.
- b. Niels Bodorff, døbt 17. Dec. 1788 i Frue Kirke, levede 1802.
- c. Dorothea Maria Bodorff, døbt 1. Feb. 1791 i Frue Kirke, † 28. Marts 1820 paa Frederiks Hospital²⁰⁾.
- d. Andreas Rasmus Bodorff, f. 13. Dec. 1792 og døbt 6. Jan. 1793 i Frue Kirke, begr. sst. 21. April 1793.
- e. Inger Maria Bodorff, døbt 4. Sept. 1794 i Frue Kirke, levede 1802. Hun var rimeligvis opkaldt efter en Faster, der 3. Maj 1786 i Nicolai Kirke ægtede Tehandler Johannes Madsen Smidt.
- f. Jens Bodorff, f. 8. Jan. og døbt 29. Jan 1797 i Frue Kirke, begr. sst. 10. Aug. 1797.
- g. Christian Bodorff, f. 2. April og døbt 5. Maj 1799 i Frue Kirke, begr. sst. 2. Juni 1799.

Noter.

¹⁾ Han kan være opkaldt efter Anders Brobye, der 6. Mai 1694 i Garnisons Kirke ægter Ellen Ibsdatter.

²⁾ Han er muligt identisk med Geschiermester Christen Broby (Staldstaten: Indkomne Sager 1731, Nr. 15) eller maaske snarere med Peter Christian Braabye, Skriverkarl hos Mynsterskriver Wildschjødt, efter hvem der 22. Aug. 1744 holdtes Skifte ved Underadmiralitetsretten og som atter var identisk med Købmand Petter Christian Brobye fra Knabrostræde,

der begravet 3. Sept. 1740, 28 Aar gammel, paa Holmens Kirkegaard. Han var gift med Johanne Marie Brügmans (Kaptajn Brügmans Enke havde Fordring i Boet) og havde i dette Ægteskab tre Børn: 1. Johan Jacob, døbt 2. Maj 1737 i Holmens Kirke, 2. Andreas Christian, døbt 27. Jan. 1739 sst., begr. sst. 9. Dec. 1741 og 3. Kirstine Marie, døbt 23. Dec. 1739 sst., † før Faderen.

³⁾ Kjøbenhavns Magistrats Kopibog 1751, Nr. 81.

⁴⁾ Kjøbenhavns Skødeprotokol 1754—55 fol. 724. Sælgeren var Friderich Jess Knudsen Hauballe, og Skødet blev tinglæst 22. Dec. 1755.

⁵⁾ Kjøbenhavns Skattemandtal 1762, Østerkvarter Nr. 147; Petri Kirkebog har ved hendes Fødsel Navnene Catharina Christina, de samme Navne som ogsaa hendes Gudmoder Madame Kirchheiner bærer. I 1783 kaldes hun Cathrine Marie. 3. og 4. er muligt indentiske.

⁶⁾ Sjællandske Registre, n. D., Nr. 478. Jvf. Kbhs. Raadstuesolutionspr. 1750—52 fol. 49, 183, 179 og 220.

⁷⁾ Sjællandske Registre, n. D., Nr. 278.

⁸⁾ Hof- og Stadsrettens Forsegingspr. Nr. 3 for 1771—85, fol. 71. Indkaldelse til Skifte ^{11/11} 1782 i Kbhs. Skøde- og Panteptr. 1748—83 B, fol. 952.

⁹⁾ Kjøbenhavns Magistrats Kopibog 1776, Nr. 90, Sag Nr. 131.

¹⁰⁾ Hof- og Stadsrettens Forsegingsprotokol 8, Nr. 3876 for 1783.

¹¹⁾ Baade han og Broderen angives i Kjøbenhavn Borgerskabsprotokol at være fødte i Haderslev, men er ikke fundet i Haderslev Kirkebøger. I Sønderborg levede ved Midten af forrige Aarhundrede en Grovsmed Rasmus Jensen Harcksen, der kunde tænkes opkaldt efter ham, men dog ikke synes at være af Familien, efter hvad Underarkivar Gribsvad velvilligst har meddelt. Samme har henledt Opmærksomheden paa, at Slægten Haksens Oprindelse muligt skal søges i Nibøl.

¹²⁾ Ifg. Folketællingen 1787 boede de i Klædebokvarter, Peder Hvidtfeldtstræde Nr. 137. Han var 32 Aar, hun 29 og de havde en Datter Anne Dorthea paa 1 Aar.

¹³⁾ Kjøbenhavns Magistrats Resolutionsprotokol 18. Aug. 1790, fol. 664.

¹⁴⁾ Samme 17. Nov. 1794, fol. 564, 11. Maj 1795, fol. 224, 10. Aug. 1796, fol. 93 og 15. Mai 1797, fol. 608.

¹⁵⁾ Ivf. Hof- og Stadsrettens Forsegingsprotokol Nr. 4 for 1809, Indlæg Nr. 73, Stouenbergs Moder Anna Marie Børgesdatter og Andreas Brobyes Hustru Appelone Børgesdatter Sm'edt var Søstre.

¹⁶⁾ Christiane Mellerup, f. Fausbøll, nu Slægtens Ældste, Enke efter Fabrikant R. I. Mellerup og Moder til Politinspektør Einer Mellerup.

¹⁷⁾ Jfr. Erslews Forfatterleksikon og Hauch-Fausbøll: Slesvigske Kirkebogsuddrag, S. 12 f.

¹⁸⁾ Samfrænderskifter 1786, Nr. 63.

¹⁹⁾ Hof- og Stadsrettens Forsegingsprotokol Nr. 2 for 1802, Indlæg Nr. 45. De havde en Student Bisted boende som Lejer hos dem. Det var vistnok ham, der skaffede Bedstefader Pladsen i Lyngby.

²⁰⁾ Hof- og Stadsrettens Forsegingsprotokol Nr. 5 for 1820, Indlæg Nr. 185. Hun var indtaget fra Prinsensgade 285 paa Christianshavn, hvor hun havde logeret paa 1ste Bagsal hos Sømmand Heubergs Hustru Christine Marie.

Klagebreve 1719—1720 fra Styrmand Friderich Helt i Fangenskab hos algierske Sørøvere.

Ved **Erh. Qvistgaard.**

Efterfølgende Breve, der findes ved københavnske Skifter af 26. Apr. 1740 i Landsarkivet, og som vist er ret enestaaende i sin Art, giver en sørgelig Skildring af de ulykkelige Forhold, hvorunder Kristne, der var falden i Hænderne paa de berygtede algierske Sørøvere, henlevede deres Liv i Slaveriet.

Frid. Helt, der var Søn af Korporal Helt og Hstr. Marie Wahren, havde 3 Søskende: Peter Diderich H., Sofie Dorthæa H., 1° g. m. Cornet Fushman og 2° g. m. Grenader v. Schleus, og Marg. Sofie H. g. m. Anton Thiede, alle i København.

I Aaret 1719 blev han som Styrmand paa et Hamborger Skib taget til Fange af algierske Sørøvere og levede til sin Død som Slave under meget ulykkelige Forhold. I Aaret 1734 blev han efter Beretning af nogle Medslaver indlagt som syg paa de kristne Slavers Hospital, hvor han døde. Han blev begravet paa de kristne Slavers Kirkegaard, og over hans Grav blev der lagt en Sten med Indskrift: Frid. Helt; alt efter Vidners Forklaring i Skifteretten. Han bad ogsaa nogle Medslaver om, at de, naar nogen Norsk eller Dansk blev opbragt, da vilde meddele dem hans Død.

I Aaret 1726 arvede han efter en Moster Anna Marg. Wahren, sal. Claus Diderichsens en Sum Penge, men da man, mærkelig nok, ikke vidste, hvor han var, skønt Brevene fra ham senere fandtes i hendes Dødsbo og nu fremlagdes i Skifteretten, henstod hans Arv urørt i mange Aar.

I Aaret 1740 blev Skifteretten sat for at træffe Afgørelse om Delingen af hans Arv, der i Aarenes Løb var voxet til 3,643 Rdl., mellem hans Søskende. Trods Fremlæggelsen af disse hans Breve med, som det synes forgæves, Bøn om Hjælp og trods edelig Erklæring fra et Par danske Matroser, der havde været i samme Fangenskab fra 1733—35, om at de havde truffet ham derovre, og at han var identisk med en Slave, der kaldte sig William Stytyly og udgav sig for Engelskmand, og at han hverken var gift eller havde stiftet Familie derovre og endelig, at han efter Beretning af et Par andre Slaver derovre var død og begravet 1734, erklærede Skifteretten de udstedte Tingsvidner for utilstrækkelige til Bevisliggørelse af hans Død m. m., og denne Afgørelse stadfæstedes ved Raadstuedom. — Denne Afgørelse kuldkastedes imidlertid af Højesteret ved Dom af 29. Jan. 1742 samtidig med, at Retten udtalte sin Beklagelse over, at der ikke gennem Skifteretten var tilgaaet ham Meddelelse om den ham tilfaldne Arv, og Magistraten beordredes til at lade afholde Skifte efter Afdøde. — Sagen sluttedes d. 6. Febr. 1743.

I.

A Mons. Mons. Anthoni Thiede present à København.

Højtærede Hjerte — meget elskte Fr. Fætterske Anna Marg. Wahren som og Susanne Wahren og min højt ærede Hr. Svoger Anthon Thiede samt alle andre gode Venner og Bekendte!

Jeg arme og elendige Slave falder underdanigst til Eders Fødder, bedende for Jesu Christi dyre Fortjenesters Skyld, at de dog vilde forbarme sig over mig elendige Slave, som her udi Algier er taget og opbragt med et Hamborger Skib d. 15. Juli 1719, thi Gud ved, hvad jeg hos disse Tørker og Barbarer maa udstaa. Thi jeg er for det første omgøret med en Foed fesselt med en stor Jærnkæde af 40 til 50 Pd., derudi maa jeg sove, gaa, staa og arbejde fra om Morgenen til om Aftenen og haver intet mere at æde end et lille Skillingsbrød hos os og een Drikkevand dertil, der maa jeg den ganske Dag komme ud med, og Sten maa jeg og hele Dagen slæbe med min Jærnkæde, saa jeg umuligt længe kan holde det ud, falder derfor de højtærede Venner til Fode, at de mig arme og elendige Slave dog for Guds Skyld hjælper mig ud af denne Jammer og Elenighed, Gud den allerhøjeste vil rigeligen belønne dem derfor her paa Jorden og siden udi Ævigheden, thi de forløste en Sjæl af Helvede. Ja vilde jeg tage Deres Mahometanske Tro an og fornegte Jesum Christum og forsværge den hellige Guddom, som ogsaa min Fader og Moder, Søster og Broder og alle mine Venner, saa kunde jeg strax blive Under-Kaptajn og faa Penge og Gods nok, men det bevare mig Gud fra, saa længe jeg endnu haver et lidet Haab, thi jeg haaber, at mine hjærtelig meget ælskte Venner og Forvandre mig arme elendige Slave ej ganske og aldeles forgiætter, men mig ud af denne Elenighed at forløse, forhaaber ogsaa med første Lejlighed, at de mig arme Slave med et Brev vilde lade vide, hvor til jeg kand holde mig; hvad min Ranzon koster, ved jeg endnu ikke, vil ogsaa ej forspørge derom, førend jeg haver bekommet et Brev fra mine hjerte meget elskte Venner, men jeg kan vel tænke, at jeg ej ringere vil komme fri end alle de andre Styrmand, hvilke maa give 800—900 à 1000 Styck von agten. Men saasom jeg her haver udgivet mig for en Engelskmand, skulde jeg tro, at jeg skulde passere noget ringere, derfor beder jeg meget tjenstlig at opnafnet som bliver skrevet paa Brevet, ikke mit rigtige Navn Frederik Helt men William Stytyly bliver skrevet. Jeg forhaaber og beder endnu engang for Guds Skyld, de dog ikke forlader mig udi denne min bedrøvelige Nød og Armød. Jeg haver snart ikke saa meget paa mit Legeme, at jeg kand skjule min Skam med, og dertil maa jeg sove under den blaa Himmel udi Regn og Uvejr. Kunde de mig, saa meget som et lidet til Levnedsmiddel remittere eller skrive til den

engelske Consul, at hand forskyder mig nogle faa Penge, paa det jeg kunde stille min Hunger og købe een eller to Skjorter for, det skulde være mig en stor Hjælp. Jeg forhaaber og venter med Smerte et lidet Svar fra mine højtærede og hjerte meget elskte Venner Fru Fætterske og Hr. Svoger og forbliver alle mine Blodsforvante og gode Bekendte

Deres underdanigste Slave
Friderich Helt.

Algier d. 13. Okt. 1719.

P. S. Hvad Pengene anbelanger, som jeg skulde have af Jørgen Mourits Poulsen beder Fru Fætterske Anna Margrethe eller Hr. Svoger at annamme af de tvende Possementærer, som bor udi Hamborg, Adieu.

II.

A Monsieur, Mons. Anthoni Thiede, boende udi
Skiendergade, present à København.
Med en Ven, den Gud ledsage.

Særdeles højtærede og hjerte meget elskte Fru Fætterske Anna Marg. og Susanne Wahrens, som og min højtærede Hr. Svoger Anthoni Thiede, samt alle andre gode Venner og Bekendte:

Lader jeg elendige Slave, som her udi Algier gaar sluttet i Kæder og Baand og haver næppe saa meget paa sit Legeme, at han eller jeg kan bedække min Skam med, vide, at jeg lider Hunger og Kummer, Frost og Hede som af de andre to Breve er at se, som jeg har skrevet, beder derfor for den yderste Doms og for Guds Skyld mig arme og elendige Slave dog saa meget at værdige og mig et Brev at sende, hvorefter jeg noget lidet kan regulere mig, om jeg kunde have noget Haab eller ej, thi længere at leve paa saadan Maner er mig umuligt, dog jeg haaber, at mine højtærede Venner og Patroner ej lader mig elendige Slave længe her udi dette barbariske Land, men jeg haaber, at de vil have et barmhjertigt Hjerte og Medlidenhed med mig. Gud i den høje Himmel vil belønne det paa Eder alle tusindfoldigen, thi de redde en Sjæl ud af Helvede. Iøvrigt beder jeg dog at Hr. Svoger som ogsaa min hjerte meget elskte Fr. Fætterske vil oversende mig en liden Nødskilling af de Penge, som jeg haver staaende i Hamborg, thi jeg haver desværre ikke en Skjorte ej heller Buxer paa mit Legeme saa nøgen blev jeg udtrukken, saa at jeg ved Nattetider maa fryse som en Hund, thi jeg ligger desværre under den blaa Himmel ud i Regn og Frost, saa at det mine højtærede Venner og Forvandte det ikkun kunde

se, tvivler jeg ikke, at de jo dog skulde have en barmhjertig Medlidenhed med mig arme Slave. Pengene maa de remittere til en Købmand i Marseille, som haver Correspondance med en Købmand i København eller udi Hamborg, som han da videre kan oversende til Algier. Jeg forhaaber en naadig Resolution med første Lejlighed og forbliver i det øvrige mine højtærede Fr. Fætterskers og Hr. Svogers samt alle andre gode Venners og Bekendteres hørsomste Tjener og Slave indtil Døden

Friderich Helt.

Algier d. 28. Oct. 1719.

P. S. Beder ikke at forgiette mit Navn, som her passerer for William Stytyl at sætte paa Afskriften i Steden for mit eget Navn. Adieu.

III.

A Monsieur, Mons. Anthoni Thiede, present à København.

Særdeles højtærede og hjerte meget elskte Fr. Fætterske Anna Marg. Wahren, som ogsaa min hjerte meget elskte Fr. Fætterske, Susanne Wahren samt alle andre gode Venner og Bekendte!

Jeg arme elendige Slave, som sidder her i Barbariet fængslet og bunden i Jærn og Kæder og haver intet at leve af andet end et Brød om Dagen, dertil ingen Klæder ej heller Sko, at jeg holde mig eller min Skam inde, beder for Jesu Christi Skyld mig elendige Slave dog at assistere med nogle faa Penge, for det første, derfor jeg dog kan købe mig en Skjorte og andre Klæder til Nødtørft, thi Gud være det klaget, jeg forgaar snart af Lus og dertil maa jeg hver Dag arbejde og bære Sten som et Mulæsel fra Morgen til Aften som mine højtærede Fr. Fættersker sligt vel af min første af 2. og 3. Skrivelser vel har erfaret, dog haver jeg ej bekommet nogen Skrivelse fra Eder ej heller min Svoger Anthoni, hvilket højlig forundrer mig, udi 7. paa 8. Maaned af Eder som mine Blodsforvandte at fornemme, beder dog tilsidst, at de ville værdige mig arme og elendige Menneske dog saa meget og sende mig et Brev og lidet Svar, hvorefter jeg kand rette mig, thi jeg kand ikke længere holde det ud, thi jeg siger det ret ud, dersom de ikke snart forløser mig ud af dette barbariske Land, saa maa jeg blive en Tyrk, og naar jeg det er bleven, saa tænker, at I ere Aarsagen derudi og Gud skal igen fordre min Sjæl af Eder, thi jeg er tvungen dertil, dersom I ikke hjælper mig, og der til, naar jeg er bleven Tyrk, saa haver mig Kongen som alle Dage ligger mig an derom, presenteret et af hans bedste Skibe af

54 Kanoner at krydse paa de Christne og at tage, hvor jeg kan antreffe, saa kan I mine hjærte meget elskte Fr. vel tænke, at jeg ej vil forskaane nogen og ingen Forbarmelse have, det være sig, dersom det og var min egen Broder. Hermed ønsker jeg alle mine Blodsforvante og gode Bekendte i den allerhøjeste Beskiermelse, han bevare dem og alle deres Børn og Børnebørn for saadant Slaveri som jeg arme elendige Friderich Helt er udi

Skrevet udi Hast. Algier d. 28. Januar 1720..

P. S. Beder at sætte mit Navn paa Udskriften William Stytyly, thi jeg passerer her for en Engelskmand og at efterspørge udi Kongens Banjer.

Smaa Meddelelser.

Erik Sjællandsfar endnu en Gang.

Saafernt Directeur Hauch-Fausbøll, ved sin Tilslutning til min Tanke om Grunden til »Forskydningen« paa Mette Gøyes Ahne-tavle, mener at kunne slette Hr. Erik Sjællandsfar af Brahernes Slægtregister, er dette ganske ubeføjet — men da jeg ikke ret for-staar hans Mening, lader jeg dette Punkt urørt.

Den Notits om Brevet af 1350, jeg omtalte [Rep. 2290 s.], lyder: »Margrete Jacobsdatters Pantebrev paa en Skov i Wends H. til Pant paa det, hendes Moder har givet Prædikebrødrene i Odense«.

Min Antagelse, at hun, der pantsætter til Sikkerhed for Mode-rens Gave, da vel kan være gift — Mandens Samtykke ikke medtaget i Notitsen — men at Faderen maa være død, støtter jeg paa Da-tidens Breve, hvor det altid er Husbonden, om levende, som garanterer for Opfyldelsen af Hustruens Donationer, hvad jo er en simpel Følge af Lovens Ord, at en Hustru, der har Barn, ikke maa bortgive mere, end hvad Manden giver Lov til [J. L. Cap XXXIV].

Der er intet »Mærkbart« i, at Hr. Erik nævnes uden Tilnavn i Koldingfreden 1365, forresten et Brev jeg alt gjorde opmærksom paa. Der er adskillige Tilfælde, hvor Medbeseglere eller Forlovere kun nævnes med Daabsnavnet i Statsdokumenter, og altid kan det vises, at Brevets Affatter har kjendt Vedkommende — godt endda, siden den brugelige Tiltaleform anvendes.

Exempler. (alle er Riddere): Skjøder til Kronen: $\frac{23}{3}$ 1365 Christoferus [Hr. Christoffer Eriksen], $\frac{13}{10}$ 1373 Frentzel, des ko-nings hoffmeyster [Hr. F. v. Bomestorp]. Haandfæstningen $\frac{3}{5}$ 1376: Holmgerus [Hr. Holger Gregersen (Krogno)]; Lindholmsforliget $\frac{17}{6}$ 1395: Karl af Tofte [svensk Marsk Hr. Karl Ulfson (Sparre)]; Hansens Løtte for Kong Albert $\frac{8}{9}$ s. A.: Abram [Hr. Abraham Bro-dersen (Baad)].

H.-F.s Slutning er altsaa værdiløs; er min Formodning rigtig, at Ridderen Christoffer Eriksen er Søn af vor Hr. Erik, maa sidst-nævnte senest være født c. 1320; han kan meget vel være ældre og identisk med den 1326 nævnte Hr. Erik Sjællandsfar.

Finder H.-F. det mærkeligt, om samme Person nævnes 1326 og derefter først 1364, hvilket let forklares ved det vore gamle Breve overgaaede Hærværk, saa finder jeg manglende Logik i, at han antager Hr. Erik for Kongesøn og dog samtidig tænker sig ham, Lensmanden paa Søborg, saa lidet kjendt, at Koldingbrevets Affatter, der sikkert tilhørte Kongens Kancelli, stod fremmed overfor hans Tilnavn. Og med H.-F.s Ord til Dr. Zahrtmann in mente, at »han glemmer, at der er Forskel paa en Kongesøn og en almindelig Adelsmand«, er det højst mærkeligt at ville hævde kongelig Afstamning for den Mand, hvis Plads blandt dette Brevs kongelige Forlovere er Nr. 38 blandt 45 Riddere.

Dette Factum, i en Tid med streng Etikette m. H. t. Opreg-ningen af Vidner, er egentlig tilstrækkelig til at slaa Hauch-Fausbølls Theori ned. Hr. Erik Sjællandsfar, Hovedsmand paa Søborg, kan ikke være Kongesøn.

H.-F.s Forsøg paa at benytte de to Privilegier til sit Formaal er ikke vellykket. Som Skik var med den Slags Breve, er de sikkert begge udfærdigede af Modtagerne; herpaa tyder bl. a. den da her i Landet forældede Brug af Udtrykket »pagina« for »litera«. Hvad Fordel Stæderne har ment at kunne drage af umyndige Kongesønners Samtykke vedrører ikke os her; var de myndige, havde vist deres Medbesegling været nødvendig, for at Samtykket kunde være noget værd.

H.-F.s Antagelse holder sikkert ikke Stik — ogsaa af andre Grunde. Havde Valdemar i 1323 været myndig, — iflg. Jydske Lov fyldt 18 Aar — var det urigtigt at tale om hans Opdragelse i Slutningen af 20erne ved Kejserens Hof — en historisk Overlevering, der vel ikke kan flyttes — og det vilde med vort Kjendskab til hans Kongeliv være uforstaaeligt, at han først 1340 gjør Skridt til at vende hjem.

I et af sine Indlæg siger H. F. om Hr. Eriks Vaaben: »Men naar Slægtbøgernes Oplysning om Vaabenet saaledes viser sig at være rigtige, er det da ikke mest sandsynligt, at ogsaa Oplysningerne om Afstamningen ogsaa er det« [8. V. 170]. I sit næste Indlæg kommer han tilbage til Vaabenet — »den ene af de tre over hinanden gaaende Leopard, som Valdemar Atterdag har i sit Junkermærke« [smst. 263].

Man tænker sig om, forbauses og efterser igjen Side 170: »Det findes paa et Diplom . . . og viser netop den *oprejste Løve* med en Hellebard (eller maaske snarere et Sværd) i Forpoterne, som omtales i Slægtbøgerne«.

H. F. viser her selv, hvad neppe var hans Hensigt, at Slægtbøgernes Love intet har at gjøre med Valdemars Vaaben — heraldisk set en oprejst Løve og en gaaende Løve eller Leopard, to forskellige Mærker. Men forresten viser Seglet under Stralsundbrevet hverken Hellebard eller Sværd i Løvepoten; Skjoldranden har vel vildledt H.-F., der havde Slægtbogens Ord i Tankerne.

Helt afgjørende er Notitsen i Sorø-Portegnelsen over berømmede Begravede [S. R. D. IV. 542].

»Domicellus Waldemar, nævnte Eriks Broder og Søn af Kristoffer, født under Parlamento Rostocenci, død og her begravet«. Dette berømte Fyrsteinøde fandt Sted i Sommeren 1311. Valdemar Atterdag maa være født efter sin Navnebroder; Historikernes Ansættelse c. 1315 er dog sikkert ikke saa gal — det maa vel selv Hr. Hauch-Fausbøll indrømme.

Om Directeuren nu vil ændre sit Syn paa Sagen er maaske tvivlsomt; men mente han ifjor i »Politiken«, hvad da var fuldt berettiget, at ingen Grunde forelaa til at benægte Rigtigheden af Slægtbøgernes Opgivelser, saa maa vel nu efter hans Defensorat enhver Uhildet tilstaa, at Sagen med et mildt Ord er tvivlsom.

Tilslut et Par Ord om Forholdet mellem Slægtbøgernes Oplysninger og Tovevisen.

Af denne Viser danske Versioner nævner Peder Syvs ingen Sønner; de øvrige tre har to, der i de to kaldes Christoffer og Knud, men Bjørn og Knud-lille i den tredie.

Man ser her strax Slægtbogens Afhængighed af Visen; Fremstillingens Ophav, der sikkert levede en rum Tid før Mette Gøye, har vel, som jeg formodede, udfra Hr. Erik Sjællandsfars Vaaben sluttet sig til Afstamningen fra Kong Valdemar; i den Gjengivelse

af Tovevisen, som han kjender, finder han de 2 Sønner, Christoffer og Knud, som han overtager, og tilføjer saa udfra sin »Bedreviden« den tredje Søn, Erik.

Stammer Huitfeldts »Lante Ryen« fra en Slægtebog, eller disses Omtale af Rygen fra Læsning af »Danmarks Riges Krønneke«? Har Huitfeldt her Forrangen, behøver denne hans Oplysning ikke at have nogen »skjult Kilde«; Kongens Ophold i Nordtyskland i Slutningen af 30erne og Omtalen af Predbjørn Podebusk, kan have bragt Huitfeldt til denne Antagelse.

Hermed er denne Diskussion sluttet for mit Vedkommende.

Ernst Uldall.

Ingeniør Uldall er ikke heldig, naar han citerer. Forrige Gang anholdt jeg ham, da han skrev, at jeg havde hævdet Rigtigheden af Mette Gøyes Slægtebogsmeddelelser, skønt jeg aldrig havde skrevet noget saadant, denne Gang er det galt med Valdemar Atterdags Alder. Jeg har aldrig paastaet, at Valdemar Atterdag i 1323 var myndig (18 Aar), men derimod, at han var »lovvoksen« (15 Aar) altsaa født c. 1308, følgelig kan der ikke være Tale om hans Medbesegling, men iøvrigt maa denne naturligvis ogsaa være betinget af, at han er til Stede; da Christoffer II i Vordingborg $\frac{2}{2}$ 1323 udsteder Wismar-Privilegierne skrives der udtrykkelig »presentibus dominis ac dilectis et fidelibus nostris consiliariis« ¹⁾ og da han ^{25/7} 1328 i Rostock bekræfter og udvider Rostocks Privilegier, staar der »testibus hiis presentibus«²⁾. At Hr. Uldalls Hypotese er gal, fremgaar desuden deraf, at Valdemar Atterdags ældre Broder Otto ikke nævnes i de Privilegier, Christoffer II $\frac{1}{4}$ 1320 i Vordingborg tildeler Greifswald, og hvor kun den ældste Broder Erik nævnes (»plenoque consensu dilecti filii nostri Erici«)³⁾. Huitfeldt siger udtrykkelig om Valdemar Atterdag, at han havde tjent en Tid lang i Kejser Ludvigs Gaard og der samlet stor Forfarenhed⁴⁾. Han havde jo ingen Grund til at haste saa stærkt med at komme hjem til ubehagelige Forhold i Danmark, naar han havde en Broder, der stod Tronen nærmere. Han kunde jo risikere ligesom denne at blive puttet i holstensk Fangenskab. Han søger derfor fra Kejser Ludvigs Hof først til sin Moders Fødeland Pommern og begynder nu at optræde som Valdemar, »Arving til Danmark« samtidig med, at han gør sig Stæderne forbundne⁵⁾. Endelig i 1340 aabner Grev Gerts Død og Valdemars Fornuftparti med Dronning Helvig ham Døren til Danmark.

Angaaende S. R. D. IV, 542, kan jeg henvise til Huitfeld I, S. 322: 1304. »Dette Aar døde Woldemar, Kongens Broder til Rostock, siden forflyt til Soer Kloster«, samt at Aaret 1304 er tilføjet i P. F. Suhms Eksemplar af S. R. D. Dette støtter kun min Antagelse. Der er altsaa Tale om Erik Glippings Søn og ikke om en Søn af Christoffer II.

¹⁾ Hansisches Urkundenbuch, II, Nr. 397.

²⁾ Samme, Nr. 474.

³⁾ Samme, Nr. 357.

⁴⁾ Arild Huitfeldt, S. 469.

⁵⁾ Diplomatar. Svecarum Nr. 3358 og 3363. Hansisches Urkundenbuch II, Nr. 613.

Jeg skal ikke komme ind paa Hr. Uldalls Paastand om Margrethe Jacobsdatters Giftermaal i 1350, da det efter min Mening er Gætte-ri, og jeg fastholder, at det er usædvanligt, naar Erik Sjællandsfar i 1365 benævnes Erik van Seborgh. Udover fyrstelige Personer, Drot og Marsk er det ikke almindeligt at benævne de i Brevene forekom-mende Personer alene ved Fornavn og man maa i hvert enkelt Til-fælde undersøge, hvad Grunden kan have været. Naar en fyrstelig Person offentlig benævnes som »domicellus« (Junker) er det alminde-ligt, at han sættes foran Rigets første Mænd, men en Konge kan godt protegere sin naturlige Søn, uden at han behøver at gøre det offentligt. Dronning Helvig var jo endnu i Live. Der er virkelig bevaret saa mange Breve fra det omhandlede Tidsrum, at det maa forekomme besynderligt, at en Ridder og Høvidsmand fra 1364, som allerede i 1326 maa have været en forholdsvis anset Mand, ikke forekommer i det mellemliggende Tidsrum.

Ingeniør Uldall lægger stor Vægt paa den heraldiske Forskel mellem en Leopard og en Løve, betydelig større tror jeg, end man har gjort i Middelalderen. I Kongehusets Sigiller fra den Tid vil man snart finde Løver, snart Leoparden i Vaabenet¹⁾ og paa Stig Pedersen Krognos Gravsted fra Begyndelsen af det 15. Aarhundrede i Lund Domkirke er de fra Christoffer II nedstammende Løven-balkers Vaaben fremstillet som en oprejst Løve foran 3 Bjelker, skønt Vaabenet ellers indeholder en gaaende Løve.

Naar jeg ikke er kommen ind paa Ingeniør Uldalls Udredning af Mette Giøes Afstamning, er det dels, fordi jeg ansaa dette Spørgs-maal for Sagen uvedkommende dels, fordi det forlængst er klaret af Professor Erslev i hans Artikel: Slægtskabsforbindelsen mellem dansk og svensk Adel i Tiden før Kalmarunionen²⁾.

Det vilde være fristende at mene, at Mette Giøe virkelig har haft en Erik Valdemarsøn paa sin Anetavle, der i sit Vaaben fører 3 gaaende Løver, og hun derved er kommen til at forveksle ham med den anden Erik Valdemarsøn alias Erik Sjællandsfar med den ene Løve i Vaabenet. Det er nemlig ikke umuligt, at Fru Merde (Mar-grethe) kan være en Datter af den svenske Ridder og kgl. Raad Erik Valdemarsøn (Søn af Kong Valdemar Birgerssøn og Erik Plov-pennings Datter Sofie). I hvert Fald laa hendes Arvegods i Sverige, thi hendes Søn Jens Grim undte 1423 sin Broder Hr. Anders Nielsen og Hustru Brugen af den Rettighed i Dronningholm, som han havde arvet efter deres Moder og Søkende³⁾ og paa Thotternes Stamtavle siges Erik Valdemarsøn at være fra Sverige. Kgl. Raad Erik Valde-marsøn, der nævnes som Junker 1296, døde kort før ³¹/₁ 1333. Fru Merde kan være født i 1333, vi ved kun om hende, at hun i 1374 var gift med Hr. Anders Jacobsen, i saa Fald er der altsaa i Mette Giøes Slægtbog indløbet den Forveksling, at Erik Valdemarsøn er gjort til Ægtefælle i Stedet for Fader.

Jeg skal slutte denne Diskussion med at sige, at jeg ikke tror, Genealogerne kan komme længere, vi maa overlade Valpladsen til Historikerne.

¹⁾ Henry Petersen og Thiset: Danske kongelige Sigiller, Danske Maga-zin, 1, V, S. 331, A. D. Jørgensen: Historiske Afhandlinger II, S. 52 ff.

²⁾ Personalhist. Tidsskr., 1, III, S. 33 ff.

³⁾ Adels Aarbogen 1901, S. 559.

Raadmand Jan Wessels 6te Datter.

I nærværende tidsskrift, 8. V. 169—172, har arkivar E. A. Thomle levert et opsett om dette emne. Og da han baade i dette opsett og gjennem interview i pressen har gitt en fremstilling av min befatning med spørsmålet som er egnet til at gi en mistydning av min behandling av saken, finder jeg det rigtigst her at fremkomme med nogen uttalelser til belysning av forholdet.

Forholdet er det, at arkivar Thomle i dette tidsskrifts 7. V. 105—110 har skrevet en avhandling om samme emne. Denne avhandling har jeg henvist til og arkivarens paastand gaar nu ut paa at jeg uriktig har benyttet de uttalelser som der er fremkommet. Jeg skal da først og fremst peke paa at arkivaren i sin første avhandling (7. V.) bl. a. uttaler følgende: »Det maa vistnok ansees sikkert¹⁾, at Tordenskiolds foreldre raadmand i Trondhjem Jan Wessel og hustru Maren Schøller i sitt ekteskap¹⁾ i alt har hat 18 barn, 12 sønner og 6 døtre, skjønt raadmand Wessel i sin familiebibel selv kun opfører 17 barn, 12 sønner og 5 døtre«.

Der kan saaledes efter dette ikke herske tvil om arkivarens opfatning, hvad det samlede antal barn angaar som er født i ekteskapet. Lenger ute i sin avhandling fører saa arkivaren bevis for det uholdbare i bankchef Castbergs paastand om at Elisabeth Sofie Wessel var en datter av Jan og Maren Wessel i deres ekteskap og dokumenterer at hun var datter av Jan Wessels bror, Isak Wessel. Ogsaa dette henviser jeg altsaa til og bygger paa det som autorativt.

Sammenholder man nu disse to opfatninger saa synes det mig noksaa nærliggende at tolke arkivarens fremstilling derhen, at den 6te datter har vært dødfødt, saaledes som antatt av Bernt Moe, en antagelse som arkivaren i denne forbindelse henviser til i sin avhandling. Arkivaren anser det som sikkert at der har vært født 6 døtre i ekteskapet. Han anser det som likesaa sikkert at den levende 6te datter ikke er Jan og Maren Wessels virkelige datter. Hvordan skal det saa være plass til en misforstaaelse av arkivarens fremstilling paa dette omraade! Jeg kan indrømme at arkivarens fremstilling av saken kunde vært noget anderledes formet hos mig; men selve hovedsaken — arkivarens opfatning av at Jan og Maren Wessel i sit ekteskap hadde 12 sønner og 6 døtre — kan jeg ikke forstaa man kan komme forbi.

Jeg for mit vedkommende fremholder jo mine sterke tvil om forholdet og henviser til familiebibelens 5 døtre og til den omstendighet at intet i de trønderske arkiver tyder paa at Bernt Moe har rett. Men paa den anden side bøier jeg mig for en autoritet som arkivaren og anfører dette.

Nu kommer altsaa hr. Thomle i nærværende tidsskrifts 8. V. og anfører: »Naar det derfor i raadmand Wessels bibel av raadmanden selv kun opføres 17 barn, 12 sønner og 5 døtre, maa det vistnok ansees meget tvilsomt, om der overhodet har vart flere barn i hans ekteskap«. Javel — arkivaren er kommet til andre resultater. Det er da noget som hender en flerhet av mennesker. Og det kan vel ogsaa arkivar Thomle vedkjende sig. At overføre mig en mistydning av hans tidligere fremstilling er ikke alene ikke nødvendig; det er ogsaa vanskelig at opretholde en saadan paastand saaledes som arkivarens opfatning er formet i hans første avhandling og hvortil jeg har henvist. Jeg appellerer ialfald trygt til nærværende tidsskrifts lesere, hvorvidt der er rum for nogen misforstaaelse paa dette omraade i arkivarens første avhandling.

¹⁾ fremhevet av mig.

Den av mig anførte mulighed for at Isak Wessel har vært bosatt paa Søndmør, hvor han ogsaa muligens skulde være avgaat ved døden, har jeg fra Bernt Moe. Denne antagelse — som ikke har været fremsat som nogen paastand — viser sig altsaa ikke at holde stik. Det anførte verk av Munthe var mig ikke bekjendt da jeg skrev min bok.

Olav Bergersen.

Fra Sorø Akademis Bibliotek.

I Bøger i Sorø Akademis Bibliotek har jeg fundet følgende Tilegnelser, som maaske fortjener at kendes.

Bag i Aargang 1791 af Den danske Tilskuer (første Aargang, første Bind) følgende egenhændige Tilegnelse fra Knud Lyne Rahbek til hans forlovede Karen Margrethe Heger:

Til min gode, hulde, sanddrue Pige
K. M. Heger.

At den Tilskuer ofte sig bedrog,
Og Glimreskin for gylden Sandhed tog,
Det kan, min elskte iegode Pige!
Dig d e n n e h e e l e B o g til fuldest Vished sige!
Men læs da og paa dette sidste Blad,
At han dog ikke altiid gik i Blinde,
Og da han saae den leede Taage svinde,
Han hylded Lyset lykkelig og glad.

Khavn. d. 10. Aug. 1797.

Din
Rahbek.

I »Poetiske Forsøg« af M. C. Bruun I 1797.

I n t e t sendes Dig her, thi om Hoffets vidtlysende Stjerner,
Trykkefrækheds Kapzun, Gårdernes Troskab og Sold,
Damernes Tretomme-Liv og Prindse-Glutternes Vugger,
Kort om alt vigtigt og stort finder Du h e r e i et Ord.

M. C. Bruun.

Louis Bobé.

Familierne Pelt og Abo.

Fra Hr. J. A. Jolles, Wassenaer i Holland, har jeg modtaget en af ham udarbejdet Genealogi over Slægterne Pelt og Abo, om hvilke vi herhjemme kun har sparsomme Oplysninger. Meddelelserne giver et nyt Bidrag til vor Viden om de mange Slægtskabsforbindelser, der i det 18. Aarhundrede knyttedes mellem Holland og Danmark (jvfr. min Afhandling i Festskriftet til Kr. Erslev 1927, 352 ff.). En meget mangelfuld Stamtavle over Familien Abo er udgivet af Lengnick, der ikke kender de her omtalte ældste Led, hvad der er undskyldeligt, da Kirkebøgerne i Aarhus ikke gaar saa langt tilbage.

Hvad Familien Pelt angaar, savner man endnu Klarhed over den utvivlsomt bestaaende Forbindelse med den her opførte Gren, til hvilken Cort Adalers Hustru Anna Pelt hører, og Sukkerraffinadøren Abraham Pelt, Stifteren af den efter ham opkaldte Stiftelse.

De to Genealogier meddeles her som Grundlag for videre Forskninger.

I.

A b r a h a m P e l t, f. 1. Nov. 1573 i Antwerpen † 2. Juli 1659 i Amsterdam, hvorhen han var flygtet paa Grund af Religionsforfølgelserne, viet i

Amsterdam 19. Dec. 1604 til Eva Vogels, f. 24. Okt. 1576 i Antwerpen † 12. Dec. 1646 i Amsterdam. — Søn:

Paulus Pelt, f. 19. Maj 1619 i Amsterdam † 1678, Silkehandler, gift 19. Juli 1643 m. Lucretia van Gansepoel, f. 16. Dec. 1618 i Amsterdam † 14. Febr. 1673 i København. — Datter Maria Pelt, f. 23. Jan. 1651 i Amsterdam † 5. Nov. 1694 smst., gift m. nedennævnte L. J. Abo.

II.

I. Laurens Johansen Abo, f. 19. Sept. 1640 i Aarhus † 12. Sept. 1698 i Amsterdam, gift 24. Aug. 1666 m. Maria Pelt (se ovfr.). — Børn:

1. Johannes, f. 5. Febr. 1668 i Amsterdam † 2. Dec. 1718 smst.
2. Laurens, f. 14. Maj 1670 i Amsterdam † 1. Juli 1718 smst.
3. Catharina Maria, f. 31. Jan. 1673 † 19. April 1744 smst., gift 24. Maj 1699 m. Kaptajn i Admiralitetet i Amsterdam, Kommandør (1679) Jolle Jolles † i Reval 1715, bgr. i Amsterdam.
4. Angelina Lucretia, f. 1674 † 1707, gift 16. Aug. 1699 m. Nicolaus Abo (se ndfr.).
5. Paulus, f. 1676 † s. A. i Amsterdam.
6. Paulus, f. 1677 † s. A. smst.
7. Anna Elisabeth, f. 7. Aug. 1678 smst. † 7. Okt. 1718 smst., gift 11. April 1701 m. Olaf Hornemann, f. 22. Nov. 1674 i Trondhjem † 14. Maj 1713 i Amsterdam.
8. Rebecca Jacoba, f. 3. Dec. 1681 † 11. Dec. 1734; gift 8. Febr. 1705 m. Købmand Simon Jolles, f. 31. Jan. 1681 † 4. Okt. 1719 i Curaçao.
9. Pauline Hendrine, f. 1684 † 1685.
10. Pauline Hendrine, f. 1686 † 1711 i Amsterdam; gift 15. Marts 1705 m. Severin Laasbye, f. 16. Juni 1666 i Aarhus † 17. Jan. 1728 i Amsterdam.
11. Paulus, f. 28. Aug. 1689 † 18. Dec. 1721.
12. Johanne Marie, f. † 1692 i Amsterdam.

II. Johannes Nicolaus Abo, f. 1646 i Aarhus † 1707 i Haag, »for­nemme Handelsmand i Stokfisk«; 1683 dansk Konsul og Kommissær i Amsterdam, gift 1° m. Elisabeth van Gansepoel fra Mid­delburg; 2° m. Rebecca Jacoba Ranst. — Søn: Nicolaus, f. 9. Juli 1673 i Amsterdam † 9. Febr. 1717 smst.; gift m. Angelina Lucretia Abo (se ovfr.).

Danske Kilder oplyser følgende om Slægten Pelt:

Aernout Pelt, 1668 af Generalstaterne anbefalet til Kong Frederik III, gift med Susanne van Gansepoel (vel Søster til oven­nævnte Lucretia og Elisabeth van Gansepoel) havde Døtrene:

1. Maria Pelt, f. 1636 † 25. Dec. 1677; gift 1° 8. Juni 1655 m. Gaspar von Wicquefort † 1662; 2° 19. Juni 1666 m. Livlæge, Højesteretsassessor, Justitsraad Henrik Møinichen, f. 1631 † 1709 (Persh. Tidsskr. II 148). — Hendes Børn af første Ægteskab var:
  - a. Hans v. W. † ung.
  - b. Susanne, gift m. Sognepræst i Egbye Jørgen Toxotius.
  - c. Elisabeth, f. 1658 † 1738 i Kbhvn., bgr. 21. Jan., gift m. Sekretær hos Cort Adeler, Assessor i Admiralitetet Hans Krakowitz † 1696.
2. Anna Pelt, f. 3. Jan. 1640 † 27. Jan. 1692; gift 25. Juli 1662 i Amster­dam m. Cort Sivertsen Adeler.

Abraham Pelt (Forældre: Gaspard Pelt i Bordeaux og N. N. Scholten), søgte 1703 fra Kbhvn. om Embedet som Stempelpapirforvalter; gift 22. Aug. 1706 i Kbhvn. (Ref. Kirke) m. Catharine Christine Leers (Forældre: Generaltoldinspektør Jean Matthieu Leers og Angélique van Wykersloot).

Om Klosterstifteren Abraham Pelts Familie henvises til min Bog Die St. Petri Gemeinde 1925, 270 ff.

Louis Bobé.

†Til Maleren Jens Juels Biografi.

I.

1769 20. Novbr. indsendte Juel til Kongen en Ansøgning af følgende Indhold.

Til Skildre Kunsten har ieg fra min Ungdom af haft og har en særdeles Lyst og Inclination. Da ieg som en Dansk indfødt Undersaat for først har lært i Hamborg, siden her i Kiøbenhavn freqventered Academiet, i hvilcken Tiid ieg har haft dend Lycke at giøre saadan progress, at ieg har været be-naadet med at afskildre saavel Hendes Majestet vores allern. regierende Dronning, som og adskillige høye Herskaber ved Ds. kgl. Maj. Hof.

For nu udi denne Science, hvortil ieg af Forsiunet er forundt Genie, endmeere at perfectionere mig, udfordres, at ieg burdte reist for paa fremmede Stæder at practicere. Hertil har jeg baade Lyst og Drift, men som fattig af Fødsel, mangler ieg den fornemmeste Assistance, som er Penge. At vendte saalænge til Touren kunde tilfalde mig ved Academiet, vilde medtage mange Aar, og inden samme opnaaedes, var mine bedste Aar til dette Øyemed forløbne.

At komme til nogen rett Perfection, uden at freqventere fremmede Stæder, kand jeg saameget mindre giøre mig Haab om, som Italien just er det Stæd, hvor denne Videnskab excellerer, og følgelig der bæst kand profiteres efter den Alder ieg nu har, da ieg ickun er 25 Aar gammel. som den bedste Tiid at lære udi, da Ungdoms Vaar giver Lyst, Drift og Nemme.

Min a. u. Bøn og Begiæring er altsaa denne, om D. K. M. af Deres particulair Cassa a. n. ville gratificere mig med eet Reise Stipendium aarlig paa visse Aar, da ieg forbinder mig til, saasnart samme erholdes, strax at fortsætte Reisen og stedse opføre mig saaledes, at jeg i sin Tiid til mit Fædrelands Tieniste og D. K. M.s Naade kand giøre mig meriteret — og at ieg til Allerhøistsamme kand werde recommanderet, vendter ieg icke alleene, af Hs. Høi Grevelig Exc. Hr. Grev Moltke som Academiets Præsens in specie, men endog af S. T. Hr. Geheime Raad Rosenkrantz og Hr. Geheime Conference Raad Hr. Greve Holch som ieg har haft dend Lycke at afskildre, in genere at faae Vidnesbyrd. . .

II.

1772, 14. Sept., skriver Juel til A. G. Moltke fra København:

Til den Lycke som ieg for nærværende Tiid har at profitere af min Udenlands Reyse, har Ds. Høygr. Exc. n. behaget at skienke mig 20 rd. aarlig i tre Aar, hvorfore herved afegges min u. d. Taksigelse. Og da jeg er den første, som D. E. tilligemed flere Høye Herskaber har vist den Naade at befordre paa saadan Maade, forsickrer ieg at anvende ald muelig Fliid for at giøre mig meriteret som en saa extraordinair og lykkelig Pensionair. Min reyse tour gaaer directe til Italien, skjønt ieg denne Vinter over agter meest at bese de beste Galerier i Tydskland. Ved at blive saa habil Portrait Maler, som mine Natur Gaver dertil kan indbringe, gior ieg mig den underd.

Forhaabning, ved min Hiemkomst at nyde den Naade, at viise min underdanigste Erkiendtlighed for D. E.s mig beviiste Naade, som ieg med Fordeel skal benytte mig af som ieg bør at gjøre. . .

Louis Bobé.

Et Supplement.

I Tilslutning til de af Hr. Hauch-Fausbøll i dette Tidsskrift (9. I. 146 f.) bragte Oplysninger om Familierne Lodberg kan jeg meddele følgende vedrørende den nævnte Sognepræst i Harlev og Framlev, Provst Christian Joh an L o d b e r g og hans Afstamning:

Marcus Hansen Skræders og Mette Bærtelsdatters Søn Hans døbttes i Vonsild den 15. Maj 1676¹⁾ og antages at være identisk med H a n s M a r c u s s e n W o n s e l, der saaledes ikke — som Wiberg formoder²⁾ — var Præstesøn fra Vonsild-Dalby, idet iøvrigt J o h a n n e s R h y d e var Sognepræst her i Tiden 1659—1707³⁾. Hans Marcussen Wonsel blev Student fra Ribe Skole 1696⁴⁾. Den 29. November 1704 opholdt han sig i København og ansøgte da i efterfølgende Skrivelse⁵⁾ om et Præsteembede:

»Som Ieg fattige Studiosus paa nogle Aars tiid har anholt for Eders Kongelige Majestet om et lidet støche brød, men formedelst ieg ingen Patroner har haft, der kunde anmelde min ringe Person hos Eders Majestet, hidindtil ey været saa lychelig at nødt noget; Da som der nu tvende Kald i Iylland ere vacante, nafnlig Borum i Aars Stift og Gislum i Viborg, hvilche for deris ringheds schyld af gandsche faa ere begierende, Saa er min allerunderdanigste Bøn, at som ieg forhen har indgifvet min allerunderdanigste Suppliqve derom, Eders Kongl. Majestet i Naade ville ansee mig fattige Studiosum, som paa en 12 Aars tiid har ti(e)nt got folch for at informere Deres Børn, og imidlertiid forholt mig, som Deris og i sær forføyede Attest af Hr. Jacob Lodberg i Christiania allerunderdanigst schal udviise, og allernaadigst forunde mig et af ovenmelte ringe Brød. Saadan Eders Kongelige Majestetis høye Naade vil dend store Gud rigeligen belønne, hvorom ieg ogsaa i mine Bønner stedtze anholder, som Eders Kongl. Majestetis allerunderdanigste

Arve undersaat og troe forbeder
Hans Marcussen Wonsel.

Denne Ansøgning var ledsaget af en Anbefalingsskrivelse fra daværende Stiftsprovst i Christiania, senere Biskop over Fyens Stift Mag. J a c o b L o d b e r g, som den 11. Oktober 1704 fra Christiania skrev følgende: »Deres Allerunderdanigste Supplicant Hans Marcussen Wonsel, Studiosus, er mig underskrevne bekant saasom hand baade i min Salig Faders Huus fra Barndom er opfød, saa og haver siden opholdt sig paa de stæder i got Folckis Tieniste, som mig ere bekante, ja endog i mit Huus haver paa Eet Aars tiid haft Tieniste. Hand haver saaledis anlagt sin tid, at hand gerne vilde tiene Gud i sin meenighed, hvortil Gud haver og givet ham baade forstand og gaver, og i hans lif og lefnet, haver hand saavit Ieg haver kent hannem, intet usømmeligt beganget. Vilde derfor E. Kongelig Majestet

¹⁾ Vonsild Kbg.

²⁾ Wibergs Præstehistorie I, 195.

³⁾ H. N. A. Jensen, Versuch einer kirchl. Statistik des Herzogthums Schleswig, I, 208.

⁴⁾ Birket-Smith: Universitetsmatriklen II, 221.

⁵⁾ D. K. Jyske Registre 1704, Nr. 152, med Indlæg.

udi Naade ansee ham til Een liden Præste Tieniste, blev denne fattige Karl en stor Barmhiertighed udviist.«

Den 27. December 1704 beskikkedes Hans Marcussen Wonsel »til at være Sognepræst til Borum og Lyngbye Sogner i Aarhus Stift i dend forige nu ved Døden afgangne Sognepræstes Hr. Oluf Mortenssen Hobroes sted, saa fremt hand efter foregaaende overhørelse saa dygtig, i liv og levnet saa skickelig og af dend alder efter Loven, befindes, at hannem Prædicke Embedet kan betros«, hvorefter han ordineredes den 3. April 1705. Da hans Søns Svigerfader, Provst Jens Jensen Harlev var afgaaet ved Døden den 21. Juni 1741 i Harlev Præstegaard¹⁾, blev han Provst for Framlev Herred, men døde i Borum 1747, begravet den 25. Maj, 72 Aar gammel²⁾.

Sønnen Christian Johan Lodberg (Hansen Wonsel) fødtes i Borum Præstegaard 1711, døbt den 16. Marts s. A.³⁾, og er formentlig opkaldt efter Biskop i Ribe Christen Jensen Lodbergs yngste Søn Christian Johan Lodberg, der var omtrent jævnaldrende med Faderen Hans Marcussen Wonsel, med hvem denne vel især har haft Omgang i Biskoppens Hus.

Christian Johan Lodberg blev Student privat 1728, Cand. theol. 1734, succederende Sognepræst til Harlev og Framlev Menighederden 13. April 1736⁴⁾, ordineret den 3. Juli 1737, virkelig Sognepræst ved Svigerfaderens Død 1741, ligeledes Provst efter ham. Den 4. September 1761 døde han i Harlev Præstegaard⁵⁾.

Paa Harlev Kirkes Loft er fundet et Træepitafium for Provst Christian Johan Lodberg og Hustru Øllegaard Jensdatter Harlev. Da Provstens Fødselsdatum herpaa fejlagtig angives til den 8. Oktober 1711 og Dødsdata aldrig synes at have været tilføjet Epitafiet, vil jeg næsten tro, at dette ingensinde har faaet den Anvendelse, som Hensigten dermed har været. Ifølge Epitafiet viedes Ægtefællerne den 10. Oktober 1741, men Harlev Kirkebog melder intet herom.

»Øllegaard Lodberg, afgangne Hr. Christian Johan Lodbergs Efterleverske«, der den 9. Oktober 1761 erholdt Tilladelse⁶⁾ til at sidde i uskiftet Bo, saalænge hun i Enkestand forblev, døbt i Harlev den 16. Oktober 1715⁷⁾ (ifølge Epitafiet født den 7. Oktober s. Aar) og begravedes samme Sted den 18. November 1785⁷⁾, Datter af Sognepræst til Harlev og Framlev, Provst Jens Jensen Harlev og Hustru Christiane Sophie Gyberg.

Datteren Christine Sophie Lodberger — ifølge Epitafiet — født i Harlev Præstegaard den 24. August 1744.

S. Otto Brenner.

Københavns Skattemandtal 1762.

Blandt de mange Arkivalier, der altid har interesseret Personalhistorikere meget, men som nærmest har været utilgængelige, ikke blot paa Grund af deres Omfang, men ogsaa, og ikke mindst, paa Grund af deres Mangel

¹⁾ Harlev Kbg. og S. Leth Danielsen, Fra Harlev Sogn i gamle Dage, S. 14.

²⁾ Borum Kbg.

³⁾ ligesaa.

⁴⁾ D. K. Jyske Registre 1736, Nr. 55.

⁵⁾ Harlev Kbg.

⁶⁾ D. K. Jyske Registre 1761, Nr. 291.

⁷⁾ Harlev Kbg.

paa Register, findes ogsaa Københavns Skattemandtal 1762. Det findes i Rigsarkivet og omfatter 18 tykke Bind paa ialt ca. 9000 Sider, hvoraf dog en meget stor Del er ubeskrevet. Derfor har Eftersøgning heri efter Personer hidtil været næsten som at lede efter en Synaal i en Høstak. Denne Mangel er nu heldigvis afhjulpet, idet der er udarbejdet og i Rigsarkivet fremlagt til offentlig Brug et Register hertil, bestaaende af ca. 45,000 Navnesedler, alfabetisk ordnede og med Angivelse af Protokollens Nr. og Sidetal. Dette Arbejde, der i Forening med Ordningen af Navnesedlerne har staaet paa i ca. 3 Aar — alene Nedskrivning af Navnesedlerne 900 Timer — vil sikkert være til stor Nytte for personalhistoriske Undersøgelser og blive stærkt benyttet.

Paa samme Maade er der nu ogsaa udarbejdet et Navnerøgister til Kopskatten 1743 for hele Landet, dog med Udeladelse af de almindeligste Navne. Dette Register, der sikkert vil være af samme Interesse, omfatter ca. 35,000 Navnesedler, der dog endnu ikke ere ordnede og saaledes endnu ikke offentlig tilgængeligt.

Begge Arbejderne er udført af Pastor Erh. Qvistgaard og bekostede af Carlsbergfondet.

Spørgsmaal og Svar.

Svar.

1.

Hald.

(8, VI, 265).

Hans Peter Hald, f. $\frac{5}{3}$ 1710 i Kirke Hvalsø, Søn af Præsten Anders Pedersen Hald og 2. Hustru Mathea Basse, blev 1731 Student fra Roskilde, 1736 cand. theol., tog $\frac{3}{6}$ 1756 dansk juridisk Eksamen (bequem, temmelig vel), blev $\frac{10}{6}$ 1756 Birkedommer ved Herlufsholm, var tillige Birkedommer ved Gaunø Birk, $\frac{3}{7}$ 1760 (vgl. Konfirm. $\frac{18}{11}$ 1763) tillige Birkeskriver i Gisselfeld, afstod dette Embede i Jan. 1775, afstod 1779 Birkedommerembederne og er vel død kort efter. At han var gift og havde Børn fremgaar af Giessings Jubellærere II, 1, 188, men hverken her eller i Stamtavlen over Familien Hald i Viborg Katedralskoles Program for 1875 omtales Hustruens Navn.

Hauch-Fausbøll.

2.

Arentzen.

(7, VI, 203).

Kristian August Emil Arentzen var Søn af Kasserer i Krigsministeriet, Justitsraad Gunder August Arentzen og Maria Elisabeth Schmidt.

Hauch-Fausbøll.

3.

Hemsen.

(7, VI, 204).

Johan Conrad von Hemsen var f. 31. Marts 1737 i Friedrichsort, Søn af Kaptajn Ernst August v. Hemsen, blev $\frac{13}{8}$ 1760 Fændrik reformé i 1. jyske gev. Inf. Reg., $\frac{13}{7}$ 1762 virkelig Fændrik og ansattes som Sekondløjtnant ved Regimentets 2. Grenaderkompagni,

fik $\frac{7}{2}$ 1763 Sekondløjtnants Anciennitet fra $\frac{26}{10}$ samme Aar, forsæt til Artillerikorpset ved dettes Oprettelse $\frac{18}{1}$ 1764. I de til St. Germain $\frac{1}{1}$ 1764 indsendte Konduitelister siges det, at han er udkommanderet til Landmaaling og derfor ikke har været meget ved Regimentet »hat aber von alle Staabs Officiers ein gutes Zeugnisz«, blev $\frac{4}{2}$ 1773 Premierløjtnant i Artillerikorpset og afgik $\frac{10}{7}$ 1776 fra Korpset med Majors Karakter, efterat han $\frac{27}{6}$ 1776 var udnævnt til Guvernør over Guineakysten, † $\frac{30}{11}$ 1780; g. $\frac{1}{8}$ 1776 i København (Vielsen forrettedes i Huset af Dr. Münter ifg. Petri Kb.) m. Ferdinandina Ulrica von Bracht, f. $\frac{27}{7}$ 1747 i København, døbt $\frac{12}{8}$ i Petri Kirke, † $\frac{30}{11}$ 1781. Hun var Datter af Hofakerer Friedrich Christian v. B. og Dorothea Elisabeth Leutlof. Hofakereren havde optaget Navnet efter sin Moder Elisabeth v. Bracht, Faderen var derimod Hofakerer Carsten Tønder. Dorothea Elisabeth Leutlof (eller Leitlof) døde $\frac{21}{8}$ 1782, 52 Aar gammel og var Datter af Gartner ved det kgl. Palais Johan Georg Leitlof og Hustru Salome Torneer.

Johan Conrad v. Hemsens Fader Ernst August v. Hemsens, blev $\frac{29}{9}$ 1721 Bygningskriver ved Hæren i afdøde Bygningskriver Herzogs Sted, $\frac{4}{12}$ 1730 karakt. Konduktør, $\frac{16}{9}$ 1735 forsæt til Fortifikationen i Danmark for at bistaa Generalløjtnant Scheel ved Korrespondancen, $\frac{20}{9}$ 1737 Overkonduktør i Hæren, $\frac{17}{1}$ 1753 (Anciennitet $\frac{9}{12}$ 1750) karakt. Ingeniørkaptajn, $\frac{2}{5}$ 1759 virkelig Ingeniør Kaptajns Karakter med Rang som Kaptajn i Garden. I de til St. Germain indsendte Konduitelister (1764) hedder det om ham: »vesstehet den Wasser-bau an dem Elbe-Strohm ziemlicher maszen und ist in dieser Arbeit jederzeit fleiszig gewesen, in denen ubrigen Theilen des Genie ist er nicht so stark erfahren«. v. Hemsens Vaaben: Skjoldet er delt ved en højre Sølv-Skraabjælke. Øverste Felt er sort med 3 Guld-Stjerner (2, 1), nederste Felt Guld med en mod højre vendt flyvefærdig sort Ørn. Hjelmtegn er en Ørn som i Skjoldet.

Hauch-Fausbøll.

4.

Rose (Roos).

(9. I. 157).

Johann Conrad Roos, Borger og Hvidgarver i Kreuznach (Provins Rheinland), var gift med Anna Ottilie Bühler. Søn:

Georg Christoph Roos(e), f. $\frac{12}{1}$ 1701 i Kreuznach (Prot. Kbg.), Borgerskab som Felbereder i Aalborg $\frac{24}{8}$ 1742 (Kopibog til Aalborg Raadstueprt.), d. $\frac{21}{6}$ 1773 i Aalborg (Frue Kbg.), g. 1. Gang $\frac{14}{2}$ 1743 i Aalborg (Frue Kbg.) med Maren Margrethe Jensdatter Raadkier, begr. $\frac{15}{1}$ 1748, $21\frac{1}{2}$ Aar gl., i Aalborg (Frue Kbg.), g. 2. Gang (ikke i Aalborg) med Maren Maans, lever 1773. Børn:

- 1) Johannes Roose, dbt. $\frac{25}{8}$ 1745 i Aalborg (Frue Kbg.), var 1773 Købmandskarl i Skien,
- 2) Jens Rockier Roose, dbt. $\frac{1}{4}$ 1752 i Aalborg (Frue Kbg.), var 1773 Bagersvend i Aarhus,
- 3) Maren Hammer Roose, dbt. $\frac{24}{2}$ 1761 i Aalborg (Frue Kbg.), lever 1773,
- 4) Nicolai Gotfred Roose, dbt. $\frac{9}{9}$ 1762 ssts., lever 1773, og
- 5) Conrad Roose, dbt. $\frac{20}{2}$ 1764 ssts.

S. Otto Brenner.

UNDERSØGELSER I ARKIVERNE I OSLO

foretages af

L. SOMMERFELT,
Industrigaten 30, Oslo.

Medlemmer af Samfundet kan ved direkte Henvendelse til *Kraks Legats Kontor*, Nytorv 17, Kjøbenhavn K. erholde *Kraks Blaa Bog* for 11 Kr. (halv Bogladepris).

Archivar, Dr. phil. FRIEDRICH WECKEN
Oetzsch bei Leipzig, Hauptstrasse 76. . . Postscheckkonto: Leipzig 56 034
(1813—1923 videnskabelig Leder af Zentralstelle für Deutsche Personen- und Familiengeschichte)
udfører sagkyndige genealogiske Forskninger i alle Tysklands
Egne; besvarer slægtshistoriske Spørgsmaal og prøver Arbejder
af denne Art. Ved første Henvendelse bedes 6 internationale
Portomærker vedlagte. Iøvrigt Honorar efter Overenskomst.

Udkommet er:

FREMRAGENDE DANSKE MÆND OG KVINDER

FØDT I TIDSRUMMET 1750—1850

SAMLET AF ANNA HARTVIGSEN
GENNEMSET AF P. A. ROSENBERG

*Indeholder korte biografiske Skildringer samt Portrætter af
c: 400 kendte danske Mænd og Kvinder.*

Pris: 8 Kr. — Indbundet m. Guldsnit Kr. 18,50.

Formularer til Udarbejdelse af

AHNETAVLER

FOR 16, 32 OG 64 AHNER

føres altid paa Lager.

☺ ☺ *J. H. Schultz' Forlagsboghandel* ☺ ☺

Samfundet ser sig ikke i Stand til at tilstille Bidragydere Særtryk. Hvis saadanne ønskes, maa Aftale træffes direkte med J. H. Schultz A/S Universitetsbogtrykkeri, Niels Juels-gade 12, Kjøbenhavn K., inden 14 Dage efter Heftets Modtagelse.

AAGE FRIIS:
BERNSTORFFERNE OG DANMARK

BIDRAG TIL DEN DANSKE STATS POLITISKE
OG KULTURELLE UDVIKLINGS HISTORIE 1750—1835

I. Bind: Slægtens Traditioner og Forudsætninger. 1903. (450 Sider) (Bogladepriis Kr. 7.50) forefindes endnu et mindre Restoplag. Sammen med II. Bind: Johan Hartvig Ernst Bernstorff i Frederik V's Konseil (440 Sider) 1919 (Bogladepriis Kr. 18.00) kan nogle enkelte Eksemplarer faas portofrit tilsendt fra Forfatteren, Sol-sortvej 62, København F., ved Indsendelse af *ialt 15 Kroner*.

Ligeledes kan nogle enkelte Eksemplarer af:

BERNSTORFFSKE PAPIRER

Udvalgte Breve og Optegnelser vedrørende Familien Bernstorff
i Tiden fra 1732—35

I.—III. Bind. Bogladepriis ialt 36 Kr.

faas portofrit tilsendt sammesteds ved Indsendelse af *ialt 20 Kr.*

Medlemmer af Samfundet kan erhverve:

DR. K. CARØE:

DEN DANSKE LÆGESTAND I—V.

I. Doktorer og Licentiater 1479—1788.

II. Kirurger. 1738—1785.

III. Den danske Lægestand 1786—1838.

IV. Den danske Lægestand.

Supplementsbind til 7. Udg. (Læger, der har taget
Eksamen efter 30. Januar 1838 og er døde inden
1. Januar 1901.)

V. Supplementsbind til I—IV.

for 8 Kr. Bind I—IV enkeltvis à 1 Kr. 50 Øre. Bind V 2 Kr.

Prisen for Ikke-Medlemmer er 12 Kr. Enkelte Bind 3 Kr.

HENRY BRUUN:

DANMARKS AMTSFORVALTERE 1660—1848

for 3 Kr. Prisen for Ikke-Medlemmer er 5 Kr.

samt

FRITZ JÜRGENSEN WEST:

DE KONGELIGE AMTMÆND I HERTUGDØMMET

SLESVIG 1660—1864

for 1 Kr. 50 Øre. Prisen for Ikke-Medlemmer er 3 Kr.

Bestillinger bedes indsendt til Sekretæren: H. Hjorth-Nielsen,
Malmøgade 5, København Ø.